3772

fondată în 1895
bpt
serie nouă

Com... D...
BIBL...

maria banuș

carusel

36-1

maria banuș

1315

«Maria Banuș a debutat cu versuri în care am semnalat acuitatea senzorială și vitalismul.

O lirică pornind de la senzație nu înseamnă o poezie din vîrful degetelor. Nu este poezie acolo unde simțurile nu sunt într-o continuă comunicație cu zona cerebrală și de fapt „senzația" e o idee întoarsă pe partea ei cea mai delicată și proaspătă. (...) Femeie, Maria Banuș s-a limitat la sentimentul foarte intim și inefabil al vieții organice, la dragoste, la maternitate, la oroarea de distrugere a ceea ce a fost generat. Limitarea cuprinde o arie vastă sinonimă cu problema însăși a vieții.»

G. CĂLINESCU

«Maria Banuș este creatoarea unei viziuni proprii a lumii. (...) Felul emoțiilor exprimate, perspectiva din care privește lumea sînt ale unei femei. Este o trăsătură de autenticitate, căreia i se adaugă expresia tuturor celorlalte determinări sociale ale ei. Nici o urmă de convenție literară, adevăr în toate formele expresiei. (...) Avem deci în fața noastră cartea unei femei și a unui poet adevărat, a unuia din cei mai de seamă din vremea lui și prin care nu mă îndoiesc că zilele noastre vor da știre despre ele timpurilor viitoare.»

TUDOR VIANU

ISBN 973-21-0115-6

editura minerva

Lei 8

maria banuș

Ilustrația copertei de *Done Stan*

maria banuș

carusel

VERSURI

PREFAȚĂ DE NICOLAE MANOLESCU
NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ DE SORIN BANUȘ

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1989
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

ISBN 973-21-0115-6

PREFAȚĂ

Nu există, cel puțin în momentul de față, un consens în privința faptului că Maria Banuș este unul din poeții importanți de astăzi. Absentă de mai multă vreme din manualele școlare, după o lungă perioadă în care s-a bucurat de această onoare, poeta nu pare să fie nici pentru critică un nume de referință obligatorie. O vedem citată sporadic, deși a publicat în ultimii douăzeci de ani trei dintre cărțile de poezie cele mai remarcabile. Fără s-o ignore, istoriile și dicționarele literare îi acordă un spațiu modic. Studiile ample care să-i fie consacrate se pot număra pe degetele de la o mînă, iar recenziile conțin mai multe rezerve decît aprecieri, lucru destul de neobișnuit la o critică în general conciliantă. Nici n-a fost contestată ca Beniuc, e drept. Versurile ei recente au trezit reacții mai degrabă molcome. N-a fost totdeauna așa. Debutul i-a fost bine primit și, după război, ecourile *Țării fetelor* au fost puternice și de durată. Nu puteai vorbi de poezie feminină fără să te referi la *Țara fetelor*, culegere devenită un adevărat etalon. În anii '50 Maria Banuș conta printre numele la modă, în ciuda faptului că poezia ei nu mai era ce fusese. Apoi, treptat, și tocmai cînd se iveau din nou în opera ei semne de lirism adevărat, pe la începutul deceniului următor, tonul comentariilor s-a făcut reținut, obiecțiile s-au înmulțit și cota poetei a scăzut vertiginos și, s-ar zice, pînă în prezent, ireversibil. Am recitit o parte din aceste comentarii (Gh. Grigurcu, Valeriu Cristea) și, deși sînt, majoritatea, corecte în destule observații de detaliu, ele nu justifică

lipsa vădită de entuziasm în considerațiile de ansamblu. E la mijloc nu numai paradoxul ca aprecierile să evolueze în alt sens decît valoarea poeziei, dar și o discriminare : dintre toți poeții generației ei, doar Maria Banuș a avut parte de acest tratament. Cînd poezia altora (a lui Jebeleanu, a lui M. R. Paraschivescu și chiar a lui Beniuc) a redevenit estetic valabilă, critica s-a grăbit să consemneze evenimentul și programele școlare să ia act de necesitatea schimbării repertoriului. Singura dintre poeții impuși în pragul războiului căreia nu i s-a recunoscut capacitatea de a se deștepta din somnul dogmatic și de a fi, din nou, o poetă valoroasă, mai mult, de a-și depăși nivelul cărții de debut, a fost Maria Banuș. Pînă și E. Simion, cel mai obiectiv și complet dintre comentatori, e de părere, la capătul studiului său, în atîtea privințe definitiv, din *Scriitori români de azi*, că „*Țara fetelor* rămîne, în fapt, cartea ei cea mai bună".

Nu voi încerca să ofer o explicație acestei situații. Mă voi mărgini să spun că ea nu reflectă nici fizionomia reală a poeziei Mariei Banuș, nici meritele ei estetice intrinseci. Dacă *Țara fetelor*, cartea de debut, marchează fără doar și poate o dată în poezia românească modernă, cărți precum *Portretul din Fayum* sau *Noiembrie inocentul*, de la sfîrșitul carierei poetei, trebuiesc socotite la rîndul lor printre cele mai bune din cîte s-au scris la noi în ultima jumătate de veac. Nu reiau aci lista posibilă de titluri, listă de pe care ale Mariei Banuș nu au cum lipsi. Cititorul contemporan de poezie o poate alcătui singur. Între cartea din 1937 și aceea din 1981 (deocamdată, ultima tipărită de poetă) este o distanță în timp semnificativă, pe care, străbătînd-o, poezia Mariei Banuș s-a modificat radical, împreună, desigur, cu întreaga literatură română, exemplificînd totodată un destin unic și irepetabil, care se cuvine înfățișat. Este ceea ce mi-am propus să fac, succint, în paginile care urmează.

Carusel este a doua antologie, de oarecare anvergură, pe care poeta și-o alcătuiește, după aceea din *Scrieri* (două volume), apărute tot la Editura Minerva, în 1971. Ceva mai restrînsă decît aceea, care, la rîndul ei, era foarte selectivă. Altfel spus, Maria

Banuș nu și-a adunat niciodată între aceleași coperți toate poeziile (cîteva sute) pe care le-a scris. O treime, poate, din ele au rămas pe dinafara volumului din 1971, o jumătate, pe dinafara celui de acum. Asemenea calcule au rostul lor. Ne putem întreba, citind antologiile, cît de fidel exprimă ele traseul poetei, cu vîrfurile și denivelările lui, cu accidentele lui inevitabile (și evitabile). Tematic și stilistic, poezia Mariei Banuș (ca și a celorlalți poeți din generația ei) este un document de neocolit pentru epoca situată între finele deceniului 4 și începutul deceniului 9 al acestui secol. Ea face legătura între declinul avangardismului și modernismului interbelic și poeții postmoderni din generația 80, fiind contemporană și cu *Jurnal de sex* sau *Întunecatul April*, și cu *Poeme de amor* sau *La cea mai înaltă ficțiune*. O putem, deci, consulta și ca să aflăm ce ne spune despre intervalul de timp respectiv, unul dintre cele mai complexe și mai agitate din întreaga noastră istorie literară. Și, în acest caz, simpla selecție estetică operată de autoare nu poate fi considerată pe deplin relevantă. Critica are de a face cu valori și poate să pună uneori în paranteză nonvalorile. Dar atunci cînd ea servește istoriei literare, ca în împrejurarea de față, eșecurile sau semieșecurile poetei dintr-o anumită perioadă se cuvin a fi examinate, căci evidențiază mișcarea de adîncime a fenomenului poetic ca atare. Iată de ce nu voi respecta totdeauna dorința autoarei de a trece sub tăcere anumite texte ale sale, neantologate, chiar dacă nu voi stărui asupra lor, ci asupra celorlalte, care, estetic, o reprezintă cu adevărat. Dar nu pot descrie, în absența lor, parcursul complet și etapele lui.

Acestea mi se par următoarele : o primă etapă cuprinde cartea de început, *Țara fetelor*, din 1937, de care nu poate fi despărțită poezia scrisă imediat după aceea și în parte rămasă în reviste sau în manuscris, din timpul războiului mai cu seamă, cînd Maria Banuș s-a numărat printre cei cîțiva autori de ceea ce am putea numi poezie a rezistenței (la fel ca în Franța, Eluard) ; a doua etapă se întinde de la volumul din 1949 intitulat *Bucurie* la acela din 1959 intitulat *Torentul*, și ea este prea puțin asemănătoare cu precedenta (deși în *Bucurie* regăsim texte scrise

cu un deceniu mai devreme), etapă tributară standardelor realismului socialist ; cea de a treia este o etapă de tranziție, vizibilă în prima jumătate a deceniului 7, în *Magnet*, *Metamorfoze* și *Diamantul*, în care poezia Mariei Banuș redevine foarte meritorie artistic, tatonînd încă în privința formulei și a mijloacelor ; în fine, etapa inaugurată de *Tocmai ieșeam din arenă*, în 1967, deci exact treizeci de ani de la debut, se ilustrează în patru cărți, pe nedrept marginalizate (cum am arătat deja), căci se numără printre operele majore ale poeziei contemporane.

Cine nu știe astăzi ce fel de poezie cuprinde *Țara fetelor*, după atîtea reeditări și analize ? Rămîne totuși întrebarea dacă volumului i s-a găsit locul exact în poezia noastră modernă, dincolo de faptul că este îndeobște considerat cel mai valoros debut al unei poete. În cea mai mare parte, *Țara fetelor* este o culegere de poezii de dragoste, scrise de o adolescentă, fascinată de misterul cărnii și încercînd să-l prindă în metafore, în imagini. Cea dintîi impresie la lectură este de cruditate a senzațiilor : totul este pipăit, pus pe limbă, mirosit cu voluptate neascunsă. Fantezia este însă vegetală sau, mai exact, ea pare să vrea să sugereze carnalitatea prin intermediul unor elemente luate din lumea plantelor și mai ales a fructelor : gura, palidă căpșună, mușcă pofticios dintr-un pepene și se mînjește de zeama scursă ; carnea de dedesubtul genunchilor e umedă ca un măr despicat ; fruntea atîrnă grea ca o gutuie. Sexualitatea cea mai directă este deșteptată de astfel de imagini naturale, la care trebuie adăugate acelea ale melcilor, ale miezului alburiu de ciupercă sau gălbui și consistent de pîine, într-o gamă, nu atît bogată, cît extrem de congruentă. E în aceste poezii nu atît un univers limitat la simțuri, cum mai par unii înclinați să creadă, cît unul filtrat prin ele. Surprinzîndu-și senzațiile, poeta descrie lumea. Senzația este o grilă, o metodă de cunoaștere, un instrument de a investiga cosmosul adolescentin. Comentînd în 1959 poezia Mariei Banuș, G. Călinescu spunea, cu una dintre formulările lui fericite, că, de fapt, „senzația e o idee întoarsă pe partea ei cea mai delicată și proaspătă...". Nu e deloc adevărat, deci, că poeta extirpă ideea din aceste poezii ale sim-

turilor. *Țara fetelor* conține o poezie în cel mai înalt grad inteligentă (căci există o inteligență a senzațiilor noastre, tot așa cum există o sensibilitate a judecăților noastre). S-a exagerat mult văzîndu-se în acest tip de poezie numai o expresie a feminității (deși, în mod vădit, se exprimă în ea o tînără, o adolescentă). Nu știu de ce femeia ar fi mai senzorială decît bărbatul, considerat cerebral prin excelență. Cred, mai degrabă, că o *anumită* literatură feminină (prin urmare, nu toată) a creat această impresie falsă, ca și pe aceea că poezia femeilor ar fi caracterizată de sentimentalitatea nemetafizică. Cînd ne gîndim la Emily Dickinson, la Else Lasker Schüler, la Ana Ahmatova sau la Cecilia Meireles, putem oare pretinde cu seriozitate că poezia acestor mari poete, alături de care Maria Banuș stă cu toată cinstea, se află sub imperiul exclusiv al senzației ori al emoției ? Nici vorbă că nu. Poeziile din *Țara fetelor* seamănă, de altfel, destul de bine ca factură cu primele versuri ale lui Zaharia Stancu, fără ca totuși cineva să fi socotit senzorialitatea *Poemelor simple* o dovadă de feminitate, deși este evident că bunăoară metoda comparării prin senzații este comună ambilor poeți, ale căror poezii ne fac uneori să ne gîndim, în egală măsură, la „niște fructe cărnoase, mustoase, înmiresmate, colorate", cum afirmă Guillevic despre ale Mariei Banuș, în prefața la ediția franceză din 1966, intitulată foarte frumos *Joie*.

Un argument întrucîtva neașteptat ne furnizează E. Simion, care găsește că niciodată n-a fost mai aproape Maria Banuș de Arghezi decît în *Țara fetelor* și anume cînd transpune „teroarea metafizică" a poetului *Duhovniceascăi* în cîmpul senzorialității : „Față de optsprezece ani — scrie criticul — așteaptă nu se știe pe cine și nu știe ce, cu emoția și spaima cu care *robul* așteaptă semnele divinității". Și încă : „De n-ar fi tonalitatea generală a ciclului, ai crede că *nepipăitul* ce trece prin oase, fluidul care străbate ca o febră teribilă trupul este *nevăzutul, imperceptibilul* arghezian..." O poezie care duce cu gîndul la psalmii lui Arghezi nu poate fi cu nici un chip limitată la senzorialitate. Are dreptate E. Simion : „Poezia visceralului se ridică la o poezie a existenței pur și simplu".

Pe de altă parte, nu e de tăgăduit că, după acela al lui Bogza, poeziile *Țării fetelor* constituie un veritabil *Jurnal de sex*, unul din primele și foarte puținele din literatura noastră. Lirica intimă (cu atît mai mult aceea feminină) a fost foarte pudică la noi, pînă în cea de a doua generație avangardistă. Sexualitatea a fost de obicei conturnată sau travestită. La avangardiști și apoi, independent de ei, dar probabil nu fără o sugestie din acea parte, la Maria Banuș, detabuizarea sexului trebuie privită în contextul mai larg antiburghez și antifilistin al noii literaturi. Protestul îmbracă forma impudorii. Nu biografismul este de notat în primul rînd în acest jurnal, ci renunțarea la sfielile tradiționale, la edulcorare și perifrază, și dezvăluirea brutală a simțirii, ecorșeul. Instinctul, sexualitatea intră în poezia feminină românească odată cu *Țara fetelor*. Se observă o dată mai mult cît de greșit este a considera că senzorialitatea a fost de obicei domeniul liricii femeilor. Poetele au fost mult mai des niște fete cuminți. Abia Maria Banuș are curajul de a schimba imaginea. Și, apoi, *Țara fetelor* e o țară în care trupul femeii — sînii, buzele, genunchii, coapsele, epiderma — nu mai este ascuns, după ce, decenii de-a rîndul, „poezia" lui fusese mascată de aceea a inimii. O altă mentalitate, mai puțin puritană, atît morală, cît și estetică, își leagă debutul în poezia noastră de debutul Mariei Banuș.

Nu rămîn multe lucruri din acest excepțional volum în poeziile care urmează, în afară de un anumit dar de a observa ambianța cotidiană, pe care-l vom reîntîlni, salvator, pînă și în cele mai aride texte ale poetei de după război. *Ceas de demult*, *Vis* sau *Ora cinei* din *Țara fetelor*, cu atmosfera lor tulbure, cu universul lor domestic, cu prim-planurile deliberate ale vieții familiale vor lăsa moștenire poeziei ulterioare tocmai capacitatea de a ancora discursul (mereu tentat de aici înainte de a-și face de cap) în realitatea imediată. Poeta nu reține în antologia de față decît cîteva titluri din volumele anilor '50 și, încă, pe acelea în care limbajul senzațiilor ori concretul cotidian amintesc, fie și în mod vag, de vremurile bune ale liricii ei. Fiindcă, în rest, avem în *Bucurie* o poezie așa-zicînd pe temă, impersonală, convențională (pînă și în artele poetice : „Ascultă, ascultă bătăi de ciocane.

Aceleași boltite, adînci abataje. / Nici gîndul nu iese din șisturi prin vraje / Și noi am pornit după ascunse filoane"), plat reportericească („În Maramureș, într-un sat, / pe drum de colb, pe drum umblat..."), politic-ocazională („La masa verde, față-n față, / Cer unii moarte, alții viață"), ori satiric-pamfletară („Din jilț adînc, din jilț pufos, / S-a ridicat un domn verzui. / Avea un frac de mort luxos / și ochii stinși și prea sătui"). Totul e dezolant, prin banalitate, în foarte rarele texte de lirică intimă („Nu mint, iubitul meu, nu mint. / Mi-e drag fiece fir de-argint / din părul tău") iar declarativismul, insuportabil („Niciodată n-am să mă satur, niciînd / fulgerul, dragostea, zborul, să cînt"). În poemele vaste, reportajul e la el acasă (*Despre pămînt*), dar, tot în acestea, poeta găsește mijlocul de a introduce, sub pretextul temei principale „generoase", cîte o insulă de intimitate lirică veritabilă. De exemplu, în *Ție-ți vorbesc, Americă !*, cele două continente sînt văzute ca niște femei simple, ca niște vecine, stînd de veghe, cu gîndurile lor, în noaptea de mai. Ceva mai mica poezie a căminului reapare sub epiderma discursului ideologic. La fel, în *La porțile raiului*, poem fluviu și elocvent (sînt invocați, de altfel, Whitman și Maiakovski) pe tema iubirii care înnobilează pe om, poeta găsește prilejul de a pune în gura lui Adam, bărbatul, un elogiu al corpului femeii iubite (și astfel, prima oară după un deceniu și mai bine, se vorbește în versuri de „sînii tăi dulci / ca ciorchinii de struguri" ori de pîntecul tău „ca un scut de argint") și, de asemenea, de a o face pe Eva să-și amintească de bucuria uitată de a se lipi de iubitul ei și de a-i simți „dogoarea". Firește, beția simțurilor odată consumată, apropierea dintre bărbat și femeie redevine etică și socială : „De-ai ști ce putere-mi dă umărul tău / lîngă umărul meu".

Din *Magnet* (1962), Maria Banuș reține în *Carusel* mai multe poezii decît din toate culegerile anilor '50 la un loc. Și pe drept cuvînt : este volumul care dă primele semne de schimbare la față. Nu e încă o manieră nouă (nu va fi nici în *Metamorfoze*, nici în *Diamantul*), dar lestul e considerabil mai redus și o anumită noblețe a inspirației lirice nu poate trece neremarcată. Sonetele din *Metamorfoze* sînt frumoase, deși cam reci, și readuc

preocuparea poetei pentru formă ca pe ceva firesc la un artist. („Îmi pare stilul vechi o strîmtă ramă / medieval ungher de claustrare"). Împreună cu intimismul, formalismul fusese considerat în deceniul care se încheiase una din maladiile grave ale poeziei. E greu de închipuit că Maria Banuș ar fi putut tipări, doar cu trei-patru ani înainte, versuri care să aibă ca temă... iambul („Mă trage iambu-n carul lui solemn"). Întîiul ciclu din *Diamantul (O apariție ciudată)* este în definitiv un poem amplu. Dar cît de deosebit de acelea dinainte! Impregnat de biografism și de intimitate, el pare a dezvolta acel nucleu de imagini ale memoriei afective (atmosferă, cotidian, senzorialitate) existent deja în *Magnet*, însă într-o turnură narativă discontinuă. Una din originile poeziei de notație din lirica anilor 60 aici trebuie căutată: „Iarnă, Soba de teracotă duduie-ncinsă. / Coji de mere creț și se rumenesc, / ondulînd în spirale înmiresmate. / Sub degete vechi, ocîrjate, sună andrelele / ziarul foșnește..." E totodată acesta un strat foarte vechi și rezistent al însești poeziei Mariei Banuș, care a stat acoperit de altele (și mai ales de acela, lăbărțat, al discursivității ideologice) în toată perioada anterioară (părți din el au ieșit și atunci pentru o clipă la suprafață dar, ca insulele vulcanice din ocean, au fost repede înghițite la loc) spre a fi, acum, cel dintîi recucerit pe de-a-ntregul. Ciclul *Nici Tristan, nici Abélard*, din același volum, cuprinde poezii de altă factură: mai colorate, cu pigment exotic, cîntice țigănești ori de mahala, în spiritul lui Lorca sau M. R. Paraschivescu. Invocat este și Villon. Și ele vor avea o urmare în poezia ludică de mai tîrziu.

„Stai acasă, i-am spus / speriatului, zburlitului suflet" — aceste versuri din *Tocmai ieșeam din arenă*, culegerea din 1967, ne dau imediat sensul modificării pe cale să se producă în lirica Mariei Banuș și care va fi acela din ultimele cărți apărute pînă astăzi. Iată noutatea: jurnalul liric, părăsit după *Țara fetelor* și nereluat în fond niciodată pînă acum (căci intimitatea din *Diamantul* păstrează încă aspectul „obiectiv" al poeziei de notație și este, orice s-ar spune, fragmentară), redevine forma predilectă de exprimare a Mariei Banuș cu precizarea — esențială! — că nu trupul și senzația se află în centrul atenției, ca odinioară, ci

sufletul și memoria. Poezia Mariei Banuș aparține de aici înainte, într-un sector al ei, liricii confesive și reflexive. În alte sectoare, ea va descoperi parabola filosofică și morală (specie cultivată și de Jebeleanu, și de Beniuc și de alții în aceeași vreme). În fine, există și un însemnat sector ludic (mai ales în *Oricine și Ceva*) cu foarte argheziene tablouri de gen. Dar poezia confesivă și reflexivă reprezintă, după părerea mea, zona în care trebuie căutate textele majore ale Mariei Manuș, capabile a le concura ca valoare pe cele din *Țara fetelor*.

Intimitatea era, în *Țara fetelor*, un spațiu al inocenței, prezervat încă de agresiuni, care doar băteau la ușă. Ea este, acum, mai mult o încercare de a se regăsi pe sine a poetei, care, între timp, a pierdut totul, inclusiv dreptul la singurătate. E la mijloc un efort disperat de recuperare. Scriitura are o puritate care pune și mai bine în evidență sfîșietoarea resemnare. Într-o epocă barocă și manieristă, Maria Banuș continuă a scrie cu extremă simplitate. Cele mai bune poeme ale ei se dispensează de aproape orice artificiu. Poeta (după cum spune într-o poezie intitulată *Caietul nou*) așteaptă, cu ochii închiși, să se ivească viziunea lăuntrică ; dar nu se aud decît valurile monotone ale mării. Ceea ce nu vrea să însemne că izvorul viziunilor a secat. De la titlu, *Portretul din Fayum* bunăoară ne trimite la această vedere secretă („ochii mei se uită în cealaltă parte / și la nimic"). Poeta contemplă chipul ascuns și înfricoșat al lumii. Peisajele sînt cețoase, apăsătoare ; o țară fantomatică se profilează în lumina scăzută de amurg. *Elegia* (una din capodoperele poetei) sugerează tocmai trecerea hotarului spre singurătate, bătrînețe și moarte. În imagini chagalliene, ea exprimă o atitudine demnă înaintea inevitabilului. Recursul la pictură (delicată punte între arte) este, de altfel, printre rarele artificii sesizabile în confesiile melancolice și austere ale Mariei Banuș. Cîte o poezie se inspiră parcă de-a dreptul din naivitățile înduioșătoare ale lui Chagall. Alta conține un peisaj ce pare copiat după acelea metafizice și enigmatice ale lui Chirico. Justețea tonului liric este pretutindeni remarcabilă în aceste elegii ale inconsistenței, friabilității și desfolierii ființei

umane, metafizic înfiorate. Autumnalele sau amurgitele peisaje se scaldă într-o atmosferă echivocă, onirică. Tuşe burleşti fac şi mai penetrante viziunile : o cameră oarecare se transformă într-un tablou goyesc prin apariţia unor şacali, care (ironie !) stau pe fundul lor slab, jigărit şi latră. Nişte cobolzi himerici îşi bat joc de bătrîna doamnă, care face preparative pentru sfîrşit. Nobile imagini ale marii aşteptări se găsesc pretutindeni. Acum, nici trecutul nu mai oferă vreo salvare. Memoria — cu straturile ei geologic dispuse — a funcţionat o vreme ; coborîrea în trecut seamănă însă din ce în ce mai bine cu o descindere în infern. Ar trebui comparată o poezie ca *Vizita* (din *Noiembrie inocentul)* cu anumite pasaje din *Magnet* sau *Diamantul,* unde recuperarea biografică era încă liniştitoare şi poeta se mai putea înconjura fără angoasă de fantomele obiectelor familiare. Nimic din această emoţie în poeziile recente, unde rarele imagini readuse din străfundurile amintirii, ca dintr-o *Ţară a fetelor* irevocabil scufundată („între boală şi lume / fragede boturi de fiinţe de ierburi / îţi ating genunchii") sînt expuse într-o lumină complet diferită, singura senzualitate îngăduită fiind aceea a atingerii cu lumea de dincolo. Frig, seară, angoasă : acesta e sfîrşitul. Lumea e un spectacol tragi-comic, poate de circ (clovnul, mimul), sau o mascaradă. Unele din parabole au chiar acest înţeles. Nu mai e „sinceritatea" adolescenţei. Existenţa era înainte trăită direct, prin toate simţurile. Acum ea este şi contemplată ca un spectacol. Sensul metafizic se naşte din această detaşare.

Nu ştiu cînd sînt scrise puţinele inedite care încheie selecţia. Cu siguranţă însă una dintre ele este recentă : ea strînge ca într-un focar motivele recurente în lirica Mariei Banuş de la *Tocmai ieşeam din arenă* încoace ; dacă, în celelalte, există încă pitoresc (şi intertextualitate : Barbu, Mateiu), în aceasta, mijloacele de expresie sînt economisite pînă la a lăsa sugestiei întreg spaţiul de joc ; se intitulează *O umbră,* care este în intenţia poetei umbra lui Bacovia, dar, dacă ne uităm bine, ea este nu mai puţin aceea a lui Arghezi :

„Lapoviță, limfe.
Nici zi, nici seară.
Tărîmuri liminare.

Ca vata din ospicii,
o ceață,
felinare,
și umbra ta,
Bacovia,
sub streșini
se prelinge
un geamăt,
golul mare."

NICOLAE MANOLESCU

NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

1914 10 aprilie, se naşte Maria Banuş, în Bucureşti. Tatăl, Max Banuş, contabil, director al agenţiei „Sf. Anton", Banca Marmorosch-Blank. Se stinge din viaţă la 49 de ani (1923).
Mama, Aneta Banuş — la vîrsta de 91 de ani (1972). Copilăria şi adolescenţa în inima vechiului Bucureşti.

1920—1923 Din cauza sănătăţii şubrede urmează cursul primar acasă. Dă examenele, anual, la şcoala primară din Lucaci-Anton Pann.

1923—1931 Liceul la Institutul „Pompilian" din calea Rahovei.

1928 Debutează în *Bilete de papagal*. Director : Tudor Arghezi.

1931—1934 Facultatea de Drept şi Facultatea de Litere ale Universităţii din Bucureşti.

1932—1938 Îi apar versuri, traduceri de poezie (Rimbaud, Rilke, ş.a.), articole, în revista *Azi* (director : Zaharia Stancu) şi în alte publicaţii.

1936 Se căsătoreşte cu inginerul constructor Sorin Ebner-Banuş.

1937 Primul volum, *Ţara fetelor* (versuri). Editura „Cultura Poporului"".

1939 Rainer Maria Rilke : *Poeme*, selecție și tălmăcire, Editura Fundațiilor regale. Director : Al. Rosetti.

1939—1944 Încetează orice activitate publicistică. Participă la Mișcarea de Rezistență Antifascistă.

1944 (după 23 August) Își reia activitatea publicistică (*Viața românească*, *Gazeta literară* ș.a.).

1945 Se naște primul fiu, Petre Banuș.

1947 Se naște cel de-al doilea fiu, Tudor Banuș.

1948 *Hamlet* de W. Shakespeare (tălmăcire, în colaborare). Editura de Stat și Editura Teatrului Național din București

Lucrează ca redactor la revista *Îndrumătorul cultural*.

1949 *Bucurie*, versuri. Editura pentru Literatură și Artă, premiul „Gh. Coșbuc" al Academiei Române.
Fiilor mei, poem. Editura de Stat.
A. S. Pușkin, *Poezii*. Tălmăcire. Editura Cartea Rusă.

1951 *Ziua cea mare*, teatru. Editura de Stat pentru Literatură și Artă. Premiul de Stat.

A nagy nap (Ziua cea mare). Tălmăcire în limba maghiară de Sütö András. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Der grosse Tag. Tălmăcire în limba germană. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

1952 *Radost*, în limba cehă, Cehoslovacia, Praga. Tălmăcire de Jan Vladislav și Maria Kavkova.
Vaptarov : *Poezii* (tălmăciri, cu un colectiv). Editura de Stat pentru Literatură și Artă.
Nazim Hikmet : *Poeme* (tălmăciri, cu un colectiv). Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

1953 *București, oraș iubit*, versuri pentru copii. Editura Tineretului.

Robert Browning : Cîntărețul vrăjitor, poem. Tălmăcire. Ilustrații : Iurie Darie. Editura Tineretului.

1954 *Despre pămînt,* poem. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

1955 *Ție-ți vorbesc, Americă !* poem. Ilustrații : Florica Cordescu. Editura de Stat pentru Literatură și Artă. Premiul I și Medalia de aur la Festivalul Tineretului din Varșovia. Președintele juriului : poetul Nazim Hikmet.

Dumitru Micu : *Poezia Mariei Banuș.* Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Lucrează ca redactor la revista *Viața românească.*

1956 *Se arată lumea,* versuri. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Pablo Neruda : *Strugurii și vîntul,* versuri. Tălmăcire și Cuvînt înainte. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Versuri alese, în limba maghiară. Tălmăcire de Mayténi Erik. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Amerika, ia govoriu s toboi (Ție-ți vorbesc, Americă !) în limba rusă, Moscova. Ilustrații : Florica Cordescu.

Je m'adresse à toi, Amerique (Ție-ți vorbesc, Americă !) Tălmăcire în limba franceză de Constantin Aurelian. Ilustrații : Florica Cordescu. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

To you, America, I speak (Ție-ți vorbesc, Americă !). Tălmăcire în limba engleză : Alfred Margul Sperber. Ilustrații : Florica Cordescu. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Ție-ți vorbesc, Americă ! în limba arabă. Ilustrații : Florica Cordescu. Cairo, Egipt.

Ție-ți vorbesc, Americă ! în limba chineză. Ilustrații : Florica Cordescu. Beijing, Republica Populară Chineză.

Antologia poeziei bulgare (tălmăciri, în colaborare cu un colectiv). Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

1957 *Torentul*, versuri. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

La porțile raiului, poem. Editura Tineretului.

Goethe : *Poezii*. Tălmăcire și prefață. Editura Tineretului.

Poezii. Editura Tineretului, colecția „Cele mai frumoase poezii".

Poezii. Tălmăcire în limba idiș : Idel Weidenfeld. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Amerika, ia govoriu s toboi, ediția a II-a. Tălmăcire în limba rusă : Tatiana Berindei. Ilustrație : Ligia Macovei.

Je m'adresse à toi, Amerique, ediția a II-a. Tălmăcire : Constantin Aurelian. Ilustrații : Ligia Macovei.

To You, America, I speak, ediția a II-a. Tălmăcire : Alfred Margul Sperber. Ilustrații : Ligia Macovei.

1958 *Poezii*. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

1959 *Poeme alese*. Tălmăcire în limba chineză, Beijing, Republica Populară Chineză.

1960 *Stihi (Versuri)*. Tălmăcire în limba rusă, Moscova.

1961 *Poezii*, volum antologic. Prefață : Tudor Vianu. Editura pentru Literatură, colecția „Biblioteca pentru toți".

Prin orașul cu minuni, versuri pentru copii. Ilustrații : Maria Constantin. Editura Tineretului.

¡A ti hablo, America! (*Ţie-ţi vorbesc, Americă!*). Tălmăcire în limba spaniolă : German List Arzubide. Ilustraţii : Florica Cordescu, Mexico, Editura Margen.

Jesualdo, Antologia poeziei latino-americane (tălmăciri, cu un colectiv). Editura pentru Literatură Universală.

Mario de Micheli şi D. Vrânceanu : *Antologie della poesia romena*, presentatione di Salvatore Quasimodo. Colaborează cu un grupaj de poezii. Editura Parenti, Florenţa, Italia.

Participă la Colocviul internaţional de poezie de la Cogneliano, Veneto, Italia.

1962 *Magnet*, versuri. Editura pentru Literatură.

Hai copii prin Bucureşti. Tălmăcire în limba maghiară : Maytényi Erik. Ilustraţii de Maria Constantin. Editura Tineretului.

1963 *Metamorfoze*, versuri. Editura pentru Literatură.

Pablo Neruda : *Poeme noi.* Tălmăcire şi prefaţă. Editura pentru Literatură.

Aranycsináló *(Alchimie)*, versuri. Tălmăcire în limba maghiară : Szemlér Ferenc. Editura pentru Literatură.

1964 *Nuovi Spazi (Spaţii noi)*, versuri. Tălmăcire : Andrea Zanzotto şi Dragoş Vrânceanu. Milano, Editura Scheiwiller.

Goethe : *Poezii şi poeme* (tălmăciri, cu un colectiv). Editura Tineretului, colecţia „Biblioteca şcolarului". Participă la conferinţa P.E.N. Club Internaţional, Budapesta.

1965 *Diamantul*, poem. Editura pentru Literatură.

Din poezia de dragoste a lumii. Tălmăcire, selecţie şi prefaţă. Editura pentru Literatură Universală.

! A ti hablo, América ! (Ţie-ţi vorbesc, Americă !) ediţia a II-a. Tălmăcire : German List Arzubide. Ilustraţii : Elisabeth Catlett.

1966 Rainer Maria Rilke : *Versuri.* Tălmăcire, selecţie şi Cuvînt înainte. Editura Tineretului, colecţia „Cele mai frumoase poezii".

Joie (Bucurie). Tălmăcire în limba franceză şi prefaţă de Guillevic. Paris, Editura Pierre Seghers, colecţia „Autour du Monde".

Werk mit Roemenie Poëzie. Antologie în limba flamandă, Bruxelles şi Haga, cu o prefaţă de Karel Jonckheere (grupaj de poezii).

Nelson Weiner : *Antologie da poesia romena,* în limba portugheză, Rio de Janeiro (grupaj de poezii).

1967 *Tocmai ieşeam din arenă,* versuri. Editura pentru Literatură.

Martenski viatîr (Vînt de martie), versuri în limba bulgară, Sofia, Editura Narodnaia Kultura.

Gedichte (Poezii). Tălmăcire în limba germană : Alfred Margul Sperber. Editura pentru Literatură. Călătorie de documentare în Republica Federală Germania, la invitaţia organizaţiei culturale „Inter-Nationes".

Petre Stoica, *Poezia germană modernă.* Colaborare, tălmăciri. Editura pentru Literatură. „Biblioteca pentru toţi".

1968 *Anthologie de la Poésie Roumaine,* sous la direction d'Alain Bosquet, Edition du Seuil, Paris (grupaj de poezii).

1969 *Antologia poeziei romantice germane* (tălmăciri, cu un colectiv). Cuvînt înainte de Al. Philippide. Editura pentru Literatură Universală.

Roy Mac Gregor-Hastie : *Anthology of Contemporary Romanian Poetry.* Editura Peter Owen, Londra (grupaj de poezii).
Călătorie de documentare în Republica Federală Germania, la invitația organizației „Inter-Nationes".

1970 *Portretul din Fayum,* versuri. Editura Eminescu.
Poezia austriacă modernă (tălmăciri și selecție, în colaborare cu Petre Stoica). Prefață de Maria Banuș. Editura Minerva, colecția „Biblioteca pentru toți".
André Frénaud : *Cu ură, dragostea mea, poezia,* versuri. Tălmăcire și prefață. Editura Univers.

1971 *Țara fetelor,* versuri, volumul 1, colecția „Scrieri". Editura Minerva. Antologie. Selecție de autor.
Absintos, versuri, volumul 2, colecția „Scrieri". Editura Minerva. Antologie. Selecție de autor.
Noru Visătoru și amicii săi, versuri pentru copii. Editura Ion Creangă.
Participă la Serile de poezie de la Struga (Iugoslavia).

1972 *Oricine și Ceva,* versuri. Editura Cartea Românească.
Lars Gustafsson : *O dimineață în Suedia,* versuri. Tălmăcire din limba suedeză, în colaborare. Prefață de Maria Banuș. Editura Univers.
August Strindberg : *Visul,* teatru. Tălmăcire din limba suedeză, în colaborare. Editura Univers și Teatrul Național I. L. Caragiale. Colecția „Thalia".
Selma Lagerlöf : *Charlotte Löwensköld,* roman. Tălmăcire din limba suedeză, în colaborare. Editura Minerva, colecția „Biblioteca pentru toți".
Rădăcini și furtună, antologie de proză și poezie în limba ivrit. Editura Eked, Tel-Aviv, Israel (grupaj de poezii).
Antologia na romenskata poezija, în limba macedoneană. Selecție și prefață de Taško Sarov, Skopje, Iugoslavia (grupaj de poezii).

Stella Leonardos : *Cancioneiro romeno*, florilegiu în limba portugheză. Rio de Janeiro, Editura Porta de Livraria (grupaj de poezii).

1973 *O zi, un om, un fapt*, proză, cu un colectiv. Editura pentru turism.

1974 *Din poezia de dragoste a lumii*, două volume, ediție revăzută și completată. Tălmăcire, selecție și prefață. Editura Minerva, colecția „Biblioteca pentru toți".

1975—1985 Participă anual la Colocviile Internaționale EST-VEST, ale Uniunii Scriitorilor din Carintia, Austria.

1976 Participă la Festivalul de poezie de la Knokke-le-Zoute, Belgia.

1977 *Sub Camuflaj, Jurnal 1943—1944*. Editura Cartea Românească.

Alain Bosquet : *Note pentru o singurătate*. Tălmăcire și Cuvînt înainte. Editura Univers.

Călătorie în Israel la invitația Uniunii Scriitorilor din Israel.

1978 *Oaspeții de la mansardă*, teatru, volumul 3, colecția „Scrieri". Editura Minerva.

1979 *Éclats des glaces foraines*, versuri. Tălmăcire în limba franceză de Alain Bosquet. Editions St. Germain des Prés, Paris.

Participă la Colocviul de poezie de la Cerisy-la-Salle, Franța.

1980 *Himera*, proză scurtă, eseuri, interviuri. Editura Cartea Românească.

Poeme alese. Tălmăcire în limba ivrit de K. A. Bertini, Simon Haran, M. Winkler. Editura Sindicatelor, Israel.

Voices within the Ark, antologie de poezie. Editura Avon Books, New-York (grupaj de poezii).

Poeți din România, antologie (în limba arabă). Riad, Arabia Saudită (grupaj de poezii).

1981 *Noiembrie Inocentul*, versuri. Ilustrații : Done Stan. Editura Eminescu.

Duhuri peste ape, versuri, din lirica universală. Tălmăcire, selecție și prefață. Editura Minerva.

Anthologie de la poésie roumaine, Editions NAGEL, Paris (grupaj de poezii).

La invitația Universității din Heidelberg, Republica Federală Germania, are o întîlnire cu profesorii și studenții Facultății de Romanistică.

1982 *Las bodas efimeras (Nunțile efemere)*, versuri. Tălmăcire în limba spaniolă de Pablo Neruda, Rafael Alberti, Nicolas Guillen, Omar Lara. Prezentare de Pablo Neruda. Prefață de Ov. S. Crohmălniceanu. Editura Eminescu.

Robert Browning : *Cîntărețul vrăjitor*, poem. Tălmăcire revăzută. Ilustrații : Livia Rusz. Editura Ion Creangă.

Goethe : *Opere. Poezia.* Tălmăcire, cu un colectiv. Editura Univers.

1984 *Orologiu cu figuri*, versuri. Prefață : Ov. S. Crohmălniceanu. Editura Eminescu. Antologie. Selecție de autor.

La invitația Casei de poezie a orașului Paris (Maison de la Poésie), sub direcția lui Pierre Seghers, are loc o seară de poezie a Mariei Banuș. Prezintă Alain Bosquet. Citește actorul Alain Cuny și autoarea.

La invitația Asociației Internaționale a Scriitorilor din Regensburg (Regensburger Schriftstellergruppe International), participă la „Zilele Literaturii". Are întîlniri cu profesori și studenți ai Universității din Regensburg.

1985 E aleasă membră a R.S.G.I. (Regensburg).

1986 *Schau, die Zypressen dort,* versuri. Tălmăcire în limba germană de A. Latzina, Doris Mühringer C. Gerhardt, Franz Hodjak, Peter Motzan Alfred Margul Sperber. Editura Kriterion, București.

Premiul Special al Uniunii Scriitorilor.

1987 *Horloge à Jaquemart,* versuri, volum antologic. Tălmăciri în limba franceză de Guillevic, Alain Bosquet Claude Sernet, Annie Bentoiu, Andrée Fleury Maria Banuș. Prefață Alain Bosquet. Paris U.N.E.S.C.O., Colecția „Oeuvres Représentatives" și Editions St. Germain des Prés.

1988 La invitația Asociației Internaționale a Scriitorilo din Regensburg (R.S.G.I.) participă la o *Seară d poezie „Maria Banuș"*, în ciclul „Clasicii prezen tului".

1989 Participă la *Seara de Poezie Românească* de la Cas de Poezie a orașului Paris (Maison de la Poésie d la Ville de Paris), citind din operele sale, în tălmă cire franceză. I se conferă Premiul Internaționa Gottfried von Herder, (în cadrul festivității ce ar loc la Viena, în aula Academiei de Științe) pentru „Creația ei lirică ce a dat impulsuri hotărîtoare vreme de mai bine de cincizeci de ani, vieții literar românești și internaționale".

SORIN BANU

CARUSEL

ȚARA FETELOR

(1937)

CÎNTEC MIC

Pe vîrful degetelor, pe vîrful degetelor,
ca pe carnea cireșelor albe,
spre ceasuri frînte, cu ploi de salbe,
cu tristețea abia șopotită a fetelor.

În miezul palmelor, în miezul pîntecului,
s-adoarmă anii neștiuți și grei,
și trup, cu umbre de stînjenei,
s-adoarmă-n mersul stîngaci al cîntecului.

COLINDĂ PE ȘOPTITE

Cine din voi mai știe cum o-ncolțise haita de muguri ?
Alergaseră mîinile mult, lîngă mîini,
și erau brumate și obosite ca niște struguri.
În primăvara aceea au învățat tălpile să dezmierde.
Cu spaimă mare s-a dezlipit din noi mîngîierea,
și parc-ar fi stat desfăcută în două,
carnea castanei amară și verde.

Cine din voi își aduce aminte,
de groaza tăcută a tainelor noi,

de freamătul tălpilor, straniu, greu,
ce se lasă acum în cuvinte ?

— Eu.
— Și eu.

Am să scriu despre voi.

CEAS DE DEMULT

Tulbure zgomot. Tata ? Gîl-gîl, gîl-gîl. Nu. Gîl-gîl. Mama.
Ascunși cum sînt melcii. Și cheia o răsucise în broască.
E ceva care nu știu dincolo de perete,
mare, unsuros, și se prelinge în mine, greu, pe neașteptate,
ca pasul în care foca dansa.
Nu trebuia,
lasă-mă, gata, să nu mai vii, mamă.
N-am să te mușc de obraz ca din măr.
Nu mai țip. Nu mă mai lovesc de toate,
cu cei cinci ani, amețiți, sonori, ca niște cărăbuși de aramă.
Dar nu te-apropia. Sînt lipicioasă și bătrînă, ca tine,
ca un burete,
sau ca o peșteră, prin care curge o apă, venind de departe,
din pîntecul timpului,
și vrea la lumină, se tîrăște, și-nțeleg dintr-o dată,
deși nu-i nimeni lîngă mine, să-mi spună ce nume are
și ce-i.
Nu știu de ce, ochii se-nchid.
Revăd garderobul cu oglinda brumată,
și mîna mea înălțîndu-se-ncet,
spre urechea palidă, mare,
suflată din umbră, din puf,
apropiindu-se-ncet ca să-i agațe cercei,

să-i pună călare, puhave, roşii cireşi.
Vara trecută a fost această-nserare
şi acest joc de tristeţi şi zăduf.
Mîna e tot străvezie,
şi ţipla godenului acum e-nflăcărată
şi străvezie ca un fluture văzut în soare,
Uneori tresare ceva : mîna, flăcările.
Spun aspru, adînc : eu.
Spun : am cinci ani. Să nu uit niciodată.
Nimic nu e voie să uit din ce este-aici.
Becul veşted de gaz. Faţa de masă de pluş stacojie.
Punga de lucru, uitată de mama. Alături mosoare.
Un guler subţire de abur, în jur un pliseu,
Perna de ace, bondoacă şi trează, cum stă un arici.
Soba. Paravanul de tablă,
pe care-alunecă lebede albe şi moi ca stafii.
Apoi o uşă.
Şi dincolo apa, curgînd cu-nţelesuri putrede-ascunse,
ca vocile, cînd vorbesc între ei, şuşotit, despre moarte.
Şi-n mine, curgînd pe-ntuneric, un fir subţiratec de sînge,
venit de departe,
un fir pe care-l simt în pieptul îngust de băiat,
în tîmple,
în braţele lungi, străvezii,
şi ştiu că sînt mare, că am cinci ani împliniţi,
cînd nu mai poţi plînge,
şi ştiu că nimic mai trist decît asta n-o să se-ntîmple,
orice va fi.

VIS

— Grasule, dormi ? a şoptit, lîngă pat, mama, dinţi albi,
prin plasa de sfoară.

Grasu, feţită de puf, adoarme de puf, se trezeşte...
Are cercel cu mărgică, piept cu mărgică. E vară.
Fluturii trupului, roi străveziu, trist lîncezeşte.

„Ochii de aur să-i sug." Am rîs. Am fugit. Fetele ascultă
în luminişul sur
al odăii. Mîinile reci şi străine. De ce ? Mi-era frică ?
Nimeni nu ştie. Tac. Pleoapele lor subţiri de tulpan
freamătă-n jur,
creţe şi moi ca ascunsele, albele rochii de rîndunică.

Ochii de aur deschişi. Dă-mi drumul, umăr de umbră,
dă-mi drumul.
Tremură becul. Umed, cărnos, ca un miez alburiu de
ciupercă, se mişcă tavanul.
Rochia, ciorapii verzui, putrezi, pe jos, frunzele putrede,
oameni nesiguri ca fumul
s-apropie, pleacă. Lungi, de cenuşă, ca mîţele, alunecă
zilele, anul.

Lingura sună. Sau oeştile ? Cine tresare ? A sunat cineva
cu unghie de lună, pe geam, afară ?
N-a fost nimic. Linişte, linişte. Nu mai eşti mică. Uită-te
luna pluteşte
lin, lîngă pat. Luna, dinţi albi : grasule, dormi ? albi, prin
plasa de sfoară.
Grasu, feţiţă de puf, adoarme de puf, se trezeşte...

MAMA

Mîinile mamei sînt singure, lungi, prăfuite,
ca două poteci.

Pe spinarea albă a palmelor moi, obosite,
se-ntinde uşor, ruginie,
desfrunzirea, tristeţea pistruilor.
Mama e-n aer, pretutindeni, ca o toamnă străvezie
prin care treci,
cu paşi grei,
cu privirile goale,
Abia deslușite răscruci, între căi fumurii, ireale,
sînt toate încheieturile ei,
umerii trişti, coborîşul lin al genunchilor.

Maldăre mari, de imagini aprinse pălesc, putrezesc,
în grădini răsturnate.
Uneori vînturi le resfiră, le-nalţă, le răsucesc,
stafii scămoşate, de aţă.
Uneori suie motanu-ncălţat, tropăind,
suie cu greu din străfunduri, rotindu-şi ochii de apă verde,
de ceaţă
şi treptele gem de spaime vechi, înviate.
Motanul, deodată, e altul şi suie : mlădios cavaler,
cu ochii de ceaţă,
cu buze cărnoase şi deasă, întunecată mustaţă,
cu roşii, sfioase urechi, proptite în guler,
şi baston cu mîner de argint, un cîine elegant de argint.
Dar frica se apropie, se-nnoadă în piept ca un ştreang,
tare, mai tare,
pînă ce strîmtul, sonorul amurg,
strada, colivie de soare, se clatină şi-ntre gratii se zbate,
dispare,
scurtul, repetatul ţipăt al iaurgiilor.
Frica, la fel, între frunzişuri de bronz, tremurînd în lacul
limpede, înclinat, oval
al oglinzii. Frica obscură şi aşteptarea, apropierea copiilor.
Primăveri calme, ce curg
între teii-nfloriţi. Fluvii de miresme, de sunete. Plutirea
în fundul trăsurii.

Lumini dantelate în braţe, în trup. Pălării vaste, bete de soare, moţăind împrejur.
Degete moi, ca lumînările aprinse, plăpînde, sub umbrela cu fulguiri de ajur.
Unghiile, palide flăcări, mişcate încet, de vînt, ca în vis.
Zîmbetul vag, deşteptarea dulce a gurii.
Şi peste toate unduirile clipei domnind, catifelatul, ofilitul muscal.

Seri îngropate adînc în acre, întunecoase bucătării. Lente prăbuşiri fără larmă,
ca o mînă, în somn, care cade. Ferestrele mute. Vînăt şi mut îşi arată cerul gurii, o cratiţă.
Pe ziduri, tingiri licăresc, moarte, spînzurate luni de aramă.
De-afară nimic. Lungile umbre. Măcinatele glasuri, rîş, rîş, se fărîmă în tine.
Pe sub tainice, întortocheate ganguri de mese, de scaune, se-apropie tîrîş,
un copil pămîntiu, friguros, flămînd de tine, greoi, ca o cîrtiţă.
El creşte. Fierbinte. Uscat. Cu ochi lunecoşi, ciudaţi, străini ca şi graiul.
Şi tu apui. De departe auzi : „gîtule, frig. Pot să pun mîna? Gîtule cald, gît moale de mamă."
Urechile tale pîlpîie slab, ca două flăcări albăstrui, scăzute.
Din odaie nimeni nu cheamă.
Mai eşti aici. Pieliţa gîtului pîlpîie. Mîinile tale se mişcă — albe, diafane ca mucegaiul;
şi nimeni nu vine.

OGLINDĂ CALMĂ

Ciuleşti urechea de sidef şi catifea ?
Ţi s-a părut. Nu-i nimeni. E tăcere.

Doar viața curge ca un sac de mere,
în piept, sub sfîrc, cît bobul de cafea.

Mişti buzele. Sînt străvezii şi crude.
Tresari. Te-nfăşuri. Nu vine furtună.
Se coace gura, palidă căpşună,
încet, sub ore, sub frunzişuri ude.

Şi braţele le-nalţi ca un mărgean,
din pulberea de raze, arămie ;
mi te aduce înapoi, tot mie,
cleştar tăcut, din fundul altui an.

ORA CINEI

Ce nebune soneriile sună.
Din umede colţuri, papuci cenuşii ca broaşte
saltă, se-adună.
Mame uriaşe, gălbui, cu lacrimi în guşe,
îşi cheamă băieţii.
Pe rochiile lor, papagalii
îşi fac semn pentru noapte.
Şi vin precupeţii
cu roşii strivite, moi, rugătoare.
Drepţi se deschid, plini de amurg,
pomii, coralii.

Şi apa fierbe şi soneriile sună.

Bunicii pîndesc din fotolii
şi feţele lor de mere răscoapte
licăresc în umbră.

Pe culoare trec jupînese ca molii.
În aer, frunzele tari, prăfuite,
întind ascuțitele gheare.
Ghiorăie pîntecul supt de zăduf,
sonor, al burlanelor.

Pasul de ogar
al școlărițelor, al lunganelor,
mătură ca o labă de puf,
tristul, spre casă, trotuar.

Grav, aerian ca un clopot
orașul vibrează.

Pe tejghelele ude rîd amețiți
banii, în hohot.
Scapără din copite,
încordat, tramvaiul :
sălbatic nechează.
Prin trestia mișcătoare a străzilor
Pan tremură,
își caută naiul.
Păsări verzi, cenușii, mătăsoase,
ochii se zbat în orbite,
Frații lor mari, păunii amurgului,
cu ochii tulburi, roșietici ai cozilor,
cu gesturi tăcute, umflate,
îi cheamă din flacăra burgului,
îi cheamă în larg.
Dar palmele ușilor, osoase, seci,
se închid și sparg
privirile verzi, mătăsoase.

Ceasul își strînge, cu scrîșnet de foarfeci,
brusc, evantaiul.

INTERIOR

Prin clopotul de sticlă aburit
de răsuflarea toamnei dinafară,
un cer plăpînd se leagănă tivit
cu turle moi și lungi ca niște ciucuri.

Nu mai citi. La mînă port inele
încolăcite, cenușii, de seară,
și mucegai de puf întind pe lucruri.

Ne trage casa-n smîrcurile-i grele :
oglinzi stătute, veștede nimicuri,
și umbre cresc din flăcările rochii.

Mi-atîrnă-n vîrful degetelor picuri,
tremurători, de carne, ca de apă ;
pe frunte se preling și cad pe pleoapă.
Ce calzi și bulbucați freamătă ochii...

PALINOD[illegible]

Nu ne mai cunoaștem. Inima s-a zvîntat de atunci,
cînd tremuram de freamătul omului și căţelelor,
de nopţile-ncleștate-n subsoluri și-n lunci,
de copiii păienjeni, împreunați tăcut în dosul cișmelelor,
unde-s doar buruieni și furnici,
pleoscăitul apei pe fundul găleții și cîntecul servitoarei.

Dîrdîiam, eram mici.

Dac-ai ști, astăzi nici de guşa bătrînilor
nu mai mi-e frică,
nici de măcelarul roşcat, nici de comicul ce sare pe cap
redingotă şi ochi răsuciți.
Mă mir mai ales de serile acelea putrede din august,
cînd o vecină peltică,
îmi arăta la zugravul din colț, lampioanele-aprinse
fumegînd în pepeni scobiți.
Cînd, ghemuite sub scară, pe-ntuneric,
cu palmele subțioară,
o lăsam să-mi bîiguie cald în ureche,
şi bănuiam c-am să plîng.

Nu ştiu de cine vorbiți, domnişoară.

FRAGMENT DE PRIMĂVARĂ

O stradă pe care trec îndoită din umeri,
sub primăvara grea ca un pîntec de bivol.
Pietrele drumului şi stelele
stau cuminți de poți să le numeri,
numai cîntecul meu îmi sfîşie rochia,
sub primăvara grea ca un pîntec de bivol.

Bolborosesc. Şi tac. Degeaba aştept între uluci,
învinețirea liliacului.
Dedesubtul genunchilor carnea e umedă ca un măr
despicat,
şi albul ochilor tulbure, tulbure.
Mă gîndesc, mergînd aşa, îndoită din umeri,
la primăvara asta golaşe şi tristă ca un gît de băiat.

GÎND

Un gînd cald a căzut de-a dura.
Mi s-au aprins obrajii și gura.
I-am dezmierdat carnea șovăielnic, pufoasă,
ca un văl de mireasă.

Un gînd cald mi-a sărit în poală,
crupă de piersică, vineţiu goală.
I-am pipăit trupul crud cum e ceaţa,
pe iaz, dimineaţa.

M-am lipit toată, lungă și tăcută,
de-un gînd ca șoldul zglobiu de ciută,
zvîcnind de frică, umed de goană,
gînd, gînd de codană.

OPTSPREZECE ANI

Străzile-s ude. A plouat cu boabe mari ca niște bani
de argint, și la soare de aur.
Mi-e gîndul spre lume repezit ca un taur.
Am împlinit azi optsprezece ani.

Ploaia blajină mă bate cu gînduri smintite.
Uite, bobul ei se prelinge încet și călduţ,
ca atunci cînd mă strîngeau în căruţ,
scutece ude de-un ceas și neprimenite.

Da, a plouat așa ca mîine, ca ieri, ca totdeauna.
Inima scurmă vremurile, inima-i una.
Tîmpla-mi zvîcnește mai tare ca tîmplele vremii.

Mă gîndesc să sorb din viaţă ca atîţi alţi golani,
dar mă frige pînă şi aburul iute al zemii.
Ştiţi, am împlinit azi optsprezece ani.

MELODRAMA

Te sorb cu ochii lacom deschişi, de ţînc nătîng.
Gestul ce-l fac, şi tu rîzi, dinadins e grotesc.
Spiriduşii şi clovnii din mine-s ai tăi şi plîng.
Saltul şi tumba de puf pentru tine-nfloresc.

Plînge bufonul. Nasul lui cîrn, făinos,
tremură-n aer. Desigur că n-are batiste.
Ţipă că-l doare mai tare ca buba din os,
fata cu buze de miere şi ploapele triste.

Geme şi ţipă. Zimbeşte. Strînge-un cuţit.
Sînge. Vîrtejuri. Sfîrşit. Stau acum lîngă porţi,
Fifi maimuţa şi mînzul de sînge-ameţit.
Spiriduşii şi clovnii din mine-s ai tăi şi-s morţi.

SPLEEN

M-am căţărat pe fereastra înaltă din coridor.
Număr nasturii bluzei şi tot scîncesc în geam, cu nasul şi
gura turtită.
Să tropăim din nou, leoarcă de ploaie, pe chei ? Gleznele
amorţite mă dor.
Cîteodată lucesc în mine, verzui, anii mari de aramă
coclită.

Mergeam hohotind în răstimpuri. Ne priveam, însă rar.
Din creştet, apa-mi curgea sub gulerul hainei, adînc, pe spate.
Simţeam în pumnul strîns, cum degetele tale tresar,
ca iepurii, cînd ciulesc, în frunziş, urechile lungi, la toate zvonurile catifelate.

A doua zi aduse lăptăreasa, pe capra udă a căruţei de piaţă,
primul mănunchi de liliac, într-o hîrtie mototolită.
Şi primăvara trecu, zvîrlindu-mi în piept, rînjetul ei dulce, cu strungăreaţă.
Astă-seară pîlpîie-n mine, verzui, anii mari de aramă coclită

SINGURĂ

Nu pot striga. Mi-e gura plină.
Am înfipt colţii în vis ca-ntr-o creastă de pepene stacojie.
Credeai c-am s-aştept gongul să răsune de cină ?
Din miezul serii îmi curg sîmburi lucioşi pe bărbie.

Uite ce rău m-am mînjit. Şi rîd. Urechile-mi ard.
Dacă mă-nalţ pe vîrfuri, înşfac de ceafă, luna,
de puful ce tînjeşte printre cosiţe-ntr-una.
Am s-o răstorn de-a dura sub coasta unui gard.

Şi-am să deschid cu pumnul, în seara asta, uşile.
Singurătăţile mele s-or fugări pe drumuri de-a buşile,
să-mi aducă miros de om, de praf, de lemne tăiate...

Îmi tremură lumina pe tîmple ca sudoarea,
mă şterg cu dosul palmei. Clipesc. Şi rîd de toate.
Dar între sîni m-apasă. Parcă se umflă marea.

FOAME

Cît o să rumeg înlănțuirea cleioasă ca un mugur
nedespicat ?
Dincolo de cîntec și ceață, mi-e foame.
Pașii. Vîntul zgîlțîind pomii jilavi de coame,
genunchii tăi jupuiți de mult, într-un gang asfaltat.

Alerg așa, cu pulpanele clămpănind și pieptu-n bulboană.
Altfel erau grumajii tăi și calzi ca pieptul de păuniță.
Mormăiai prin caiete. Ce număr avea uniforma ? Mușcai o
fată bălană.

Mi-e foame de fălcile mirosind tare-a tutun și alviță.
De trînta în doi mi-e foame, pentru sîmburul gurii.
...Găsiră pe Scufița Roșie plîngînd, afund în ruginișul
pădurii.

CÎNTEC BOLNAV

Te-am chemat cu dinții strînși și cu genunchii la gură.
Eram mîță la pîndă. Eram coardă-ndoită.
De-atîta tăcere îmi tremură buza de jos, sleită,
și-n ceafa mîncată de vînt zace-o grindină sură

Te-am împroșcat cu strigăt dulceag ca un val de sînge.
Aluatul inimii l-am întins peste lume, departe.
Brațele mi-atîrn-acum ca două sfîrcuri moarte,
cerul mi-e praștie-n ochi și tot nu pot plînge.

Un deochi a găsit cîndva zăvoarele sparte.

Din apa de lună, din ceața oglinzii, trup strîmt de porțelan
a mijit.
Vas palid și greu. De zmeura sîngelui greu.
Cum să-și mai ducă tristețea, iubitul meu, iubit ?

Nu-ntîrzia prea tare. Dă-mi glezna și fruntea. Nu mîine.
Azi încă sînt pereții iatacului meu,
fragezi și moi și ascunși ca miezul de pîine.

Uite, mai licăre încă, alb și dulce în noapte.
Ia-i. Ți-i întind. Sînt genunchii. Tu nu-i vezi,
tremurători și plini ca două căni de lapte.

CÎNTEC DE LEGĂNAT GENUNCHII

Să nu țipați, genunchii mei.
Drum cu ferigi de nopți, de ploaie.
Genunchi de fier cum vă îndoaie ?
Vă mîn spre el ca pe doi miei.

Pe drumul negurii vă-mping

Vă vor lua poate între ei
genunchi ce strîng, zvîcnind și grei,
ca nopțile de astrahan.
Și licurici de pași se sting.

Să nu țipați, genunchii mei.

CLIPA

A fîşîit ceva. A fluturat nimic.
Nepipăit s-a scuturat prin oase,
din scama visurilor tale mătăsoase,
un fir cît unghia degetului mic.

Nimic. De-atunci îmi gîlgîi însă, lung, prin vine,
tu, străveziu ca somnul mușchiului din apă,
unde vin turmele sleite de s-adapă.
De-atunci, de mult, treci val și val prin mine.

E toamnă. Între noi un pumn de soare,
catifelata poamelor dogoare,
și-un gînd cărnos ca nuferii de baltă

Aș vrea în tine să mă-nec de vie,
tu, străveziu ca ziua cea învoaltă
și ca ciorchinii ce s-au copt la vie.

INTEMPERII

Mi-e inima dulce ca o colivă.
Cîntecul ei, psalmodie, șerpuind asudat ca pe călduri, o șuviță,
s-a tîrît lipicios pe burta dealului, rece de brad și suflet de veveriță.
Dă-mi tibișirul să scriu pe burlan o poveste naivă.

Mi-e inima clopot de dealuri gîfîind a furtună
N-am deslușit tunetul. Au fluierat fagii.
Am amețit și pîndesc vîntul, să-mi umfle desagii.
Trosnetul pădurii-mi scuipă-n urechi rîs de alună.

Deodată jivinele tremurară ca rufele și-și frecară picioarele.
Zdup :
se tăvăli furtuna, povestind scurt de-o iubire de lup.
Cînd tăcu totul, crescură pomii ca niște ape.

Mi-e inima amară ca palma unde-ai strivit busuioc
și-ngheţată ca un șir fermecat de clape.
Dă-mi unghiile tale să zgîrii pe cer, un stîlp cu funie-n cioc.

PAN

Cu vișinile putrede, să-mi scuturi,
tu, coapsă, somnul toamnelor din mine,
și somnul mîngîierilor prea line,
ca lungi, păroase pîntece de fluturi.

De-a lungul vremii, să se urce pline
de clipe răcoroase, grele ciuturi.
Cuvintele să uiți să ți le fluturi,
pe mîini să crească verde-muşchi de vine.

Și cînd, sub cerurile moi, stufoase,
aud copita-n iarba de mătase,
aud în sînge cîntecul lopeţii,

cînd gura se-ntristează-n preajma gurii,
deasupra, șters să-ți licăre pometii,
ca două foi din platina pădurii.

POPAS

Atît de simplu-i totul.
Brațele noastre se trezesc încolăcite peste ceasuri,

glia din noi, fumegînd ca mîrţoaga lungă-n popasuri.
ne va-ntinde botul.

Bolta inimii nouă,
e şura unde dorm după joc, paparudele ude.
Seceta le-a zăcut pe foi şi pe sîni, între dude.
Afară plouă.

Dangătul ceasurilor e moale
ca vecernia, bătînd în guşa curcilor de mărgean.
Tu ştii tăcerea pasului cenuşiu de dihor, fugărit de nimeni,
prin lan.

Moina ceasurilor...

VIZIUNE

O să se surpe malul de catifea al muşcăturii tale.
Cutremur uşor : polenul mîngîierii risipit din palme uscate.
Oasele ce-şi scobesc grav matca umbrită sub şale,
unde-or să-ngroape straniul cîntec de lotci înecate ?

Cravaşa buzelor. Scheunatul de mînz ce fuge. Braţul
vîslă.
Dinţii ciocniţi ca pietrişul. Pleoapa strivită.
Apoi vremea ce trage, tăcut, după ea, papucii de pîslă,
legănînd în labele-i mari de fum, herghelia mea adormită.

SCRISOARE

Să taci. Îţi scriu fiindcă-i o noapte limpede ca o frunte
de ied,
fiindcă mi-e cerul gurii amar ca pieliţa nucilor noi,

îți scriu fiindcă sîntem atît de uituci amîndoi.
Curînd și bătaia fumurie a pleoapelor, vom uita-o, cred.

Ascultă. Mergeam. Deodată părul ciufulit îmi căzu peste
față. Țîșnise vîntul,
Crengile arse de praf se căutau între ele cu foșnet moale.
Era un salcîm, era și marea. Ne-am oprit să-mi scutur
nisipul strîns în sandale.
Atîta tot. Încheieturile tale îmi erau mai dragi decît cerul
și decît pămîntul.

TORSO

Drept și adînc, din depărtări mă privesc,
catifelate sfîrcuri, sfioase, căprii.
Ochii de ciută ce stinse păduri oglindesc ?
Ce sînge foșnise ? Ce mîngîiere muri ?

În mine catifelate sfîrcuri privesc.

Piept fumuriu, cu dureri în inele,
luceferii tăi ruginii m-apasă.
Cîntecele mele, mîinile mele,
ca două pleoape peste voi se lasă.

CEAS PENTRU SCRIS

Toamna cu masa de fier prăfuită șe iedera roșcată.
Firavă ca o școlăriță stă iedera roșcată,

în amurgul de ziduri încălecate.
Curînd vor pleca iubiții noștri,
nechezînd în coamă și-n nori,
și va fi vînt.
Se vor ascunde frunzele ca școlărițele-ngîndurate.

Și din tăciunii-aprinși de vînt,
și din descînt,
o săptămînă.
Poate că una din noi își va lipi fața,
de sticla rece-a ceasului de la mînă,
și va zîmbi puțin pentru vîntul din căpriori.
Va asculta nedumerită, cu ochii mari,
cum picură-ntr-însa slovele amurgului din aer,
amurgului din subțiori.

TREBUIE SPUS

Trebuie spus
cum, nevăzut, odăile au înflorit ;
ce albă și fragedă era strada,
ca o cărare într-un păr iubit ;
și cum zburda, cum fremăta iada ;
și cum toate s-au dus.

Cînd, greu, ca un urs,
a coborît viața din negru culcuș,
cum a luat-o în brațe și-a strîns, a strîns.
Cum coaja s-a spart. Noaptea s-a stins.
Și sufletul lunii, tainicul ei gălbenuș,
cît de trist a curs.

FRAGMENT DE TOAMNĂ

Spre tine m-am deschis
şi te-am văzut tot.
Limpede, trist m-am deschis
ca un ochi din umbră de cearcăn.
Încă te văd.
Zidul de ceară creşte pe trup.
Încă mai pot,
de sus, din pădurea de-argint, să aplec
stafia ta subţire de mesteacăn.

Tot mai adulmec în vînt,
slabe, adînci subţiori de copaci,
şi aştept,
sub frunzele palide, freamătul vechi să se-aline.
Tot mai dezmiardă palma deschisă, năucă,
murgul, plăpîndul, culcat ca un piept,
cer, peste mine.

UIT

Umăr rotund apune-n amurg,
de aur brun.
Lujer de fum, în jurul meu.
braţul uşure şi murg.
Unde să-mi pun
capul prea greu ?

Pîntec, zbor moale şi bun,
peste mine-n ocol ;
aluneci departe.

Pîntecul meu de lăstun...
Mi-e gol,
mi-e a moarte.

Glasul în cercuri de ape
se pierde. Nimic.
O ceață subțire.
Cine-adusese aproape,
șold mic,
pentru plîns în neștire ?

CÎNTEC DE SFÎRȘIT

Sînt obosită. Sînt cu mine.
M-au agățat în beznă ca pe-un cercel.
A spus cineva : măi mînzule,
și odată : măi trandafirule...
Sînt obosită de mine ca un cercel,
și mi-e frică de tot, și de anii
cu zumzetul des de albine.
Ce spune sîngele, ce spune el ?
— Nani, Maria, nani.

ÎNVIERE

Vin cu un sînge nou ca o cofă de zmeură dulce.
Și mă mir. Mă caut. Totu-i al meu și nu e.
Fruntea mea atîrnase vînătă, grea, ca o gutuie,
și mă rugase încet să se culce.

Şi acum o ridic şi o duc dintre-ngustele paturi.
Ziua pe mîini se desface, uşor ca o buclă.
Trec nevăzute, prin mine, trupuri de pîclă.
Gura muşcată de moarte cum să o saturi ?

Şi el se ridică, genunchiul. A mielului frîntă arşică
singură dibuie umbletul, ritmul, cărarea.
Totul e bubă şi doare : pasul, lumina, suflarea.
Dar aştept. Adulmec. Un murmur, un cîntec obscur se
ridică.

TĂRÎM INTERMEDIAR

(1946)

PRAG

Vin clipele noi,
cu umerii goi,
uşor tremurînd,
mereu căutînd.

Mai port îngropat
un roşu brocat,
cu moarte desemne,
cu veştede semne.

O, vorbele mele
În horă de iele,
smucit aruncate,
ca roşii brocate !

Vocale brăţări,
în scurte chemări,
puteam să vă strig,
puteam să vă sun,
din somnul cel bun.

Mi-e altfel de frig.

Cu umerii goi,
vin clipele noi,
uşor tremurînd,
mereu căutînd.

Dar cum să se-nceapă ?
În tulburea apă,
cuvintele văl,
cu ce să le spăl ?

Cu ce să nfăşor,
umerii lor,
cînd palide-nfruntă
altfel de nuntă ?

1938

NUMĂRĂTOAREA FETIŢELOR

Pumnareta pumnapi,
nu ştim cine va fugi.
Jocul încă n-a-nceput,
stolul nu s-a desfăcut,
Şorţuri negre se adună,
pîlpîind sub alb de lună.

Lungi sălcîmi s-au mîniat,
mugurii şi-au ridicat,
braţele întind să frîngă
dar la noi să nu ajungă.
Jocul nostru e afund,
unde valuri nu pătrund.

Sorții prind să cadă lin,
cine-i cea din urmă știm...
Măduvă de albă zi,
tapi-tapi-reuji,
numai ea te va găsi,
tapi-tapi-gri.

TĂRÎM INTERMEDIAR

Am zvîrlit o perie
și-n urmă a crescut pădurea.
Nimeni nu ne mai sperie,
zmeul e dincolo.

Nouă, pe mal poposind,
zarea de fin putregai
lin ne desface din neguri
lăcăritorul alai.

Prin somn răsucitele flăcări,
șuvițe suflînd de departe,
amestecă-n pletele noastre
scînteile mamelor moarte.

În lan, laolaltă le culcă
și spicele noastre de jar,
un vînt dinspre baluri apuse,
ce buclele lungi de cleștar

le sună-n străvechi candelabre,
desferecă sponci de rugină...
Neliniștea mamelor moarte
începe, încet, să ne țină.

1938

CRAIUL SÎNGE

Iartă-ne, Roș-împărat,
întoarce-ți puhoiul mîniei,
tot ce-i al nostru ți-am dat.
și nu ne-am fost paznice viei.

Tu ne-ai adus în cetatea
trupului, foc și alai.
Ne-ai arătat bunătatea
și ura-ți, temutule crai.

Cu oștile ce ne certară,
tu ai arat neagra moarte,
dar ne-ai zvîrlit și afară
din lut, mai departe.

Urgia-ți, o știm, este mare,
năvalnic și crunt voievod.
Dar tot vom afla dezlegare
și rupe-vom strașnicul nod.

MEDALION DE TOAMNĂ

Printre pietrele de moară,
cîntecul tot se strecoară,
după arşiţa nebună,
dulce tot septembre sună.

ACUARELĂ

A nins moale, a nins,
peste tot ce-am învins.

Sub troienitele zale,
hoituri se umflă, domoale.

Scursul profil, din armură,
zările nu le mai fură.

Braţu-ncordat pe săgeată,
lunecă-n albia-nceată.

Filfîie jos. către oaste,
ora zăpezilor vaste.

COPIII VISEAZĂ

Bîntuie noaptea-n oraş,
miş-maş.
Iadul încins de văpăi,
cheamă copiii cei răi.

Tata pe-un cal nărăvaș,
intră-n aprinsul lăcaș,
intră-n ascunse cămări,
cu giumbușluc și măscări.
Clopote moi, cu păcat,
buzele tatei se zbat.
Iadul e plin de făclii,
goi, șovăielnici copii.
Pînă și soiul domol,
cade cu visele-n gol.
Fiara întreabă la uși :
n-aveți copii bătăuși ?
Dar îi înhață în dinți
și pe copiii cuminți,
și îi tot duce pe scări,
spre lunecoase cămări...

SCUFUNDARE

Taină, recad,
ferecă-mi apa de jad,
sus, peste creștet,
stinge-n acuariumul veșted
dorul de mine.

Ochii sătui,
stele de apă gălbui,
leneș închise,
taină, cufundă-i în vise,
vrajă, cufundă-i.

Algă devin.
Trupul e tot mai străin.

Limpede pier.
Ia-mă din mine, îţi cer.
Ia-mă din mine.

Ochii deschid.
Dus i-acel freamăt lichid.
Umbre dispar.
Ce mai rămîne din har ?
Ce mai rămîne ?

S-A FĂCUT ÎNTUNERIC

S-a făcut întunerie şi-adevărat.
Albinele vin înapoi.
Împovăraţi venim înapoi,
de unde-am plecat.

Cenuşă umple văzduhul şi plîns :
vai nouă, care ne-ntoarcem !
Cu miere ne-ntoarcem şi unde-s acum
fagurii dulci pentru care am strîns ?

Un ţipăt împrăştie tot ce-am cules :
nu mai găsim intrarea în stup !
Nu ne mai strînge marele trup,
din care-am purces...

1943

Totul era îngrădit
în umbră și soare,
totul era împletit
ca într-un chioșc de mesteacăn
cu gratii subțiri.
Mîna chema.
Tainic, obiectul,
străinul,
venea mai aproape,
pulsînd,
aproape real.
Și iarăși, printre nuiele fragile,
de-abia îl zăreai.

Singur destinul,
de jur-împrejur,
sub cerul alb,
primăvaratec,
numai destinul.

Și acum toamna,
toamna oricît de liberă.
Dansul cu oamenii,
dansul cu vîntul.

Ușile bat înăuntru,
vocile vin dinăuntru,
și se întorc.

MEDALION

Cuvîntul e aproape şi nu mai mi-este frică.
Încet s-a stins pădurea şi seva-ncet pulsează.
Profilul vieţii, pur ca de medalie,
pe cerul gol şi pur se desenează.

FLUX

Cîntă, Maria, fluxul,
cîntă-l acum cînd te biruie,
strigă-l acum, cînd se năruie,
valul, deasupra.

Tremură, fir, şi te bucură ;
ropotul iar o să nceapă,
bolţile-s negre de apă
neodihnită.

Teme-te, trupule, teme-te !
Clocotul ştii cum te lasă.
Oarbă aluneci prin casă,
ca-ntr-o pădure.

Tremură, fir, şi supune-te.
Zbuciumul cît o să-ncapă ?
Braţele negre te scapă,
jos, în adîncuri.

CEAS TULBURE

Din adînc, străvechi asfinţit,
omul negru s-a ridicat
gol sub veşminte,
gol ca tulpina de mătrăgună,
gol m-a chemat
în rîul amurgului.

Cu unghiile şi genunchii
de mal m-am ţinut,
şi-n sudoare,
în sudoarea morţii scăldată,
am prăznuit sărbătoarea amară
a depăşirii.

...În vreme ce dincolo,
pe celălalt mal, amurgul
şi-amesteca izvoarele lui,
cu izvoarele tulburi
ale omului negru.

CHEMARE

Unde mai ţi-e viziuina ? Şi unde m-ascund de noi doi ?
Fără scăpare, sub zodii duşmane,
luăm drumul patimii, drumu-napoi.

Spaima te-aduce la mine şi ura,
fiara te-alungă din urmă, spre mine,
şi tot întunericul, şi toată pădurea.

Soarele mă duce la tine, soarele,
puhoiul mă prăvale spre tine,
furtuna mă fulgeră-n tine, și ursitoarele.

BUCURIE

(1949)

BUCURIA
(1949)

Bucuria zice :
Sînt cea care sînt.
Sînt grea,
sînt pămînt.
Din peşteri mă ridic,
duh animal,
mă opintesc,
şi sînt val.
Caut.
Mă frămînt.
Şi rareori,
rareori,
din inimi,
din frunză,
din flaut,
cînt.

Veşti vă aduc,
prin sînge, prin foc,
prin mărăcini.
Suflu.

Mă despletesc.
În brațe vă iau,
vă strivesc,
vă dobor,
vă fac zmei și copii.
Vă învii.
Și uneori,
nu mai sînt
nici val,
nici vînt,
nici foc —
numai boare,
numai ecou,
numai vuiet în voi !
Sînt !

CÎNTEC SUB TANCURI

Nici o poveste nu moare
și n-a murit.
Cîntă sub tancuri mai tare,
tot ce-am iubit.

Țipă imensele falii,
geme pămîntul lovit,
lunecă peste vitralii
chipul uman regăsit.

BUCUREȘTII COPILĂRIEI

Hai la groapa cu furnici,
e aici, ba nu-i aici.

Cu năluci, cu melci, cu spini
hai, pe nevăzute mîini.

Hai în Tîrgul Moşilor,
raiul norocoşilor.
Jos, în praf, printre ulcele,
hai la cortul cu mărgele.
Tu, — carafa cea mai mare,
verde, groasă, nestemată,
s-o cîştigi în cui la roată, —
numai tu ai fost în stare.
Sus, la bărcile din soare,
inima se-nalţă beată.
Numai tu ai fost în stare.

Hai, alai, hai mai departe
de uluca ce desparte.
Către funduri clătinate,
hai, pe braţe-ncrucişate.

Că e şapte dimineaţa,
şi zvîcneşte-n glasuri piaţa.
Suflă vîntul mort al grabei
şi se-nfoaie fusta babei.
Trece vîntul dimineţii
şi vînd totul precupeţii.
Cere cinci. Îţi dă cu trei.
Mama cumpără. Tu iei.
Iei cu tine fără vamă,
talgerele de aramă.
Duci în sînge, peste vreme,
hala roşie ce geme,
peşti cu zale lucitoare,
hoituri vii, tulburătoare,
miros putred, spaimă, greaţă,
moarte multă, multă viaţă.

Haide, văd că vrei să știi
despre nuntă și copii.
Ieși din groapa cu furnici,
ascunziș de sub gîrlici.

Seara crește, cerul vine,
melcul codobelc ne-o ține
drumul spre ascunzătoare.
beci cu flăcări și răcoare.
Scoate melc și cornul mare,
că-ți dau apă stătătoare,
scoate coarne boierești,
că-ți dau lacrime lumești.
Pe scări jilave, pe lemne.
Bérta face tainic semne.
Berta știe tot și spune.
— pentr-o mînă de alune —
spune cum se face omul,
din sămînță, ca și pomul.
Cerul tremură ca-n vis.
pe chepengul larg deschis.

Joacă frunze tinere.
în frac, ca un ginere.
Dar ce-i o mireasă ?
Și morții ? N-au casă ?
Pat au ? Farfurie ?
Nimic ! Berta știe.

Și cerul se-ntinde departe, în vis.
— O, Berta, spune-mi precis, precis...

Goală năluca,
sare uluca,
pe iedera porții,
cad straiele morții.

Departe, la Radu-Vodă, în deal,
zodiile noastre curg înspre mal...

Hai, acum întoarcem foaia
Lasă umbra și văpaia.
Noaptea-i gata.
Hai cu tata.

Hai în colț la frizerie
că e rost de ghidușie.
Sus, pe scaunul rotund,
capul bosumflat să-ți tund.

Domnu Mișu-i cavaler
și se poartă cu mister.
— Vreți un capalagarson ?
— Vreau nițel odicolon.

Cît dă tatii cu perdaf,
tu faci pozne sub cearșaf.
Taburetu-nvîrți sub tine,
pînă nu știu cum îți vine !
Ești și tu, ești și paiață,
Mișu, tata, sînt de ceață.

Și cum tata este gata,
vine-acum la rînd și fata.
Sună foarfeca ușor.
Domnu Mișu-i zîmbitor :
— Domnișoară, stați frumos.
Tunsu-i cam periculos.

Scăunelul cu șurub
face foarfecii bucluc.
Domnu Mișu zice tare :
— Am ureche de vînzare !

Cît e el de ghidușar,
s-a făcut alb ca de var.
Pe sub pudră, zbenghi și creste,
ai bărbierule-o poveste.
Zi-o, că oricînd o zici,
uit de sînge, uit de brici :

— Șade turcul pe saltea
și tot soarbe din cafea.
Șade turcul gras, uituc,
și-i tot trage din ciubuc.
Și-i așa de nemișcat
ca în cadru așezat.

Peste străzi și prăvălii,
bate vînt cu bălării.
E vînt iute și pizmaș,
duce molima-n oraș.

Dar nu-mi pasă nici atît
Am manșon legat de gît.
Ce mi-e boala din oraș ?
Camfor, am sub laibăraș.
Și la Iane, plăcintar,
cald mi-e ca într-un cuibar.

Strigă cioară, poți să strigi,
Din cuptor ies calzi covrigi ! ! !...
Și se duc, se duc, pe geam,
Și golași, și cu susan.

În cuptor, moș Iane scurmă.
Ei se duc, se duc pe sîrmă.
Rînced și dulceag miroase
pîcla turtelor cleioase
lîngă bolta fără fund,
a cuptorului arzînd.

Și-a intrat un muşteriu,
cu tot vîntul cel pustiu.
Sita lămpii fumegă,
tejgheaua se-ntunecă.
Uşa bate de perete.
Intră frunze, negre cete.

Poți să baţi vîntule mort,
pulbere s-alegi din cort,
talgerele să coclești,
zodiile să le-mpînzești.
Nu mi-e teamă nici de tine,
nici de iarnă, nici de mine.

Berta, Mişu, Iane, tata
apără-n vecie fata.
Vatra din simigerie,
arde tare, arde vie.

LEGĂMÎNT

Adu-ţi aminte de viaţă,
de parcul cu roşii troiene.
Se începea ca un murmur,
cu joc, cu semne.

Adu-ţi aminte, odată
spuneai : „voi cînta bucuria !"
Frunzele-n tremur, sîngele
ţin mărturia.

Ştii, dacă-ţi calci legămîntul
ochii din vis se dezghioacă,

mînjii luminii, în tine
nu se mai joacă.

Pune cuminte urechea
jos lîngă talpa pădurii,
și ai s-auzi ca fetița,
hora făpturii.

RUGĂ

Ci vine iar
mugurul,
plînsul,
și stăm la hotar,
spre tot nepătrunsul.
Aprilie.

Acuma uităm
ce mari ne-am făcut,
la cîte-am răspuns.
Ne cheamă un dor
de verde ascuns,
nenăscut.

Îngenunchem
noi, cei trufași,
și vă rugăm :
muguri golași,
nu ne lăsați
singuri, afară.

ÎN PĂDURE

Am intrat în pădure,
și-am ascultat.
Ca dintr-un veac depărtat
suna limba ploii, limba săgeților verzi.

Am vrut s-o-nțeleg
dar nu mai puteam.
Mesteceni subțiri și albi și morți întâlneam.
Striveam în picioare iarbă subțire ca nervii.

Am stat în pădure și-am ascultat.
Neîncetat picura, neîncetat
lațuri mlădioase și verzi legănau spînzurătorile.

POGROM

Stăm cu toții la masa de seară.
Așa mi se-arată mereu
o cină tăcută, lunară
în mijlocul clanului meu.

Un oaspe se-apropie-n ceață.
Îl simte și plodul din pîntec.
Privim farfuria din față
și lingura sună un cîntec,

un cîntec de frică și ură,
de vrajă, de-ncremenire.
Noi ducem mîncarea la gură,
ei țese negrele-i fire.

Pe negrele fire se lasă
călăul, păianjen străvechi,
tacîmul lucește pe masă,
ne țiuie spaima-n urechi.

Pe rînd călăul ne-nseamnă
cu fierul roșu, cu moarte,
Ce straniu mama ne-ndeamnă :
mîncați, mîncați mai departe.

Și lingura sună un cîntec
în care răscoala-ți închizi.
Îl simt și copiii din pîntec,
și cresc, bătrîni și lucizi.

PACE ?

Pace ! Auzi ? Ce vorbă ciudată !
Ecoul răspunde : pace.
Și sufletul fîlfîie-n gol, rătăcește,
și-și croncăne vestea ciudată.

Și sufletul nostru pleșuv rătăcește,
în gheare cu prada ciudată.
În munți de cenușă, ecoul și pasărea
nevindecată.

NE VINDECĂM

Ne vindecăm frumos, încet, ca bradul,
și singuri rănile ne oblojim.

Prin alte vine seva-şi face vadul,
răşină grea de chihlimbar mustim.

E densă ca un cuib o cicatrice,
şi viaţa zumzăie într-însa roi.
Pe toate căile vin sucuri noi
şi se transfigurează în matrice.

PRIMUL NĂSCUT

Cine putea să ştie
cum e, cum e ?
Concertul de Mozart în re
în juru-ţi adie.

Era bucuria furtunii,
dar tu, dar tu ?
Nu răsunase, nu,
întîiul ţipăt al lumii.

Nu-mi cuprinsese mijlocul,
în horă, neagra, surata,
Nu se-ntindea peste leagăn,
umbra, durata.

BĂTRÎNII MEI

Bătrînii mei,
tinichigii, cavafi, croitori,

meşteri din tîrguri apuse,
meşteri umili din mahalalele tîrgului,
meşteri vestiţi din uliţa mare,
meşteri îngenunchiaţi,
cu bărbile smulse,
cu limbi răsucite,
meşteri din burguri tihnite,
cu clopote grele de-aramă,
cu procesiuni înflorite,
cu prunci trecuţi prin foc şi prin sabie,
cu praguri în umbră-nvelite,
cu zile cumplite de pîndă, de sărbătoare...
Bătrînii mei meşteri,
risipiţi din zare în zare,
culcaţi lîngă zidul cetăţilor vitrege,
bătrînii mei morţi,
ce tare aţi fost umiliţi de oameni, ce tare,
ce tare vă temeaţi de oameni, ce tare.
Noaptea, şi eu mai aud
huruitul acela nebun...
Un mic negustor ambulant
străbate pădurea ce leagă un sat de alt sat.
şi s-a-nnoptat.
Ce năstruşnice-nfăţişări în pădure,
o mînă, încă o mînă,
doi ochi,
un pas alunecos,
o văgăună...

Şi iarăşi, gheare şi mîini,
ochi şi suflări,
şuierături, adunări,
de oameni, de oameni,
huruitul acela de roţi,

căruciorul de marfă ce-aleargă zmintit
prin pădurea de oameni,
și strigă : „Bariș înflorat ! Cilicuri ! Barișe ! Broboade !“
Un pumn chinuit de țărînă,
din somnul cel mai adînc
strigă și cade.

SE ARATĂ LUMEA

(1956)

TÎRGUL DE DEMULT

Ca o pădure-mi amintesc oraşul.
Copilăria-n umbre-mi învelea.
Sub ferestrău zbura gălbui talaşul
şi toamna-n zdrenţe umede venea.

Stăteam prin case. În clăbuci, cu sodă,
spăla vecina şi cînta sălbatic.
La noi, în piaţa din Bibescu-Vodă,
căruţe scîrţîiau prelung, tomnatic.

Pierea şi păpădia dintre pietre.
Băltoacelor, acum le da ocoale
un domn cu năsturaşi rotunzi la ghetre
ori cărbunarul cu picioare goale.

Din uliţă, cum ieşi, e Piaţa Mare.
Un cleşte parcă pieptu-ngust ţi-l strînge
că ţipă precupeţii, ţipă tare,
iar în noroi, pe jos, e hoit şi sînge.

Tot tîrg şi tîrg... Telalii stau la pîndă
şi faţa lor e palidă, puhavă.
Ei mărfurile-şi laudă şi-şi cîntă.
cipici şi piepteni vechi rînjesc pe tavă.

Urci pe Șelari, lipită strîns de mama.
O gheară ca o cange te înhață.
Strigoii cu jobene fac reclamă
și mușterii-n ușă ei agață.

Sus, pe Lipscani, sînt altfel negustorii
Tăcuți și linși foiesc între mătasă.
Le joacă-n cap, hoțește, ochișorii.
Șobolănoaica albă stă la casă.

Lipscani, Zarafi, Covaci, Hanul-cu-Tei...
Ce ganguri și ce hrube de guzgani !
Și iar cobori cu mama către chei
...Cobor și eu sub maldărul de ani.

Se istovise scurta zi de toamnă.
Revăd un pod, reflexe-n caldarîm,
și-o birjă c-un căluț care se-ndeamnă,
sunînd copita ca din alt tărîm.

Simt iar, sub palmă, parapetul rece
și dedesubt adîncul nopții gol
prin care apa Dîmboviței trece
în curcubeie negre de petrol...

TORENTUL

(1959)

GORGONA

Sculptată-n piatră, parcă-mi văd epoca,
încremenită patimă și ură,
orbite crude, dureroasă gură,
Gorgonă răvășită este roca.

Și tu-mi arăți o netezime sură,
artistule, cînd dalta-ți o evocă.
Cumplitele volume le disloacă
și păru-n șerpi e gingașă frizură.

Arată-i trăsăturile monstruoase,
și scut și spadă fie-ți adevărul,
cum, înarmat de zei, Perseu luptase.

El nu-mpietri. Fu vrednic s-o abată
și țeasta-i apucînd, îi prinse părul
și-o duse-n lupte crunte, aliată.

PEGASUL

Nebun, lucid, viclean, Perseu luptase,
uitînd de tot și ars de-o cruntă sete.

Gorgona nu putea să-l mai îmbete,
să-l facă slei. Sub spada lui picase.

Căzînd dar capul fioroasei fete,
țîșnise-o mîzgă neagră-n valuri groase
și-un mînz grozav din sînge se-nchegase,
Pegasul nostru, numai duh, poete !

Încălecă Perseu și-ntraripatul
îl duse-n altă luptă, mai amară,
cu alte iazme ce spurcau olatul.

Și vaier fu, icneli și horcăituri,
Pînă pămînt și cer se-nseninară.
O, vechi, neistovite, grele mituri...

SFÎRȘITUL RĂZBOIULUI

Copil, visam, în somn, cădere-adîncă
și tresăream de spaime ancestrale.
Veneau ghețarii, bubuind, la vale,
sau fiare stau, adulmecînd, sub stîncă.

Așa veți mai visa, milenii încă,
un huruit de tanc, ieșind în cale,
și țipătul sirenei și rafale.
Așa veți mai visa, milenii încă.

Din zale va suna, se va mai zbate,
și va trăi, ca sîngeroasă umbră,
războiul, în atavice coșmaruri.

Apoi, şi-acele drojdii înspumate,
cu vremea, se vor trage de la maluri,
pierind într'-a uitării vale sumbră.

MILENIUL X DESPRE NOI

...Şi oamenii trăiau numai pe Terra...
Înaintau cu greu prin mări de sînge...
Noi, cei de azi, le-ntruchipam Himera.
Dar semănau cu noi. Puteau chiar plînge.

STAU LA CUMPĂNA LUMILOR

Stau la cumpăna lumilor, stau,
cu sîngele meu cel vechi,
cu sîngele meu prea încet,
Din hăuri, un nou alfabet
răzbate, ascuns, în urechi,
Stau la cumpăna lumilor, stau.

Stau la facerea lumilor, stau,
vag, de-abia presimţind
cîntecul celui ce vine.
Îl caut şi nu e în mine.
Mîinile-n spaţii întind.
Stau la facerea lumilor, stau.

Stau la cumpăna lumilor, stau.
Vine alt ritm al făpturii,
vine-o adîncă osmoză.

Altfel simți-vor o rază,
altfel lumina pădurii.
Stau la cumpăna lumilor, stau.

Stau la facerea lumilor, stau
Sate lacustre, pe schele,
încă ne bîntuie visul.
Suflete, află-mi nescrisul,
nou echilibru-ntre stele.
Stau la facerea lumilor, stau.

ÎNTRE DOUĂ RUINE

Între două ruine am zidit o casă,
între două trădări am sădit o credință,
între două hăuri, am pus o masă cu șervete și solnițe,
între doi munți de cadavre am văzut o brîndușe și i-am zîmbit.
Așa am trăit, dragii mei. Acum înțelegeți ? Așa am trăit.

CANCELARIA REICHULUI

Nici străji militare la porți,
nici porți.
Nici vulturi, nici zvastici pe ziduri,
nici ziduri.
Nici scuipători.
Nici fotolii.
Nici telefon.
Plouă mărunt, cenușiu.
Mai sînt niște plăci de beton.

Şi prin spărturi, iarba şi muşeţelul.
Nu mai e nimeni în cancelarie.
Numai căţelul,
căţelul pământului,
a rămas
şi aleargă
cenuşiu şi gras
şi important
prin cazematele subterane,
şi dă telefoane, dă telefoane...

GEMÜTLICH

Gemütlich — un cuvînt german —
tradus, păleşte.
Plăcut ? Intim ? Blajin ? Comod ?
Nu-i ca-n nemţeşte.

Gemütlich — perdeluţe, flori
şi horboţele,
tictacul ceasului bătrîn,
în ceşti cafele.

Gemütlich — dup-un marş viril
prin vînt şi ceaţă,
să fii din nou la casa ta,
în fortăreaţă.

Au comandat. Li te-ai supus.
Aici eşti Domnul.
Canar, căţel, nevastă, tac.
Îţi faci tu somnul...

Gemütlich — micul cimitir
de pe colină,
cu îngeri și cu sălcii vechi
prinse-n lumină.

Tictacul ceasului auzi,
e-aproape burgul.
Se strîng tarabele la tîrg,
vestind amurgul.

* * * * * * * * * *

Străbat orașele nemțești
și mă-nfioară
un gînd — la cei ce dorm pierduți,
în altă țară.

Li-e somnul rău, sub bulgări reci
și n-au căsuță,
și n-au canar lîngă ferești,
nici perdeluță.

Au comandat. Au ascultat.
S-au dus departe.
Au amorțit. Și au intrat
și ei în moarte.

Gemütlich — un tablou de gen,
ca din faianță.
Lumina tremură pe cești,
pe geam, pe clanță.

Femeia macină cafea.
pendula bate.
Prin smalțul alb trec umbre reci.
însîngerate.

DANS

În fuste largi și pantaloni prea strimți
se leagănă pe loc adolescenții.
Narcoticele flori ale cadenței
înecă tot. Doar ritmul simți, îl simți.

Tresar zulufi, „codițele de cal"
și bărbi înnegurate și fatale.
O, zurgălăi sărmani, sărmane zale,
la marginea abisului total.

S-a clătinat întîiul univers,
copilăria lor printre ruine,
și ce e rău s-a șters și ce e bine,
și semnele pe ceru-nalt s-au șters.

Sub măști nepăsătoare la orice
copilul țipă gîtuit : „Mi-e frică !
O, Doamne, veșnicia noastră-i mică..."
Timpane bat. Se strigă-n jazz „Ohé !"

Subțire-i gîtul fetelor, un vrej.
Eu rupt îl văd, scăldată-n sînge floarea.
Și alta n-au. Și pier în sărutarea
acestui strîmt, amețitor manej.

SEPTEMBRIE

Septembre, luminosul. Mai stă pe hornuri barza ;
grădina se desfată în grasele-i culori ;
în vinete atlazuri se proslăvește varza
și-n roșii arde-un sînge rîvnit de muritori.

Sub cuhnia de vară e-n clocot bulionul ;
pe prispă cercelușii revarsă-aurării ;
cetind, adolescentul se lasă dus de zvonul
și de mireasma dulcii, prin timp, copilării.

APRILIE

A vîrstei melodie-și taie cale.
Supusă, o presimt și o aștept.
Cu anii, mai duios mă strîngi la piept.
mă-nvăluie mai blînd brațele tale.

Barbara tresărire de țambale,
a tinereții, n-am s-o redeștept.
Din vinul vechi sorbim, mai înțelept,
esențe tari, și bucurii egale.

A noastră-i toamna largă, policromă,
împărăția frunzelor ușoare
și crama cu răcoare și aromă.

Dar nu știu ce neliniște, ce boare,
vestește că april, un crai sălbatic,
va-mpresura, va sparge calmul atic.

SCHIȚE PENTRU UN AUTOPORTRET

În ochi un licăr trist, iudaic.
Pometii slavi, robuști, rîzînd senin,
și peste-ntregul chip, mobil și plin,
un sfînt extaz, gonit de-un zîmbet laic.

*

E canavaua mea prea complicată ?
Culorile prea multe se-ntreţes ?
Într-unu-s doi ? Şi rîd şi plîng deodată ?
Aşa-i. Şi n-am ascuns. Şi n-am ales.

*

„În cimitirul satului", spun unii,
„bătrînii-mi dorm, precum dormeau sub sciţi..."
Eu n-am habar pe unde-mi dorm străbunii,
meşteşugari umili şi hăituiţi.

*

Atîta ştiu : m-a legănat lumina
oraşului valah, pestriţ, lumesc.
Aicea vreau, cînd ceasul va să vină,
sub cerul vioriu să mă topesc.

MAGNET

(1962)

ȘI MĂRUL ȘI PÎINEA

Mărul avea cearcăn de sînge,
și pîinea, și tot ce-atingeam.
Boturi crude, avide, nătînge
pîndeau, lipite de geam.

Nu uită nici nervi, nici retină,
sînt nopți cu masacre, cu cîini...
Dar ziua mă-ntorc în lumină,
și legăn obiectele-n mîini.

Minune-ar fi fețele lumii,
spălate de cheag ruginiu,
ca-ntîia plămadă a humii
ce-și cîntă-n lumină : Să fiu...

Și mărul și pîinea, curate,
desprinse de putredul nimb,
ce dulce ar fi să se-arate —
cînd mîna pe forme mi-o plimb.

ERA TÎRZIU

Era tîrziu, foarte tîrziu
cînd ne-am născut.
Totul fusese-nainte.
Timpul se făcuse bătrîn și rău,
era un golem de lut,
enorm, fără minte,
înainta legănîndu-se,
și sugruma
tot ce era încă viu,
sugruma
cu laba lui moale, mîloasă.
Ne aflam, acolo,
goi, dezveliți,
ca niște melci fără casă,
în calea sa.
Undeva, departe, aproape,
trebuia să existe alt spațiu, alt timp,
Trebuia să-l găsesc, trebuia...

SPRE TÎRG

Nici o talangă nu sună,
Iarba-i puțină și cenușie.
Un tîrg — Taica Lazăr —
haine vechi, nădușite,
ghete diforme,
o hală de pește,
un turn, Bărăția.
Umbre enorme...
Totuși,

un fir de lumină
trece,
și sună,
verde,
un fluier.
Vin cu mieii
de Paște,
în brațe,
pe umăr —
negri și albi,
cu funde la gît,
în ochi o mirare.

Pe jos sînt noroaie,
urme de pași fără număr,
și toate, toate,
ca gîrla-n puhoaie,
toate se duc înspre tîrg...

MONȘTRI

Ce mare-i bufetul, cu burtă și labe,
și-ntunecat !
Și poartă coroană de lemn zimțuită,
ca Negru-mpărat.
În față, sofaua, cu sul și spetează,
e soața lui Negru-mpărat,
și are și ea o coroană mai mică,
peste plușul mîncat.

Dinadins m-au lăsat în odaie, pe seară,
și-au încuiat.
„Tata o bate pe mama", îmi mormăi

un cîntec ciudat.
De-alături vin vorbe cu spume murdare,
şi-un plîns înfundat.
Şi monştri pe labe se uită la mine.
Şi s-a-nnoptat.

„TIMPURI NORMALE"

Ce le place lor
mai mult şi mai mult,
cînd sînt la masă
cu musafirii,
e să vorbească
despre „Timpuri normale".
Înting bucăţi de pîine în sos,
zîmbesc amintirii,
şi repetă mereu:
pe timpuri normale,
cu jimble normale,
şi preţuri normale,
şi dansuri normale, şi crime normale...
Eu cu şervetul de gît,
la masa cea mică,
moţăi,
şi văd nişte ouă de struţ,
albe, ovale,
nişte „Timpuri normale",
clocite-ntr-un nisip mişcător,
de şirul de păsări imense, groteşti, ireale.

LA FOC

Mama stă cu fața la foc.
Lemnul umed de fag trosnește.
Prin flăcări trec amazoane
cu joben și cu trenă-nfoiată.
Palizi viconți le sărută
vîrful de ceară al degetelor.

Desigur că ea, cea mai suavă,
putea fi ușor remarcată
chiar de regele Marii Britanii.

Dar uite, trec anii.
Au apărut și firele albe.

Sub tavanu-afumat
miroase a ceapă prăjită.
Numai prin flăcări
mai trec amazoane,
zburînd,
prin frunzișul roșcat,
pe aleea-n vîrtej, infinită.

LUCIFER

Eu dorm cu mama-ntr-un pat.
E-ntuneric și încă n-am adormit.
Pe fereastră intră lumină difuză.
O pată mare și albă —
camizolul ei de pichet.

Să-i spun ?
Șoptesc încet să n-o sperii :
— Mamă, copiii se fac în burtă.
— Cine ți-a spus ? Barza aduce copiii.

Mă smucesc.
Mă ridic, în cămașa mea lungă,
și o privesc :
— În burtă se fac copiii, în burtă.
— Culcă-te. Mîine vorbim. E tîrziu.
— Acum.
— Ai uitat ce drăguț îi aduce în cioc ?
În ciocul ei lung și portocaliu...
— Minți.

O aripă mare
mă ridică sus, în vîrtej.
O apuc de camizolul ei alb,
o lovesc cu pumnii în piept,
o scutur și strig :
— Minți, minți, minți.

În timp ce mă ține sus, în văzduh,
un înger drept și cumplit.

SORCOVA

— Acum ești orfană, zice.
Gratis nu capeți nimic.
Nenea Jean poate mult,
dacă vrea.
Nu face bot.
Uite sorcova.

Vezi să n-o rupi.
Stai drept,
îl sorcovești
și, la urmă, îl pupi.

Nu-i nici la fabrică, nici acasă,
E la bodegă, la o gustare.

Hai, intră !
Nu-i lucru mare.
îl sorcovești,
îl săruți,
și gata.
El o să strige : plata !
O să sune niște bănuți.
O să mă ia de mînă,
afară-n ninsoare.

Apăs pe clanță.
Chefalii de aur.
Măsline strălucitoare.
Sub tălpi, mîzga, talajul.
Băiat cu sînge pe șorț.

Șprițul șiroaie.
Momițele tremură în farfurie.

— Hop, Lola, hop !
Cățeaua borțoasă scheaună.
Vai, și ce grasă,
ce caraghioasă,
sare în aer,
după ghiuden.
Hop, Lola, hop !

Galbenă, roșie, sorcova țipă :
Să-nfloreșți ca un măr, ca un păr...

Afară, ninsoarea, sub felinare.
Pe Sfinții Apostoli, o liniște pentru vecie,
la colț cu Apolodor.

CRIZA

Ne-am mutat la mansardă.
În odăile bune, de jos,
cu tapet vineţiu,
cu sofaua de pluș
și bufetul mare și greu,
stau chiriașii.
Mama blestemă,
întreabă destinul : de ce ?
Uită să-și dea pe păr cu henné,
Printre șuviţe roșcate,
apar zone moarte,
rădăcini ca de scrum.
Tanti Flora tremură blînd
din gușa pudrată și ffască.
— Putrezi-i-ar oasele,
să-i putrezească.
E vorba de Jean,
de nenea Jean.
El ne-a mîncat banii,
banii orfanei.
Petrece cu damele la șantan,
le cumpără broșe, inele.
Îi dă mîna să fie levent,
și-i doar la un pas de prăpastie,
de faliment.

Sub tavanul cel scund,
lîngă godin.
o căldură înecăcioasă.
Miroase a ouă de cocs.
Tanti Flora taie pachetul de cărți
ciupite, soioase,
le-ntinde pe masă.
Și-apleacă guşa ei moale
peste destin,
și craii de tobă.
craii de verde,
zvelți, aerieni,
se grăbesc pe drumuri de seară,
prin praful scăpărător al amurgului,
și pică,
seceraţi de destin,
la aşternut.
Mama și-a uitat în poală
mosorul și foarfeca
și privește în gol.

Craii s-au dus.
S-au retras în amurgul fosforescent.
Deasupra noastră
și dedesubt :
Faliment !
Falimentul e o genune,
cu pereți verticali, lunecoși,
de marmură neagră,
fațade de bănci, crenelate,
porți dantelate de fier,
casierii și ghișee.
Bărbați disperați, cu barbișon,
se agață de porți,
își trag un glonte în cap,
cad în fundul prăpastiei.

Doamne bătrîne,
cu poşete vechi, de mărgele,
scapă geanta din mînă,
şi cad, după geantă, şi ele,
în fundul prăpastiei.

Ciudat
cum putem să trăim
lîngă hăul acesta.
Ciudat cum el,
nenea Jean,
e acum la şantan,
şi femeia şarpe,
pe genunchii lui,
îşi joacă cerceii lungi
sub turban.

Ciudat.
şi mama aşteaptă,
cu ochi pironiţi
pe faţa de masă,
vişinie şi roasă,
să se-nfiripe
craii de ghindă, de tobă, de verde...

STRIGĂT

Eram printre ei o stafie mică
şi trasparentă.
Privirea lor prin mine trecea.
Eram ochiul copilului, rana, oglinda,
curgerea lentă,
şi totu-n adînc se lăsa.

Minte şi bate, minte şi bate,
mama. Şi lumea. Şi tot.
Duc mielul la piaţă.
Mielul cu fundă.
Şi lupul aşteaptă,
cu sînge pe piept şi pe bot.

Minte şi bate, minte şi bate,
ţipătul mut cobora.
Vînt de cenuşă, bărci de hîrtie,
apa-n havuz se-ncreţea.

De-abia se mai vede uliţa, casa.
Totul se duce prin fum.
Doar ţipătul vechi, ca o stafie mică,
rătăceşte cu mine pe drum.

POEZIE

Să fii avar, avar...
S-aduni şi-un fulg.
Să-l pui şi pe el în cutie,
alături de-o tăcere ce-a fost în amurg,
între tine şi prietenul tău,
alături de-un flacon,
în care-i închis curcubeul.
S-aduni de pe jos şi piatra ce se numea ametist
în curtea copilăriei,
şi trîmbiţa mototolită-a zorelelor de pe uluci
s-o păstrezi.
Să păstrezi şi ciudata senzaţie
de zbor, de sfîrşeală,

din dimineţile reci şi obscure de martie,
cînd ţurţurii picură rar
pe trotuarul cu mîzgă.
Să păstrezi şi un ciob şi o umbră.

Şi cînd mulţi vor spune cu milă,
clătinînd din cap :
— Aţi văzut ?
A păstrat şi-un bilet, perforat, de tramvai,
şi un ciob, şi un fulg —
tu să scuturi cutia,
cum scuturai altădată
inima roşie de lut smălţuit,
cumpărată la Moşi.
Ce plin, ce magic suna puşculiţa !
— E vremea s-o sparg, îţi spuneai.
Şi obrajii-ţi ardeau.
— Să curgă bănuţii de nichel, toţi.
Nimic să nu ţii.

Atunci zorelele răsucite
se vor desface,
şi vor suna din trîmbiţele lor viorii,
mai tare ca cele ce-au răsunat la Ierihon.
Şi zidul gros şi opac al nepăsătoarei uitări
va cădea.
Din fulg o să răsară iar rîndunica.
să despice văzduhul,
să se-aşeze sub streaşina ta.

Prundişul de ametist
o să lucească în prima lumină.
Din ţurţuri o să se tînguie iar învierea.
Chiar şi umilul bilet perforat de tramvai
o să-nvie.

Vom sta iarăşi, subţiri şi gravi,
în vagonul străvechi,
cu mînere lunguieţe de piele,
ce se zbat neliniştit sub tavan,
cu luminile tulburi ale oraşului,
defilînd prin geamuri întunecate,
cu mirosul de pănură al paltonului tău
îmbibat de ploaie,
cu ochii tăi verzi, de-ntuneric, ce nu mai există,
decît aici, în vagonul cu mînere lunguieţe de piele,
jucînd neliniştit sub tavan.

ALCHIMIE

Devenisem cerneală, stilou,
părul foşnea uscat, a hîrtie,
zilele-şi fărîmau coaja de ou,
mărunt alburie.

Veverița nu mă privea.
Frunzele-şi întoarseră faţa.
Uitasem cum tremură-o stea
şi cum mîngîie ceaţa.

Privirea ta m-a aflat, m-a cuprins.
Verde, adînc cenuşie.
Arde-n aur praful cel stins
ca într-o veche-alchimie.

Toate-s în mine şi eu sînt în tot :
veverița, frunza şi steaua.
Stîlp de sare am fost, ca femeia lui Lot:
Mă-mpăcasem cu neaua.

Privirea ta m-a aflat, m-a cuprins,
verde, adînc cenuşie.
Lacrimi de sare pe stîlp s-au prelins,
martie-n lacrimi învie.

MIRACOL

Dintr-un singur surîs m-am hrănit o lună.
Dintr-o floare mi-am împletit o cunună.
Dintr-o lacrimă, Bacchus mi-a umplut toată cana.
Păgîn şi adînc am trăit minunea din Cana.

DESTIN

Niciodată n-o să punem alături, în noapte, coapse şi creştet.
Chemarea se pierde-n văzduhul tomnatec, în maldărul veşted.
Stau vieţile noastre, sub măştile anilor, la margini de vremuri,
Ca două triburi pe veci despărţite de două vrăjmaşe totemuri.

FERICITA CONTRADICŢIE

La frumuseţe şi înseninare,
să duci stihia, vaierul strident,

și-n plin azur, să simți urcînd din mare,
fulgerător, al zeului trident.

NESAȚ

O mie de guri de-aș fi avut,
tot ar fi fost prea puțin,
universul acesta de foc și de lut
să-l ating, să m-alin.

O mie de brațe de-aș fi avut,
tot n-ar fi strîns de-ajuns,
tot îmi scăpa, lunecînd din sărut,
universul pătruns, nepătruns.

PE-O ICOANĂ DE STICLĂ

Era vîrsta minunilor.
Văzduhul — o lacrimă mare de aur.
Din orice tufiș putea să răsară
un mînz în galop,
un călăreț cu lancie necruțătoare,
ucigător de balaur,
cu buze dulci,
cu privire amară.

Ca sfîntul Gheorghe,
pe-o icoană de sticlă
din Transilvania,
în violente și naive culori,

venea dorul călare,
venea cu mînia şi cu pierzania,
sub curcubeie şi flori,
sub bolta de frunze susurătoare.

Era vîrsta minunilor.

Acum începe lunga răbdare.

RĂBDARE

Vino la mine, răbdare,
pasăre sură, cu penele rare.

Vino să-ţi legăn la pieptul uscat
insul de scamă şi scrum, învăţat

şi sub o streaşină, şi sub furtună.
Vino, e toamnă, prietenă bună.

TÎRZIU

Ce e mai greu de spus
amîni mereu,
şi moare clipa
ca un curcubeu,
de apă şi lumină.

— N-am nici o vină,
spui, şi treci pe lîngă.

Acuma scrii,
cînd seara vine iute,
și clipa nu mai știe
nici să plîngă,
nici să sărute.

REVERIE DE IARNĂ

Trebuia să fie-o cabană pe-un plai,
cu inimi crestate-n obloanele verzi,
cu miros de cetini, cu aburi de ceai,
și tu să mă afli și iar să mă pierzi.

Trebuia să fie-o cabană sub nea,
un vuiet de glasuri, un vechi tonomat,
un cîntec, un geamăt : „Que sera, sera",
și-un zvon de pahare, sunînd fermecat.

Trebuia să dansăm ca prin somn, trebuia,
pe-o punte de lemn, sub catarge de ski,
o lampă și aburi... Și vîntul vuia...
Și tu să te-ntuneci și iar să mă ții...

E UN BALANS

E un balans cu farmec, un arc superb de cerc
parcurs de poezie, pe care-l tot încerc,
de la conturul fraged, de lucru pipăit,
la-mpărătescul spectru, clădit din duh și mit,
și înapoi, de-o sete năprasnică mînat,
la fragede argile, la firul tremurat.

TAINE

Tainele-ncap uneori
în buburuze și-n flori ;

suie cu pași mărunței,
pînă la turma de miei,

sus, ca din neguri de văi,
urcă-n verdele ochilor tăi.

VIEȚII, O RUGĂ

Încă o dată, încă o dată,
despătureşte-mi, surată,
haina cea largă,, cu falduri de soare,
și prinde-mi-o-n copcă,
pe umăr ;
încă o dată
îngăduie, buno,
să trec ca o lotcă,
pe ape de aur,
tremurătoare.

CĂLĂTORUL

Uneori, poetul se simte așa :
un uriaș animal preistoric,
un arheopterix ce-a nimerit, să spunem,
pe bulevard.

Are aripi, labe și gheare.
Într-o labă ridică receptorul telefonului public
și se uită la el de la mare distanță,
cercetînd-i esența.

Alteori, e mai aproape în timp.
Are formă umană,
dar e un vraci.
Peste propriul cap
a-mbrăcat un cap de lup sau de șarpe,
și face semne rituale prin aer,
rostind incantații.

Există și ceasul helenic,
cînd membrele au proporții perfecte,
și-articulațiile lunecă neauzit,
unse cu mirul echilibrului clasic.
Poetul plutește pe o triremă.
La bord se mai află : Sapho, Pindar, Hesiod.

Dar vine și ceasul cînd zvîrle pieile vechi de pe el
Decolează în avion supraSonic,
îmbrăcat în trenci și pălărie de fetru,
ca să-și păstreze anonimatul.
Sub manșetele pantalonilor săi
el ascunde-o pereche de aripi,
prinse de glezne.
Pe cînd pasagerii ceilalți dorm,
și stewardesa pregătește cafelele,
el, neobservat de nimeni, se despoaie de haine,
deschide ușa metalică și, gol precum Lucifer,
se aruncă în vreme.

METAMORFOZE

(1963)

FOIȘOR

Reintru-n foișorul de aramă
al versului cu ciocănită floare,
cu dantelat grilaj de rime care
vibrează la atingere și cheamă.

Închisă-ntre vitralii, stup de soare,
privesc în jur și mă cuprinde-o teamă.
Îmi pare stihul vechi o strîmtă ramă,
medieval ungher de claustrare.

Ci știu că-n dosul geamurilor — faguri —
vuiește-un veac scăpat din ritmuri calme,
iar eu mai stau o clipă lîngă praguri,

ca Ianus, vrînd și-n forme să mă mîntui,
și ca furtuna-n spații mari să bîntui.
Stropi reci de brumă simt pe-ntinse palme.

DANAE

Legenda greacă povestea de-o fată
de crai din Argos, într-un turn închisă.

„Să n-o atingă dragostea", fu scrisă,
și-n bronz, și-n pietre, soarta ei săpată.

Dar zeul luă aminte la proscrisă.
Prin ziduri tari, prin poarta ferecată,
trecea, prinzîndu-l, forța-ntunecată,
lumina ei de ambră și caisă.

Și vrînd, pe ea, năprasnic s-o cunoască,
se prefăcu în ploaie grea de aur,
și potopi sihastra ei cămară.

Din patimi, rădăcini cresc ură — plaur —,
pe care, veac de veac, o să plutească
făptura ei, ca miezu-adînc de vară.

IAR REMBRANDT

Iar Rembrandt a pictat fugara clipă
cînd tot culcușul ei se face soare,
ci Eros e o sumbră-amenințare,
și ea se teme de atîta pripă.

Se învățase cu penumbra-n care
năluci tăcute, doruri se-nfiripă,
dar ce-i această ploaie care țipă,
și în bulboane vine, tot mai mare ?

Făptura ei și chipul dulce-alungă
și cer necunoscuta împlinire.
Firida baldachinului e-o strungă

pentru torentu-n spulber, pentru mire.
În aur clipa tremură, suspină,
și totul e o grotă de lumină.

DAR NOI ?

Dar noi, văpaie strîmbă, chinuită
între pereți murdari, plătiți cu ora,
atinși am fost și noi de aurora
cu fraged mir, în lume risipită ?

Nici iarba foșnitoare și nici hora
de zodii clare nu ne-a fost menită.
Era un cer de tîrg, zărit prin sită...
Aleselor de zei, puteam fi sora ?

Puteam. Și-am fost. Și tu veneai cu soare,
cu fulger și cu apele-n bulboane,
ca-n mitul vechi, trăit de muritoare.

Putregăit stă turnu-n foi de laur,
dar tot aud cum sună-n subterane,
acéle sfinte, sumbre ploi de aur.

ÎN MICROCOSM

În microcosmul trupului e seară,
îmbrățișarea vieții tot mai laxă.
Lui Cronos îi plătim severa taxă,
și, zîmbitori, ne facem că-i ușoară.

Planete stinse se rotesc pe axă,
într-o mişcare rară, tot mai rară.
Amurg de zei în lumea celulară,
drapat festiv în ritmuri şi sintaxă.

Dar în adîncul trupului dezastru,
tot mai răzbate muzica de sfere.
În alte colonii, sînt nunţi, săruturi,

semnale ce roiesc, din astru-n astru,
o sete ce găseşte pline ciuturi.
Iar mîngîierea lor mi-e mîngîiere.

ŞI TOTUŞI

Şi totuşi, dintr-o criptă mai ferită,
Un vaier, urcă, negru ca pămîntul,
şi strig, şi-mi sfîşii printre spini veşmîntul,
cum îţi jeleai răpusul, Afroditǎ.

Nimic nu mai ajută, nici cuvîntul,
nici cumpăna cu trudă dobîndită.
Cleştarele se sfarmă-ntr-o clipită,
şi mă aruncă şi mă rupe vîntul.

Să nu bocesc sfîrşitul frumuseţii,
cînd galaxii de glande şi de limfe
în cosmic echilibru se-ntîlniră

să-ţi deseneze gura şi pometii ?
Dumbrava mea de satiri şi de nimfe,
păienjenişul gingaş se deşiră...

NU MĂ CERTA

Nu mă certa că-s neagră ca mormîntul,
mai bine ia aminte la-nviere,
la fluxul ritmic de venin şi miere,
din care veşnic se hrăneşte cîntul.

Înfăşurat în giulgiu de durere,
va sta o noapte peste noi pămîntul,
pentru ca-n zori, lumina fulgerîndu-l
să cînte iarăşi sîngele-n artere.

Că într-o zi, nu noi, cei vechi, ci alţii
vor duce sfinte ritmuri mai departe,
să nu cîrtim prea mult, stricînd acordul.

Să căutăm în munţii goi, înalţii,
un loc unde şi peste văi de moarte,
auzi, în cosmic flux, cum bate cordul.

VORBESC DE PAN

Vorbesc de Pan, de nimfe, sau de îngeri —
cu lungi ecouri, pîlpîiri, vibraţii,
să dau severei noastre generaţii
o undă mai suavă de răsfrîngeri.

Dar unde ne sînt zeii-nceţoşaţii,
cînd vine-un ceas de trudă şi de plîngeri,

atunci cînd mă cufund, atunci cînd sîngeri ?
Uitate sînt frumoasele oraţii.

De glasul tău, de umăr am nevoie,
iubitule, de tine-mi este sete,
cînd lunec în adîncul meu, orbeşte.

Greoi, cu-ntoarceri, cu mişcări încete,
din lutul strîmt mă rup cu anevoie,
dar cînd te-ajung, e tot ce-mi trebuieşte.

CÎND PATIMI MICI MĂ ŢIN

Cînd patimi mici mă ţin, mă strîng în cleşte,
şi lacome, ca şerpii mă-nfăşoară,
te chem — cu forţa ta elementară,
iubire, vino, şi mă izbăveşte.

În mucezite ocniţe coboară,
şi scoate-mă la zi, dumnezeieşte,
cu tot ce pe pămînt se dăruieşte,
să nu mai ştiu de o temniţă avară.

Te chem aşa, smerit, ca pe o zeie,
ce şi-ar lăsa tărîmul său, înaltul,
dar ştiu că eşti din lut, o chintesenţă.

de duh bărbat, de duh copil, femeie,
de Pan, şi nimfe-n sacra lor demenţă.
Eşti fericirea de-a fi eu şi altul.

ÎN CÎTE CHIPURI

În cîte chipuri mi te-arăți, iubire.
Ca Hesiod te văd, cum, fără față,
apari din haos, tulbure, măreață,
și lumi se nasc, în infinite spire.

Și fragedă te văd, ieșind prin ceață,
din scoica mării, castă și subțire.
Și o Meduză văd, în răzvrătire,
cu ochi intenși, de moarte și de gheață.

În fel și chipuri, fără de repaos,
te văd, primind în fluxul devenirii,
altoi, pe crîncen trunchi, un blînd adaos.

În dublul semn, ce figurează mirii,
sărutul contopit, mijind din haos,
te văd, geneză, punct al întîlnirii.

MAI DEPARTE

Mi se părea că totu-i armonie,
într-un amurg, filtrat printre arcade.
Dar nu se-ncheie totul în triade,
striga, vibrînd ascuns, o coardă vie.

Vrei da și nu să strîngi în acoalade,
să torni ce nu mai e în ce-o să vie.
Ori toate se prefac în bucurie ?
Se-nalță toată frunza care cade ?

Ia-ţi partea de stridenţe şi de moarte,
şi treci, schimbat, prin ceea ce se schimbă,
cu umbra ta prelungă şi-amurgită.

Stihii vuiesc. Dar pe îngusta limbă
de piatră şi pământ, mergi mai departe.
Mai ai un pas, un demon, o clipită.

CELULA

Tu spui că-i duh această blîndă stare
şi te proclami celulei mai presus.
Întemniţat în carne şi supus,
numeşti beţia ta desferecare.

O clipă crezi că zidurile nu-s,
c-a poposit la tine-ntreaga mare,
şi te-ai topit în magica suflare,
care te-a scos din tine şi te-a dus.

Dar vreau să-ţi văd, ocnaşule, tăria,
cînd zidu-n ochii tăi e iar opac
şi neclintit, cînd valurile tac,

doar şobolani, în vis, rod temelia.
Atunci, sub stîlpii mucezi de cetate,
e ceasul tău ales, luciditate.

NUMELE TĂU

Am uitat totul, străine.
Numele tău s-a făcut de cîlţi şi de iască.

Deschideam cartea de telefon.
(Ce ciudat, exista telefonul şi atunci,
cu milenii în urmă,)
Foaia — barată de nume moarte, opace,
pe care urcam spre numele tău,
ca pe trepte de rug,
spre centrul de foc,
spre buştenii clădiţi
din silabe incandescente,
gata să mă înţărcuie-ntre lăncile lor.
Sau atunci cînd cineva
rostea în treacăt numele tău,
ca un neştiutor
ce-apasă pe-o pînghie,
nebănuind că declanşează
un curent de sute de volţi,
pe toate relee,
altă tortură-ncepea
şi alte extaze-ale focului.
Un filament subţire
se aprindea în toate obiectele,
chiar şi picioarele mesei şi cercevelele,
şi rama tabloului şi fructiera cu toartele ei,
deveneau chenare aprinse
ca nişte becuri lungi de neon,
noaptea, deasupra sălilor de cinema,
stinse, aprinse, şerpuind orbitor.
Atunci, cei aflaţi în odaie,
observau că numele tău,
în loc să se piardă în aer, ca orice nume,
se scurgea ca un fulger.
Ei mă priveau,
îşi plimbau ochii-ncolo şi-ncoace,
reflectoare mari, carnivore,
curioşi să descopere toate culoarele subterane,

toate ungherele, prin care lava numelui tău
înainta.
Și eu nu mai aveam nimic
cu ce să m-acopăr,
cu ce să mă apăr,
reflectoarele crude ardeau,
părul mi se lipea, năduşit,
pe ceafă şi tîmple,
şi ei ajungeau cu privirea,
pînă-n ungherul cel mai ascuns,
cel mai vechi,
al copilăriei,
pînă la sfintele păienjenişuri,
unde sînt pietre şi flori şi animale
cu nume
de care nimeni nu are voie
să se atingă ;
pînă acolo ajungeau
cu privirile lor carnivore,
şi eu stăteam descoperită-n acest univers,
şi nu puteam cu nimic să mă apăr,
să mă ascund, ori să capăt distanţă ;
orice adîncimi de perspectivă pieriseră,
eram un tablou naiv, primitiv,
cu toate taînele şi-ntîmplările
înfăţişate pe planul întîi.
Mi-amintesc cum stăteam
cu obrajii în flăcări,
printre obiecte transfigurate,
eu însămi un fîlament subţire, incandescent,
prin care numele tău trecea,
numele tău, străine, numele tău.

DIAMANTUL

(1965)

O APARIȚIE CIUDATĂ

De-abia te mai văd, adolescență,
în fundul vremii-acuarium,
lume adîncă, ireală, ca sala de cinema din cartier,
cu ploi de seminţe şi-n pauză, tava de caramele,
de-abia prind o secvență
din filmul tremurător, cu dîre oblice, ca şiroaie de ploaie,
şi iarăşi se rupe dramoleta naivă.
Cuplul nostru patetic,
în hainele lui demodate,
lungi pardesie, basc mititel,
contemporane cu Chaplin şi Greta Garbo,
face cîteva gesturi eterne-n maniera-nvechită
a deceniului patru,
şi filmul iarăşi se rupe.

Mai văd zorelele-albastre pe uluca uşor înclinată,
şi-aud tocătorul de lemn în bucătărie,
ziarul foşneşte, andrelele sună,
sub degete vechi, cocîrjate,
în mînăstirea de peste drum bate vecernia,
pe stradă trec grefierul, telefonista,
profesorul, negustorul de ciorapi şi cravate,
schimbă saluturi,

cu unghiul dintre bărbie şi piept,
pălărie şi cap,
strict măsurat pe rigla de calcul ierarhic.
Curte, butoi unde strîngem apa de ploaie,
lădiţe cu flori, masa de tablă,
şi seara, în jurul lămpii aprinse,
pocnetul fluturilor cărnoşi, îndoliaţi,
şi clipocitul vorbelor efemere.

De-abia te mai văd,
în acel univers de perne mîncate de molii,
de „Ramona, zările-s trandafirii"
şi horcăit lacom, neputincios :
„Banii, vreau banii mei", ochi invadaţi
de fire de sînge,
cratiţe şi patefoane, măsuţe pirogravate,
perdele de macramé tremurînd,
ca o plasă de gratii suple, perfide.

Tulbure te văd, adolescenţă,
prin geamul aburit al vremii-acuarium,
trasată cu ferme şi delicate conture,
ca frumoşii bizoni şi cerbi preistorici
de pe pereţii de stîncă ai peşterilor.
Şi dacă-ncercînd să plonjez în starea de-atunci,
gîndul mă duce la imagini străvechi,
ce par atît de străine şi de improprii.
amestecate cu apa grasă, irizată a Dîmboviţei,
care-mi duce cu sine adolescenţa,
ghiozdanul, jurnalul intim,
cărţile desfoliate, livide,
Baudelaire, Rimbaud, Nietzsche şi Gide,
gulerul alb, scrobit, de şcolăriţă,
ciorapii trişti, vărgaţi, de bumbac,
orele roşii de-amurg,

Ateneul cufundat în penumbra orfică a muzicii,
și iarăși „Ramona", „Banii mei, banii.",
dacă pare atît de impropriu, zic,
ivirea cerbului,
pe cheiul cu parapete coclite,
e pentru că, de obicei, ne oprim
la coaja subțire a lucrurilor.

În adînc e un cerb,
cu picioare lungi, cu mușchi tremurători și puternici,
jucînd sub pielea întinsă,
un cerb gonind, cu nări fremătătoare,
îmbătat de goană,
într-o mișcare ce nu se mai poate opri...

NICI TRISTAN, NICI ABÉLARD

Prea mult, un lung discurs, trufie
să te încrezi în roadele răbdării,
în slove multe, cuviincios gătite,
purtînd cordonul logicei,
ciorapii metaforei decente,
cînd totul e strigăt nud, e cuplu, despărțire,
și disonanțele irup în orficul sanctuar,
frîng gîtul flautului de crin,
și-n sala de concerte latră
cîinii infernului, dezlănțuiți.

Răbdare, cu răbdare
au înnegrit cei Mari noian de pagini,
chemînd năluci de clipe suculente.
Gîndește-te la demonul cuminte de la Weimar.

Cîte mii de versuri a hrănit
cu rodnica-i făptură ponderată,
cu biruite drame.
Şi ce-a rămas, în noi, prin vremi, ecou ?
Micuţa zînă, poate, a romanţei,
Mignon, auzi ?
„Ce sufăr ştie doar acel
ce dorul ştie..."
„...Cunoşti tu ţara cu lămîi-nfloare ?..."

Dar noi ?
Va nălúci vreo dîră de aur fantomatic,
pe urma noastră ?

Strivit sărutul zace-n ceaslovul veacului atroce,
în cartea cu scoarţele de tablă ciuruită.

Şi totuşi poate că romanţa e chinta ta regală şi a mea,
în jocul inegal pe care-l ducem
cu neantul, trişor imperturbabil.
Cu gesturi de artist, el strînge,
cînd mai puţin te-aştepţi,
întreaga miză scînteind pe masă.

Să spunem, dar, ceva şi la ghitară.
Să o lăsăm să intre,
să traverseze scena,
aerian, pe vîrfuri,
factice şi friabilă, romanţa.

*

Ce mai simt şi ce mai văd ?
Felinarul mai palpită.
O stradelă ruginită
cu nume de logofăt.

Arcul buzelor l-ating.
E a cîta întîlnire ?
Seara serilor, paing,
țese-n jur un fir subțire.

În genunche s-au lăsat
magii : case, felinare...
Arcul buzei, luminat,
arde ca o taină mare.

*

Și era de marchizet
Bluza mea cu floricele.
Cinci semințe-ntr-un cornet.
Ochii verzi, sprîncene rele.

Ne opream la simigiu.
Aveam pofte mari și fruste.
Trupul meu pierea de viu
sub privirile-ți înguste.

Ne topeam și înviam,
somnambulic, între case.
Și odată, într-un geam,
tot amurgul sîngerase.

*

Nici Tristan, nici Abélard,
aveai haruri de zlătar.
Glas adînc, freză de smoală,
care bagă fete-n boală,
ochi ba hulpavi, ba de Crist,
schimbă glodu-n ametist.
La chip tainic, galeș, crunt,
iscă iezere-n străfund.

*

Muşcă-n noapte gelozia.
Mă petreci pînă la gard.
Roşcove-ntre frunze ard,
îmi bocesc copilăria.

O, lădiţe de micsandre,
rai lovit de presimţiri.
Negre, cu gălbui sclipiri,
bat din umbră salamandre.

Monştri-mperecheaţi — sudalme —
ca-n Hieronymus Bosch.
Fulger verde, fulger roş,
în pupile crunte, calme.

Sfinţi, cădelniţi, ceară, mume —
mult balcanicul blestem
potopeşte şi mă tem,
parcă-s singură pe lume.

Mi-a murit copilăria.
Roşcovule, ce-mi meneşti ?
Patimii să slugăreşti,
sună-n pom aurăria.

*

Ochii tăi de apă verde
— apă verde lumea toată,
străveziu transfigurată —
clipa mea în ei se pierde.

Ce-a fost pondere dispare
sub un clopot de extaze.
Trupul, lung fuior de raze,
taie unda sclipitoare.

Vise, vise de Rusalcă.
Mucegai în clare tente.
Foi de-argint înmoaie, salcă,
în fluide elemente.

•

Fiorul se-ncifrează,
in vitro joacă pur,
un lujer zvelt, o rază,
o tijă de mercur.

Sălbatec sînge, ţipăt
supus la decantări,
se face duh şi sclipăt
şi trece ţări şi mări.

•

„Haine vechi, haine vechi !..."
Zăduful amiezii şi-un strop
sunînd la cişmea,
pe cimentu-nverzit.
Sub streaşina de tablă încinsă,
turturelele moţăie,
cu ciocu-ntre pene.
Vara cea veşnică,
în transperante gălbui, arse de soare,
irizate de ploi,
şi pieptul tău, în umbră, lucind,
respirînd liniştit ca o frunză.

•

Ce ştia sărutul,
în seara blînd fumurie ?
Trei trepte tocite,
oblonul de scînduri la cizmăria din colţ,

atît se zărea sub transperantul cu ciucuri
rotunzi ca niște ghiulele,
și, vagă, o stea.
Părul nostru, amestecat, tremura,
subțire negară, în aerul serii.
Nimic nu știa sărutul
din ce-avea să vină,
nimic nu știa.

*

Ora-nsorită și albă.
Patul, masa.
Alb sensibil, fața de masă,
jimbla, tăișul cuțitului
vibrînd în lumină.
Le văd ca prin lupă.
Aud bîzîitul gras, monoton.
Văd cum se-apropie,
în surtuc albăstrui, unsuros,
de portărel,
un muscoi cu ochi bulbucați.
Cu pași mici, grăbiți, ca destinul,
el se suie pe masă
și își începe serviciul,
și pune sechestru pe tot ce avem,
pe cuțit și pe pîine,
pe lumina albă, intensă,
pe efigia noastră.

*

Viața o singură oră-i a noastră,
o singură oră, ziceai.
Bărbia-ți sclipea ca o lamă albastră.
O, tulbure rai...

*

Aud de departe tunuri cum bat,
vine apocalipsul,
se-ntunecă frunzele soculuí,
se-aprind felinarele-n stradă,
mîngîie-mi, mîngîie-mi faţa,
vine apocalipsul,
licăre-un vals de Chopin,
se jupoaie oameni de vii,
cîntă cineva la ghitară,
ia-mă-n braţele tale,
vine apocalipsul.

*

Cerul s-a făcut ca absintul,
şi ochii tăi verzi s-au făcut ca absintul,
ora s-a făcut de absint, amară şi verde,
Lăcuste, cai pregătiţi de război,
poartă pe cap cunună de aur,
şi feţele lor sînt feţe-omeneşti.
Vine apocalipsul.

*

Am văzut feţele lor,
am intrat în păduri mutilate.
Între noi creşte o lume de fum,
nimic nu mai este,
e ca şi cum...

*

Rătăceam pe drum pierdut,
fără moarte şi-nceput,
lunecam într-un neant,
unde nu e celălalt,
numai rîpe de calcar
şi acantul funerar,

numai soarele lucid,
în pustiul, ocrul vid.

*

Vino, moarte, de mă ia.
vino, vino, sora mea,
cum să fac să mai trăiesc
fără trup împărătesc,
piele smeadă, aurie,
cu miros de iasomie.
ochi sălbateci, verzi și răi,
apa serii, ochii tăi.

*

Să te mai văd o dată doar,
cu ochi de ceață și de har,

și arcul buzei de lalea
să-l mai atingă mîna mea,

o dată doar, sub pomi amari,
din veacul sumbru să-mi răsari.

*

Crai baccea, crai baccea,
tot cu glas de catifea,
te topești, te risipești,
precum aburul din cești.

Însă buza de lalea
parcă tot ar lumina,
tot frumos îmi nălucești,
din coclitul Bucureşti.

*

Vezi ce ușor se sparge romanța,
ca o coajă de ou translucidă.
Pentru noi nu mai e nici o firidă,
nici o groapă comună.

*

Năluca fratelui Villon,
cuțit,
în urma ta.

*

Unde-i meșterul François ?

să dea drumul la puroi,
să-și întindă pe tejghea
suflet cándid, cracii goi ?

Unde-i meșterul François ?

Iadul roz îl mai arăți,
cuget schilav, cu perdea.
Vicleșuguri, jumătăți...
Nimeni nu te va ierta.

Unde-i meșterul François ?

TOCMAI IEȘEAM DIN ARENĂ

(1967)

ALIBIUL

ALIBIUL

Alibiul meu era goana.
Alergam, alergam ca un copoi.
Îmi fîlfîiau urechile.
Peisagiul fugea vertiginos.
Alergam cu picioarele-ntinse,
cu pîntecul supt,
cu limba scoasă.
Copacii fugeau și nu-i vedeam.
Îmbrățișările fugeau în urmă,
cîntecele fugeau în urmă,
remușcările fugeau în urmă,
scîrba fugea în urmă,
pereții, lumina, umbrele, foșnetul,
viața, va să zică, fugea în urmă.
Cînd cineva,
întindea spre mine
degetul acuzator : „Unde ești ?
Unde erai atunci cînd... ?"
„În goană", răspundeam, „în goană".
Alibiul meu era goana.
În goană Licornul, vînatul meu alb,
licăritor la orizont,
se topise în goană,
și eu, copoiul,

patru picioare,
o ureche ce fîlfîie,
un rotocol, un punct,
mă topisem în goană.

AGORAFOBIE

Stai acasă, i-am spus
speriatului, zburlitului suflet,
ce semăna cu o pasăre jumulită,
smocuri arse de pene, rămase ici-colo,
gît aţos, ochi rotund,
sinistru fixat pe un unic punct,
purpuriu rotitor.

Stai acasă, i-am spus,
dacă te sperie piaţa, maşinile,
ochii de lup care licăre-n şiruri
mereu curgătoare,
dacă nu ai încredere-n regulile de circulaţie,
dacă simţi pe ceafă cum te apasă
pîrghiile de oţel,
dacă auzi pîrîitul oaselor
sub dinosauri metalici,
mînjiţi pe labe şi bot
cu sînge uimit de pieton al istoriei,
du-te acasă, Psyche.

Dar nu era casă, nu era prispă,
nici foişor, nici pervaz de fereastră,
unde sufletul să se rezeme
şi să privească de sus,
ca jupîniţele de odinioară,
marile ceremonii ale pieţii :

spînzurătoarea,
alaiul de saltimbanci cu coifuri și cu trompete,
armăsarii scăpați din frîu,
nebunul care scîncește și scheaună...

Nu era adăpost.

UMBLU DUPĂ TRISTEȚEA MEA

Umblu după tristețea mea,
dură, strălucitoare, tăioasă,
tînără, crudă,
cărnoasă, încercănată, filfiitoare,
ca femeile halelor din Paris, în '89.

Umblu după tristețea mea
și n-o mai găsesc.

PRIN BUCUREȘTI, DUPĂ PLOAIE

Poate că asta e clipa și ora
cînd toate celulele vechi au murit,
(o dată la șapte ani, cum se pare)
și cele noi sînt în stare de prunc și de mugure,
și fac primii pași cu mine-n lumina castanilor.
E atît de ușoară după-amiaza de iunie,
din petice trandafirii și brumate,
din cer și asfalt cum e moarul,
sub tuneluri de frunze însorite și ude.
Cu ce-am meritat, cu ce-am plătit ora de grație ?
Poate cu anii trăiți între molii de slove și gînduri,

poate cu umbra spînzurătorilor,
poate cu nuanța de scrum a surîsului meu,
dar cu ce se poate plăti acest roz neatins, vegetal,
în ora flamingo, în buna vestire-a castanilor ?

STRĂZILE

Cînd trec pe aici,
prin vechile mele străzi bucureștene,
și-mi aduc aminte
— ba uneori chiar pot,
pentru o fracțiune de clipă, pot retrăi —
inefabila stare, contopirea cu toate,
cu umbra neliniștită-a castanilor,
și sclipirea unei marchize de sticlă,
rotată ca un păun,
în toropeala amiezii,
și piticul de gips roz-alb
între ronduri de flori,
toată pîlpîirea de umbre și de lumini,
toată inefabila stare și alcătuire
a orașului revărsat înăuntru :
geamlîcuri de han și absurde vile maure,
case scunde,
cu cișmele în curte și poteci de scînduri,
și umbrarul de viță,
și bănuite, vinovate amoruri,
în odăi răcoroase mirosind a mucegai și gutuie
(chisele brumate și covoare cu cerbi),
și negustorul de bragă,
și dulăul în lanț adormit,
și toropita întîmpinare a crailor —

simt cum această inefabilă stare
se dezlipește de mine,
nu violent cum ai rupe un pansament de pe rană
ci încet, pe nesimțite, cu milă.

— E opera vremii, îmi spun,
blînda, vicleana,
ea mă jupoaie delicat, cu încetul,
și-n timp ce-mi vorbesc,
sînt iarăși copil,
stau cu piciorul țeapăn, întins, contractat,
și mama, în fața mea,
îmi tamponează genunchiul cu apă călîie,
și uite, nici nu aveam de ce să mă tem :
pînza se desprinde ușor, fără să doară,
se desface de rană,
și spaima cu care privesc carnea vie, descoperită,
e fără noimă,
căci totul se dezlipește,
iată, se dezlipește, fără să doară.

ODATĂ, ÎNGERUL MORȚII

Odată, îngerul morții-a venit
în chip de brutar.
Hainele, fața, mîinile lui,
totul era alb de făină.
În mînă ținea o lopată.
Dinspre cuptor bătea o mireasmă
de pîine coaptă-n lumină.
Mișcările lui erau ritmice, grave.
Soare, lună, pîinea rotundă,
se succedau în lentă rotire,

pe gura cuptorului,
într-o eternă, frumoasă rotire.

— Nu mi-e teamă de tine, brutarule,
semeni cu Iani,
din strada copilăriei,
din raiul simigeriilor.

Așa îi spuneam,
cînd el ridică spre mine
o față ascunsă,
într-o hidoasă lumină.

În spatele lui duduia ferecat
cuptorul masacrului,
și bunul brutar,
cu șorțul pudrat de făină,
îngerul morții
își arătă dezgolit în fața ochilor mei
trunchiul rășchirat, scorburos,
cu ciuperci veninoase
lipite la rădăcină.

SÎNGE ȘI HÎRTIE

Am visat sînge și hîrtie,
rîuri de sînge și hîrtie.
Mori hurduiau, scoteau zîare,
s-ascundă bine cum se moare,
să nu se vadă prin hîrtie
culoarea unei sîngerie.
Eu înotam ca-n plumb în susul
acelui rîu, tăiam apusul,

cu val de sînge pîn' la gură
și drojdii de maculatură.

BAL

Ah, ce-a mai năpîrlit această trupă
din care am mîndria să fac parte !
De-atîtea ori ne-am lepădat de piele
(sau cum se spune, de sus, de pe coturni,
„Am renăscut")
că nu ne mai cunoaștem între noi,
și ne trezim mereu la bal mascat,
ne poticnim cu nasul în oglindă
cînd dăm de noi :
Cine-i acest conviv,
de-atît prestigiu, vînăt, borcănat ?
Cine-i femeia asta cenușie
ca o tăcere flască ?

Să cînți la pian, la patru mîini,
cu cel ce te-a ucis...

Și confundăm un dominou cu altul.
Un smoking ni se pare
c-ar fi un vechi costum de gîde.
Paleta pe care ni se-ntind
feliile de tortă
e-o lopată
(auzi ? bufnește peste groapă
pămîntul înghețat).
Ce bal, ce bal !
De dincolo de viață ne zîmbim,
în piei amestecate și pestrițe,

în armonia de oglinzi trucate.
Ne-nduioşează
o ureche mare şi roz de porc
(e-al cîtelea pahar ?)

Să cînţi la pian, la patru mîini,
să cînţi...

O muzică de cameră, suavă,
răzbate din salonul rococo.

DEMON ÎN PARANTEZĂ

Mi-am pus demonul în paranteză
I-am încuiat hainele pestiţe-n dulap.
L-am trimis la servici.
L-am cununat cu o asceză.
E un demon punctual.
Cu limbă cenuşie, cu ochi cenuşii.
Un demon pe care te poţi bizui.

VARIANTĂ CU CENTAUR

Ziceam : să trec neobservat,
ascuns adînc, în haina-mi sură,
mustind de taine, deşelat,
centaur beat, în suc de mură.

Şi-aşa de bine m-am mascat,
că haina-mi deveni natură,

și cenușiul mi-a intrat
în ochi, în nas, în piept, în gură.

ACEI OAMENI RĂI

Acei oameni răi,
nori de lăcuste împlătoșate,
s-au așezat între noi
și petala delicată a cerului.
Acei oameni răi au ucis,
toată lumea o știe,
toată lumea vorbește,
se scrie mult despre asta.
Dar despre pompele-acelea,
complicate și desăvîrșite,
cu care-au tras clorofila din venele noastre,
și ne-au scos din hora trestiilor și arinilor,
și ne-au îngropat ca pe mumii
în sarcofagii de piatră,
sub tone de gînduri obsesive și crude —
despre asta încă vom mai vorbi, vom mai scrie,
despre asta și despre ceasul
cînd piatra de pe mormînt se ridică
și cerul se apropie
și-și lipește obrazul, ca o petală,
de obrazul nostru,
și cînd din ochii noștri de múmii
se prelinge o lacrimă.

Şi totul se-ntîmplă după tipic.
Trec podul, las un bănuţ de aramă
în mîna vameşului înaripat
şi el începe să-mi scotocească bagajul.
— Ce ai acolo în sac ?
— Cartea cu poze.
— Ce poze ?... Ai părul cărunt.

Şi mă priveşte cu suspiciune.

Mi se face teribil de frig.

O amintire, bufniţă în zbor,
îmi descuie cu ghearele pieptul,
de dincolo de pod licăreşte camera de gazare.

Bîiguiesc :
— Nu e ce crezi,
eu am voie,
pot să fiu copil oricît vreau,
să mă scald în amurg,
în văgăuni albastre de nu-mă-uita...

Ce sarcastic îngerul mă măsoară !

Ce-o să se-aleagă de mine,
din albumul cu poze ?
Îl strîng mai tare la piept,
tremur scăldată-n sudoare,
şi stau aşa şi aştept,
pe muchea treziei.

SPUN CREIONULUI

Spun creionului :
ia-o pe aici,
iarba e moale-n lumina lunii,
frunzele guruie ca porumbeii...
Sclav blestemat !
Degeaba-ţi vorbesc !
Unde te duci ?
În curţi cenuşii, cu iarbă arsă,
cu pansamente livide, sub moloz fărîmat,
cu lăzi de gunoi...
Unde tragi cu urechea ?
La fereastra din dos, horcăitul...
Îndepărtează-te-ţi spun.
Nimeni nu-l poate ajuta.
Sclav ticălos, mă auzi ?

INCENDIUL

Fă ce poţi, din cuvinte,
acum şi iute —
nu ai alegere, nu ai timp,
fă-ţi din ele inel,
prinde-l de gol,
agaţă-te-n gol,
fă-ţi din ele frînghie,
încleştează-te strîns,
chiar dacă taie în carne,
te va ţine, nu te va ţine ?
Nu-i timp de-ntrebări.
dă-ţi drumul,
din casa în flăcări,
de-a lungul cuvintelor.

MONUMENTUL

Intrasem într-un mare, vestit cimitir.
Pe-o alee,
nici cea mai de frunte,
nici cea din urmă,
un monument îndesat, poleit,
și fălcos ca un buldog,
se uita la mine
cu o cruzime politicoasă, indiferentă.

— Nu-s prea evlavios,
spunea monumentul de mijloc
pe aleea din mijloc,
dar cînd se merge la liturghie,
se merge.
Nu-mi place să văd sînge vărsat,
dar cînd ai noștri merg la război,
se merge.
Refuz să ascult ce spun rădăcinile,
ce gemete-absurde umblă pe sus,
prin creștetul tulbure,
plin de văzduh al copacilor,
dar cînd se merge la iarbă verde
se merge,
cu ghitara,
cu coșnița plină,
în iarbă verde,
cu osemintele mele
sub iarba verde,
fără probleme,
dacă se merge,
se merge.

NU AM SCANDAT HEXAMETRI

Pe al ei spate . . . . . ;
Şi hexametri scandat-am cu degete line
(GOETHE – *Elegii romane, V*)

Nu am scandat hexametri pe coapsa iubitului,
atunci cînd oamenii se ridicau, cu fumul, la ceruri, din
abatoare.
Nici mîndră nu sînt, nici umilită de asta.
Secolul meu de metal chema rezistenţa metalică-a
geniului,
cel ce păstrează o solemnă distanţă şi, cînd se dă, se
refuză.
Argilă-n mîinile lui Moloch, m-a modelat cum a vrut.
Uite ce chinuită arătare-a ieşit. Ce pasăre zgripţor.
Ţi-e greu s-o priveşti.

TOCMAI IEŞEAM DIN ARENĂ

Pentru că eşti cu atît mai tînăr ca mine,
am vrut să te-nvăţ şi să-ţi spun :
„Fii temerar", sau : „Fii răbdător",
„Fii vulpe", „Fii leu",
cum se spune celor mai tineri.
Tocmai ieşeam din arenă, ne aflam sub stele,
sub cerul mării de august,
şi toate-adevărurile care-n arenă
erau tari, substanţiale ca minereurile,
se pulverizară-n mii de stropi argintii
ce nu mă lăsau să vorbesc.

Nu pot să mă spăl de pulberea cruntei istorii
prin care-am trecut.
Funinginea-i grasă-mi întunecă porii,
grunjii de sînge stătut
îmi colorează statura.

Nu pot s-arunc de pe mine faldul înfricoşatei istorii,
şi nici nu voiesc.
Tăiat din atlazul livid al ororii,
e şalul meu rece, bălţat, grotesc,
în care mă-nfăşur.

CERCUL SE-NCHIDE

NUNTA

În camera nupţială era un frig negru, cosmic:

Dezbracă-te, i-am spus, să mă-ncălzeşti.

Şi-a deşurubat întîi capul,
cu scrîşnetul lui Saturn,
cînd vrea să scape din strînsoarea inelului,
sau ca un dop de sticlă,
cînd hîrşîie pe gîtul de sticlă al sticlei,
Şi-a deşurubat braţul drept,
ca un ghivent de obuz.

Şi-a deşurubat braţul stîng,
ca o rachetă zveltă, metalică.
Şi-a deşurubat proteza piciorului drept,
înjurînd ca un mecanic lîngă motorul gripat,
şi-a deşurubat proteza piciorului stîng,
şi fiarele ei gemeau pe fier,
ca-ntr-o hală de cazangerie.

M-am tîrît lîngă inima lui,
am pus capul pe pieptul lui,
am ascultat bătăile inimii lui.
Nu scrîşnea, nu exploda —
zvîcnea.

Fire de iarbă crescură, de jur-împrejur.
un bot de iepure se ivi între crengi de alun.
un cer, o fîşie lăptoasă de nor.
Atunci, în sfîrşit, am plîns.

CE LACOMĂ ERAM

Ce lacomă eram,
îţi ceream o volută, un salt, o disonanţă,
o cădere în gol, o-nălţare la ceruri,
o străfulgerare albă şi neagră,
un dans complicat, violent al ideii.

Acum îmi plimb mîinile ca o oarbă
pe conturul craniului tău,
şi spun : un nas, o ureche, o gură...
Doamne, sînt fericită.

VIS CU PLAJĂ

După-amiază,
la marginea mării,
cînd nisipul nu mai e arzător
dar încă păstrează căldura zilei.
Cerul uşor înnorat,
argintiu.
Tălpile goale-n nisip.
Urmele lor, în faţa mea,
în nisipul umed.
Adolescenţă. O aşteptare vagă, adîncă.
Pe spătarul unui scaun,
jacheta mea veche, cenuşie, de lînă,
în mijlocul unei terase pustii.
Alerg. O pun pe umeri. Mă grăbesc.
Cineva mă aşteaptă.
Mergem alături, singuri, cu tălpile goale
în nisipul umed călduţ.

— Nevermore ! strigă soarele prin jaluzele.
Mă scol, mă pieptăn în faţa oglinzii,
adun firele albe de păr
risipite-n chiuvetă.

SE IUBEAU CUVINTELE

Se iubeau cuvintele noastre.
La o sacră distanţă unul de altul,
încordat, liniştit se priveau.
Un pas, încă un pas,
un dans ritual,

peste podul de nervi împletiți.
Din ochi se atingeau,
într-o frenetică, imaculată concepție,
scînteia țîșnea.
Din tăcere, din spaimă,
din încordare,
din legănarea staminelor,
din trecerea norilor,
din mireasma sărată a mării
se hrăneau cuvintele noastre.

Și uneori era și o duioșie
Ca doi cîrlani ce zburdă
pe țărmul mării
și se opresc deodată,
din goană și din joc, se alipesc,
pun capul pe grumazul celuilalt,
și au în spate cîmpul alb și calcinat.
și-n fața ochilor neștiutori, Thalassa,
așa stăteau, duios îngemănate,
în aburul suflării,
la țărmul lumii,
în putreda miasmă de alge și de pește mort,
cuvintele nubile.

ACUM, CUVINTELE NOASTRE

Acum, cînd aerul e călduț,
cuvintele noastre vin alături, în parc,
și stau alături, pe-o anumită bancă,
mînecă lîngă mînecă, rinichi lîngă rinichi,
ochi lîngă ochi, vocală neutră
lîngă vocală neutră,

fără spaimă în fața micului iaz
și-a chioșcului cu limonadă,
a aleilor cu nisip sclipitor
care duc la șosea și la altă șosea.
Dar cine mai știe
că dincolo de toate șoselele
e un cîmp calcinat
unde zburdă cîrlanii
în spaimă și duioșie,
cu nările pline de alge,
cu fața la mare ?

STRĂIN

Vine spre mine
o arătare barocă,
în unduiri suplimentare,
într-o zvîcnită mișcare,
în sus, înainte.

Vine spre mine
ceva din altă lume,
ceva ce poartă un nume
atît de străin,
încît îl fluier cu greu.

Fără grabă se-apropie
și-mi caută-n ochi
atunci cînd îi fluier
numele straniu,
numele : eu !

VICTORIE

„Oh, les beaux jours"
SAMUEL BECKETT

Avalanșa de pămînt i-a prins întîi gleznele,
gleznele jucăușe, cu clinchet de soare,
le-a pus cătușe de pămînt
și le-a priponit în adîncuri.
Avalanșa i-a prins apoi genunchii și coapsele,
coapsele cu sumbru flux selenar,
și turnîndu-i pămînt în viscere,
a făcut-o, pînă la mijloc, pămînt.
Avalanșa i-a cuprins apoi
umerii licăritori de ivoriu,
sărutați de duhuri și oameni,
și, apăsînd peste ei
cochiliile grele de lut,
i-a stins ca pe o flacără.
Capul, ofilit,
pe vrejul subțire,
a mai stat o vreme sub cer,
bucuros de adierile serii,
pînă cînd, avalanșa lentă, șovăitoare,
rostogolindu-se iar, în a doua repriză,
și-a celebrat, nepăsătoare, victoria.

NUMAI CÎȚIVA MUNȚI

Numai cîțiva munți poți să urci,
numai cîteva trupuri poți strînge în brațe,
numai cîteva limbi vei vorbi,
numai cîteva nume de flori vei cunoaște,
de cînd răsar și pînă se scutură.

CHERUBINO

Zori leşioşi de hotel.
Cheia zace în broască, trasă spre fundul pămîntului
de ghioaga ei grea, de lemn, în formă de pară.
Aşternutul e rece şi gol.
Trece cineva, printre brazi, sub fereastră,
şi-n vreme ce trece, fluieră aria lui Cherubino.
O cohortă de fluturi,
pe aripi pubére, mă ia,
în vîrtej de polen,
mă ridică deasupra, cu ele,
în empireul fragil al primelor ore.

RANA

Cînd trupu-ntîi s-a rupt din tine,
horeau în ape vii undine,
şi faun încîlcit în pom
striga spre slăvi : Se naşte om !
Curgea un sînge vesel, beat,
în universul despicat,
neştiutor de cum va fi
distanţa vîrstelor în zi.

Lupoaică suptă, şold căuş,
sub cenuşiul rumeguş,
prin praf de vreme, praf steril,
îţi cauţi drumul în copil,
şi el se-nchide vindecat,
de tine, de coclitul pat,
şi se ridică şi s-a dus,
iar tu eşti rană şi apus.

În noapte, doar, un făt ciudat
de raza lunii înfășat,
de flux colastră poleit,
stă Unul, iarăși întregit,
din doi, din trei, din cîți s-au rupt
de matca-ntîi, de șoldul supt :
Hermafrodit, fugară plasmă
de vis, în lunga nopții caznă...

CERCUL SE-NCHIDE

Cercul se-nchide.
Ții minte cum nechezau sălbaticii mînji ?
Și tropăiau departe
de mîngîietorul bot al părinților.
Ții minte cum scuturau coama în vînt ?

Acum *eu* întind botul
ca un sucub însetat,
după apa neîncepută,
după zîmbetul fiilor,
după arcul grumazului lor încordat,
ridicat împotrivă.

Și noaptea, neauzit,
m-apropii de pat,
îi ascult cum respiră,
ating umărul lor rotund ca o piatră de rîu,
care doarme adînc în albia nopții.
Și străveziile clipe trec,
mă mai chinuie-o vreme și mă îneacă.
Dar în ultima clipă simt,
atingîndu-le umărul,
cum intru prin ei în iarba sălbatică,
și iarăși ating stelele, frunza, mareele.

STAMPĂ VECHE

Toamnă. Miros de frunze arse,
miros de fum, înţepător.
Cerul şters, alb, printre case.
Pe trotuar, un ucenic de croitor
clatină-ncolo şi-ncoace
un fier de călcat, vînăt, inert.
Trec mai departe,
prin înserarea cu tonuri reci, patinate.
Cînd mă întorc,
să mai văd o dată scena din drum,
băiatul cu urechi clăpăuge,
fierul inert —
văd o cometă fabuloasă trecînd,
cu aripi şi creastă,
un cocoş mare, învăpăiat ;
prin crestături zimţuite
ard cărbunii vechi de mangal,
ard şi trec şi rămîn
în arcul frumos balansat.

CE TARE RÎDEAM

Ce tare rîdeam, ce tare plîngeam.
Lumea era o apă albastră sau sîngerie.
Aveam cîteva cioburi de geam,
frumos colorate
de sîngele meu imperios,
de gîndirea candidă.
Prin ele vedeam
lumea,

într-o culoare,
sau în altă culoare,
într-o singură,
violentă culoare.
Ce tare plîngeam, ce tare rîdeam,
ce tare.

AM SPUS : TOTUL E NUMAI LUMINĂ

Am spus : totul e numai lumină, val de lumină.
Am spus : totul e numai beznă şi deznădejde.
Am spus : totul e numai migraţie, mişcare.
Am spus : totul e numai popas şi tăcere.
Şi aşa, mereu :
despletirea, beţia, strigătul brut —
măsura, migala, cristalul —
le-am fluturat pe rînd, ca pe un tui,
cu cozile albe sau negre, în vînt.

AM PIERDUT LUNGIMEA DE UNDĂ

Am pierdut lungimea de undă-a pădurii,
întîia, frageda identitate,
cînd eram frunze cutremurate
şi ţipam cu ţipătul rupt al nervurii.

Am pierdut unda de plîngeri, de ape,
în paradoxul înstrăinării.

În elemente mă-ntorc, li-s aproape,
și totuși străină și surdă chemării.

RÎNDUIALĂ

A trecut bătrîna și pe la noi,
așa cum prevăzusem,
discretă, în tîrligi de pîslă,
și a pus rînduială în casă.
A tras oblonul, să ne cruțe ochii,
să nu mai dea iama un soare sălbatic.
Cărțile au fost trimise în rafturi,
ca niște potăi somnolente în cuștile lor.
Acum sînt cărți de citit.
Nu mai latră.
Nu-și mai înfig colții în carnea noastră.
Nu mai apasă — totemuri crude, sacre —
peste orele noastre.

Vai, ce harababură domnise mai înainte !
Nu mai știai unde sînt cîntecele, unde ideile,
miresmele se încurcau cu silogismele.
Dar a trecut bătrîna pe la noi.
S-a apucat serios de dereticat.
A întors cheia pendulei
ca să bată ceasuri egale.
S-a terminat cu harababura.
Scaunele aliniate lîngă perete,
ideile lîngă idei,
mirosurile lîngă mirosuri,
cuțitele, bine frecate cu cenușă,
și-au întors vîrful de la tîmpla noastră,
și dorm, oxidate și nepăsătoare,
în raclele lor din bucătărie.

SPIȚERIA PĂRĂSITĂ

Cînd am să las cîntarul și bocalele mele verzi
cu lipitori și salamandre,
în spițeria cea veche
or să se-așeze păianjenii.

Cine o să-ți dea doctoria ?

Clopoțelul sună la ușă, pe înserate.
Păienjenișul vibrează.

Cine amestecă pulberea ?

A VENIT DOCTORUL

A venit doctorul timp și mi-a luat sînge.
Sînt ușoară, buretoasă, convalescentă.
Binecuvîntez lumina, pipăi copacii,
scoarța lor delicios de aspră,
adulmec aerul cu miros de bușteni,
de lemn putregăit, de pămînt umed.
Sînt fericită că fiii, nepoții și strănepoții
au renunțat la mesajul meu ultim,
la profeția mea gîngăvită.
Mi-au făcut un semn amabil, cu mîna,
și au plecat. N-au timp, sînt ocupați.
Și eu am treabă. Sînt ocupată.
cu după-amiaza asta de toamnă-alburie,
cu acest ochi de lumină-n pădure,
prin care trec,
c-un alai de furnici,

c-un clopot de capră,
c-un miros de frunză
îmbibat de ploaie.

TOATE ACESTE LUCRURI

—

Toate aceste lucruri,
pisici şi cești,
autobuze, cutii poştale,
(ba chiar şi abstracții,
antiteze de pildă sau imperative)
provizii scumpe
cu care navigăm în nacelă
deasupra oraşului
într-o lumină de aur,
cîteodată în mai, cîteodată-n septembrie.

Toate aceste lucruri,
pisici şi cești,
şi toate celelalte
obiecte cabalistice stranii,
care se află cu noi în nacelă,
şi ce caută cu noi în nacelă,
cînd navigăm deasupra noastră
în balonul cel negru.

PEISAJ METAFIZIC

Am deschis uşa.
A intrat pisica.
Am deschis uşa.

A intrat băiatul.
Am deschis ușa.
S-a văzut piața goală,
amiaza,
stîlpul cu ceas
și umbra lui
pe asfalt.

FLACĂRA

Haide, încă un pic,
între nimic și nimic.

Hai, cu iubirile
să oblojim rana, uimirile.

Să umplem cu șomoioage
geamul — e noapte și trage.

Blînda mea lumînare :
zîmbet, privire, suflare —

Haide, încă un pic,
între nimic și nimic.

PORTRETUL DIN FAYUM

(1969)

DIN CADRA MEA

CAIETUL NOU

Plină de superstiție
încep un caiet nou,
file albe — spumă marină.
Închid ochii și aștept
întîia zi a lumii,
Afrodita cu buze umede,
șuviță roșcate de flăcări,
scoică deschisă,
sfioasă și sigură.
să iasă din spuma sărată,
dintre algele primordiale.
Aștept sub pleoape închise.
Se-aude un foșnet cenușiu de pescăruși
sub cerul jos,
și ropot monoton de valuri,
numai de valuri
care vin și pleacă.

CHIPAROȘII

Fericit cel ce poate spune :
„înainte ca", „după ce"...
(ROBERT MUSIL)

Uite chiparoșii aceștia, drepți, și sumbri în bătaia lunii
la marginea lacului,
sînt anii mei, unul alături de celălalt,
nefiresc profilați alături,
prezenți în aceeași lumină,
lîngă apa străvezie a nopții.

DIN CADRA MEA

Din cadra mea, dinăuntrul meu,
privesc înspre lume.
Sînt ochii unei bătrîne de Rembrandt ?

Din cadra mea, dinăuntrul meu,
acopăr cu ochii mei goi
cealaltă față, înfricoșată, a lumii.
Sînt un portret din Fayum ?

PORTRETUL DIN FAYUM

Portretele din Fayum sînt pictate pe scîndurele, fixate de giulgiu peste chipul mortului.
(ANDRÉ MALRAUX : *Les voix du silence*)

M-au zugrăvit după moarte
și după tipic.

Fața mea e netedă,
spălată de patimi.
Ochii mei se uită în cealaltă parte
și în nimic.

La Fayum (sentimentul morții, devenit conștiință) își caută forma pe care Roma i-a retras-o și nu i-a mai redat-o.

(ANDRÉ MALRAUX : *Les voix du silence*)

M-au fardat cu ocru și vișiniu,
am și cercei,
ca la Roma, într-un amurg.
Pe buze îmi stăruie gustul vinului acrișor,
băut sub glicine, în curtea tavernei.
Pe Via Appia țîrîie greierii, acolo-n apus.
Dar ochii mei s-au făcut rotunzi și negri —
două lucarne-ale neantului —
arși de soarele-acesta străin
care răsare și mă cere întreagă.

FUGA DIN PORTRET

Fuga din portret,
fuga din chenar,
fuga din muzeu,
din coclitul eu,
fuga în Egipt,
numai c-o boccea,
noaptea cînd cădea,
fuga pe catîr,
de-al vieții hățîr,
fuga de „arăt",

cînd de-abia mai văd,
fuga de Irod,
să scăpăm un plod,
bun pentru calvar,
scris în calendar.

PIETÀ

E o lumină confuză.
Nu știu ce ține în poală :
un prunc, un bătrîn ?
Floare de măr, carnea lui ?
Sau socoroiță, uscată, pleșuvă ?

Nu mai am degete cu care s-o pipăi.
Adulmec doar miros de viață, de sînge —

E o lumină confuză,
nu știu :
vine calvarul spre el,
neștiutor, inexorabil, apă ce crește,
sau a fost, a trecut, și mi-l lasă mie,
să-l învelesc în lințoliu, în lacrimi ?

CREION AUTUMNAL

Trec printre lucruri și case.
Așa treceam parcă și înainte.
Erau ca melcii, fragede, gelatinoase,
scoteau cornițe cu ochi
sau un dinte de lapte, un dinte.

Chiar un geam, în amurg, cînd sclipea,
era taină prea dureroasă
și început.

Strada stă pe loc cu ochii închiși,
nu merge cu mine.
Fumul urcă încet, mohorît.

Cînd s-a desfăcut alcătuirea cea gingașă, cînd ?

DRAGOSTE TÎRZIE

Această țară vagă o prevedeam și totuși
atîta ectoplasmă
în giulgiul de ceață
noi doi încă de mînă
cuvinte lepădate
din țara de-ncleștare
din țara de fierbinte
o boare o mireasmă
de sînge-ntre cuvinte
cu nări de fum adulmeci

noi doi încă de mînă.

AMURG DE MARTIE

Cocoș heraldic împresurat de găini.
Mîros de pămînt și văzduh.
Creangă de salcie înmugurită,
și tu ești aici.

Și tu, morman de frunze aprinse,
cu mirosul tău de fum înțepător.
Allegretto ? Andante ?
Ce-nsemnătate mai are ?
Încă sîntem aici
și suflul de seară
ne vizitează
fără-ntrebare.

FLUID

Martie tulbure vine,
trece de mine,
trece de noi,
Arbori novici oficiază,
zvelți și aproape goi.
Trece alaiul
— extaze și groază —
trece de noi.

APRIL ARGINTIUL

Ce gesturi mari, de da și nu,
de eu și tu,
și acum, această blîndă confuzie,
o singură apă, încet, la vale,
cu melci, cu arici, cu șopîrle,
cu anemone,
da, cu petale,
nu, cu petale,

moi și păroase,
molcome gîrle.
poate din spaimă împăturită,
april argintiul,
palidă leucocită.

DULGHERII

Cînd nu mai cred în nimic,
cred în dulgheri.
Azi, pe un drum de munte, i-am întîlnit.
Duceau, cumpănite pe umăr,
scînduri albe de brad.
Miezul fraged, dezvăluit,
dat la rindea,
zicea
despre lucruri și umbrele lor,
și mă lua cu ele, mă întorcea,
în lucruri, în miez, în trandafir.

GEEA

De după cei pe care-i nasc vă contemplu,
spații și stele,
întrebări ucigașe, fără răspuns,
de după munți de coruptibilă carne,
de după vîscoase perdele,
de după fragedul și vînătul ombilic
de după cortine de lacrimi,
de după jungle de rădăcini,

de după pulsațiile ritmice,
de după agonie și facere,
vă contemplu pe voi, bărbați metafizici,
luptători în arenă.
cu spiritul strălucind
ca mușchii unși cu ulei ai gladiatorilor,
vă contemplu
cu un rictus de spaimă și de dispreț,
c-un zîmbet de evlaviosă uimire
și unul de neîncredere,
și unul de-ngăduință,
precum cloșca — puii de rață,
vă văd cum plutiți pe apa ideilor,
vă văd cum vă-mpleticiți în stuful ideilor,
vă văd în absurde jocuri virile,
în sîngeroase jocuri virile,
aud lăncile care scrîșnesc și se rup,
prin depărtate pînze v-aud,
prin țipătul facerii și al prohodului —
jucați-vă voi, pînă seara jucați-vă,
pe toate străziile lumii,
tăiați-vă voi,
pentru Da, pentru Nu —
seara vă-ntoarceți acasă,
în sînul meu,
cădeți,
retezați de somn,
ca-n patul copilăriei,
după ziua de joacă.

ELEGIE

N-am știut. Nu-s pregătită.
Nimeni nu m-a-nvățat

să-ntîmpin cum se cuvine hotarul.
Aici agonizează metafora.
De-aici înainte A nu mai e B.
De-aici mestecenii nu mai dau buzna-n odaie,
subțiri, disperați, palizi, adolescenți.
Nici în direcția cealaltă nu mai trec undele :
obiectele tale domestice,
cărți și tablouri, becul cu abajur de metal,
nu te mai însoțesc în pădure,
nu mai pătrund în maldăr de frunze
în trunchiuri de fagi,
să umple văzduhul de o stranie, gînditoare lumină.

Cum era ?
Între afară și înăuntru,
un du-te vino,
o permanentă întrepătrundere,
tăioasă uneori, sfîșietoare,
dar mereu sărut, întrepătrundere.
Și chiar cînd stăteau întinse alături,
— timp absolut lîngă timp absolut —
tot nedespicate erau elementele,
ca mirele și mireasa din visul
de nuntă al lui Chagall,
așa cum pluteau alături în apa văzduhului,
în cununie deplină.
Dar de aci înainte e altfel.
Cauți în ghindă, pe cînd-o-vîrtești, nedumerită, în palmă,
licărul acela căprui, din copilărie,
ochii bătrînului
— ce fluiera arii din Mozart
și te rotea prin aer, pe sus —
și nu se mai află-n ghindă,
căpriul lucios nu mai răspunde-n surîs.
bunătatea și ironia
difuze-n jocuri de frunze, se mistuie.

Junghiul de spaimă al despuierii,
al sărăcirii,
te săgetează —
magnat lovit de năpastă,
de un crah orb, neînțeles.
O, dar încă nu-i falimentul total,
simți că mai ai un termen de grație.

Plin de smerenie, te mulțumești cu atît de puțin :
un coltuc din pîinea de taină,
nu un coltuc : o fărîmă,
e bună și ea,
cu-nfricoșată grijă o ții în palmă,
cu evlavie o pui pe limbă,
saliva se face nectar ;
ca dumicată de-o tînără gură
pîinea se face lumină,
acesta e gustul făpturii,
gustul metaforei, nectar, pîine, salivă —
ce știu bogații de extazul acesta,
al celui ce-a scăpătat ?
Pentru-o fracțiune de clipă
meduza din spații marine
plutește iar în camera ta,
translucidă, gelatinoasă ;
în măruntaiele tale
palpită iarăși viscerele calului,
lăsat pe pajiște-n voie ;
afară e înlăuntru
și lăuntrul i-afară,
și pînă-nserează mai ai cîteva ceasuri
să-ți mesteci fărîma de taină,
pînă la mohorîtul hotar
unde nu se zărește decît
șirul de simulacre,
statui în giulgiu de piatră-alburie,

A lîngă A, A este A, stelă alături de stelă,
în necropola Identitate,
profilată-n amurg.

UN GLAS

Ce multe ştiam, construiam,
decor din panouri fugind spre adînc,
coloane, ghirlande, ferestre,
idei mişcătoare,
un teatru fantasmagoric,
(ţii minte cel din Vicenza, al lui Palladio,
trompe l'oeuil,
senzaţie de îndoielnică, magică forţă...)
apoi
însingurare,
tristeţea de după idei,
în amfiteatrul deşert,
în izul de praf, de clei,
de năduşeală răcită,
şi-atunci să auzi,
cînd cele cinci acte s-au terminat,
cu umilinţă şi stupoare s-auzi
că eşti chemat
de undeva,
de după fantastica arhitectură,
din pămînt sau de sus,
din pomul înmugurit,
atît de încet :
„Lăsaţi copiii să vină la mine",
şi ştii că şi tu eşti chemat,
nici nu încerci să îţi smulgi
masca lividă şi orgolioasă
crescută pe ţeastă,

nici nu încerci să arunci de pe tine
costumul plin de vopsele stridente,
așa cum ieși de la lucru,
alergi spre mugurii clarvăzători,
care te văd și pe tine,
care știu cum ești tu,
nevinovat, descumpănit,
sub masca rituală.

TABLOURI DE GEN

PLIMBARE VECHE

Nu e bine să visezi câini,
să te-adulmece haita.
E mai bine să mergi
cu tata și mama, haita-haita,
într-o plasă de frunze și cer,
legănat de soare-apune.
Să mănînci înghețată
cu-o linguriță lată
și caraghioasă.
Nu e bine să visezi lopată,
să visezi pămînt.
E mai bine să treci
somnoros prin crepuscul,
alunecînd,
prin apa havuzului
în mijlocul peștilor roșii.

CU BARCA

Amintire-n amintire,
bărcile cu coviltire,
curge pe gargui
toamna nimănui,
lunecă în apă
mîna care-mi scapă.

CHIVUȚELE

Alai de chivuțe —
împărătese intră-n străduțe,
pe umeri cu lungi bidinele,
se leagănă-n apele mele —
crude, de-abia nubile,
beznă, ulei în pupile,
zdrențe, petale de fuste,
ritmul în gleznele-nguste,
floarea soarelui scufundată,
galben carnal, moarte înceată,
împărătese.

RÎȘNIȚA

Am dus vechea mea rîșniță turcească la tocilar
și el mi-a spus : „Dintr-astea nu ascuțim".
Atunci capul meu a îmbătrînit brusc
și-a-nceput să tremure.

Am luat sulul de alamă la subţioară,
era foarte greu,
un secol cu reflexe roşietice,
şi l-am dus acasă.

BĂRBAT CU PEPENE GALBEN

Trece pe stradă.
Zvelt şi cărunt duce-un trofeu,
emblemă de suculenţă, de vară.
Mi-amintesc,
oacheş fusese,
cîndva, la Calatis,
în praful sacru al mării,
în miros de sare încinsă şi iod,
la fel ducea un pepene galben, în soare,
în jurul lui lipăiau ţigăncuşele verii,
în jurul paşilor lungi şi egali,
lunecau şopîrlele verzi.

AJUN

S-a deschis un gol în cuvinte
şi viscoleşte-năuntru.
Un abur de altădată
prin fereastra-nghetată.

Viscol negru, copilărie,
teamă de timp.

Am ieşit din cercul de lampă,
din apa verde. Stau lîngă geam.
De departe, cîntec de piuliţă, de nuci,
mireasmă de aluat, dogoarea sobei de tuci.

Din bărăgan, viscolul negru,
a intrat pe stradelă şi şuieră.

Cu faţa lipită de geam,
pîndeam o veste ? Ce ?
Nu ştiu. Atît ţin minte :
teama de timp.

Din întuneric, colindătorii,
pîlc brumăriu, căciuli ţuguiate,
tablou primitiv,
şi-ntre ei ;

„Steaua sus răsare
Ca o taină mare".

Crivăţul negru tace,
se furişează pe lîngă uluci.
Din stea, un trandafir mă priveşte,
albastru parcă...

Fă-l să se-ntoarcă.
Mai frumos mi-eşti prin ciobul de geam,
ca roza vitraliilor din Notre-Dame,
trandafir de timp stătător,
gură de cer.

Şi ceva îmblînzit, fără nume,
se apropie.

VACANȚA

Încă n-am învățat să trăiesc
încă mai visez, noaptea, tabla cea neagră,
acoperită de fracții haotice,
și tremur în fața ei,
cu creta nevolnică-n mînă.
Știam ceva ? Am uitat totul, chiar totul ?
Iarăși, mereu corigentă
în fața destinului...
Ci revine vacanța,
zumzetul soarelui,
prin merii cu crengi aplecate.
Ele ating ușor iarba-nflorită,
umerii mei în iarbă culcați —
degete calme, materne,
îmi iau de pe umăr povara,
ca pe un prunc mă hrănesc
cu mierea de lacrimă,
cu acest cer iertător, transparent.

VELINȚE

Cînd o să-ți fie frig,
și o să-ți fie foarte frig,
ai să-nchizi ochii
și ai să-ți tragi peste cap toate păturile ;
cea din nisip de plajă fierbinte
și cea din frunze arămii de pădure,
cea din verde și-albastru de Voroneț
cea cu motive de-amurg în clepsidre, a Istriei,
și cea cu naive desene, cu ciute năluci din Bucegi,

dar, sub toate, adînc, dedesubt,
peste cea din urmă cămaşă,
tot pătura veche, uzată, a copilăriei —
presimţirea de nuntă şi de sfîrşit a Bucureştiului,
gîrla lui puturoasă şi fragedă de stînjenei
o s-o tragi cu gheare zgîrcite pe piept,
şi niciodată n-o s-o mai arunci de pe tine,
cînd o să vină frigul acela.

GEOLOGIE

O felie de pîine cu unt
(mîncată pe bancă, în curtea şcolii),
o felie de nori, neclintiţi, într-o poză,
o felie de ţipăt înghiţit de un discurs,
o mireasmă de pini, subţiată-n cuvinte,
şisturi sedimentate, friabile,
muntele meu.

PLACA

Cine eram ? Am uitat.
Mă nasc mereu,
mai mic, mai chircit,
mai stafidit.
Viziunile acelea,
goale, călare, sălbatice,
se-nfofolesc în scufă
şi ciorapi peticiţi.
Mă nasc mereu

sub acelaşi nume
— o placă de tinichea
agăţată de mine —
ca să mă poată oricine
recunoaşte
şi milui.

INTERIOR

Uneori în mine-i o criptă
şi-n clarobscur
pîlpîie sufletul altor poeţi.
Femei bătrîne care i-au născut,
şi au scăzut,
s-au făcut mici
şi nu-i înţeleg,
vin aici,
să-i caute şi să se roage.

AM CERUT SĂMÎNŢĂ

Am cerut sămînţă
şi ea s-a dovedit prea uşoară.
Rana se face lumină de zi,
totul e limpede
cînd Buna Vestire coboară,
dar ce poate face îngerul,
semănătorul,
acum, cînd vine o seară,
plină de spaime ?

CHERVAN DE NORI

Ia zi, fluiere de os,
nu mai e nici sus, nici jos ?
Patru puncte de reper,
cruce, s-au topit pe cer.
Albe oi şi negre oi
s-au învălmăşit apoi...
Ce are-în adînc, scafandrul ?
— Iz de vară, de leandru,
şi-un chervan de nori, trecut
prin lumina de-nceput.

POARTA

Fie-vă milă, frumoaselor,
frumoaselor, aşa le-am spus.
Dincolo de poarta crestată
e prea jos pentru noi, ori prea sus.
Cum să respire plămînii
aceştia, din mîl buretos,
văzduhul august şi plutonic,
prea sus pentru noi, ori prea jos ?

Învăluitele Parce
păreau că nu mă aud.
Puţin le păsa de bătrînul
copil al tărîmului ud.
Uscat scîrţîiau balamale
şi alta nimic împrejur.
Să fie o poartă gorjană ?
Sau poate o poartă din Ur...

Ședeam cu bocceaua la poartă.
Iar poarta era din Antim.
Și casa, în vis, era spartă.
Vedeam interiorul intim.
Dar masa mi-era refuzată,
și patul, și lampa cu nimb.
Ședeam cu bocceaua și-o fată
veni și mă scoase din timp.

NOAPTE DE IULIE

Ce vară, ce vară, ce vară,
și-aceeași tulbure fanfară ;
ce noapte, ce noapte,
cu stînele căii de lapte,
și stelele, albele, vin la comarnic
și picură laptele-n negru zadarnic,
cînd goluri, prea sfintele goluri,
tîrcoale ne dau și ocoluri,
cînd marele Pan se sucește și geme,
cu coarnele prinse în vreme...

LUME

Ulala-ulalu-alalună,
și ea tot pe mătură și ea tot nebună,
și ea tot cu degete răschirate
ciugulește din frate.

Ulala-ulalu-ulalună,
cornul plecărilor sună.
Osana-osana-osuare,
și ea tot cu țeste la cingătoare,
și ea tot cu tălpile bete
joacă pe tristele spete...

DIN SOARE RĂSARE

Din soare răsare
în soare răsare
tot mai multă mirare.
Am înțeles că există bufoni și regi
și iepuri și melci
și fulgere și piramide
și bombe și-abecedare.
Pe fiecare în parte
le-am luat de-o aripă,
ca pe-o gînganie
și le-am privit de-aproape
și-am înțeles.
Dar toate la un loc, Doamne,
toate la un loc
cum să le-adun ?
Stă pe tăpșan
mielul vînăt, nebun,
stă un biet dobitoc
și paște o mare mirare,
tot mai multă mirare,
din soare răsare,
în soare răsare.

CICLUL

După ce-am învățat totul bine :
numere, ființe, obiecte,
mă opresc.
Am rămas ca idiotul satului,
cu ochii la fum.
Am uitat totul.
În față-i o peșteră.
Cobor o treaptă.
Dau de o pajiște.
Pasc. Sînt un cal, un miel,
și aflu firul de iarbă.
Mai cobor o treaptă,
mă-ntind între bulgări vîscoși,
cu rădăcinile mele de arbore.
Mai cobor o treaptă.
Stau. Înăuntrul meu stau.
O piatră.
Împrejur lumina vibrează.
Încep să-nțeleg din cealaltă parte.

FRATE

Doamne, îți spun,
nu pentru că ești,
pentru că-s singur, flămînd și olog.
Un dialog,
nu-i așa.
încălzește,
ca o spinare caldă de sobă ?

În temniță, chiar și un șoarece
e binevenit.
Nici un mitropolit,
în odăjdii,
n-ar fi întîmpinat
cu mai multă solemnitate :
Fii binevenit,
șoarece, frate.
Să-ți spun ce și cum mă doare.
Să-ți spun de cele uitate,
de morți și de vii.
Unde te ascunzi ?
În ce gaură, frate ?
Ai să mai vii ?

PSEUDOPSALM

Doamne, Doamne-am mai zis,
ce-o să se-ntîmple cu noi ?
Ca ceapa sîntem,
numai haine, haine și foi.
În dezgolirea toamnei,
lepăd degeaba
uscate insemne,
caut sub ele.
Atîta găsesc,
foi și foi,
arșiței pale sechele.
Bulbul nu-i nicăieri,
nu-i în pămînt,
nici în vîntul cel orb,
din care-am ieșit,
foi, numai foi.

FIGURI DE GIACOMETTI

Cine ne-a uns regi
peste aştri betegi ?
Cine ne-a ros scuturile
şi ne-a lungit gîturile ?
Cine ne-a erodat
pînă la plat ?
Zadarnic îl chem.
Ascuns în sistem
N-a vede, n-aude,
tată şi gîde,
ne-aruncă o vreme,
cu sceptre şi steme,
pe stearpa cîmpie,
să dăm bătălie,
în spaţii caduce,
la vînt de răscruce,
mişcate statui,
cu fierul verzui,
cu măduva roasă,
de-o negură joasă.

GNOMIC

Nici un pictor nu-şi taie urechea, fixîndu-se-n oglindă
Nici un poet nu pleacă-n Africa să vîndă puşti.
Se beau negaţii-n baruri, birouri ; se colindă...
Şi cînd sfîrşim, sfîrşim, somptuos, senili, augusti.

VIZITĂ

În intimitatea odăii, cu televizor,
latră şacalii.
Aşa pe neaşteptate,
vin, se aşează roată,
pe fundul lor slab, jigărit,
şi ne latră,
în intimitatea, cu televizor, a odăii.

NISIP

Ne-a intrat un gust de nisip în mîncare.
Molfăim, molfăim mereu, înainte.
Ce gesturi au tinerii, spectaculare,
cînd răstoarnă masa şi mîncarea fierbinte

Nu noi ! Ne-mpăcăm noi cu el, cu nisipul.
Aceasta, copii, este sfînta papară ! ! !
Întoarceţi privirea, iertaţi-ne chipul,
gingiile goale şi falca avară.

*
* *

Va să zică intimitatea,
baştina plus confortul plus duioşia

(cu ceva crud, lucid, modern),
degeaba.
Au crescut unghiile,
a crescut şobolanul,
caietul s-a pulverizat,
ce-a mai rămas din el, hîrtiile
au zburat de pe masă,
ca într-un film cu uragan.
Acum trebuie să acţionăm,
cu mai puţină febrilitate
dar conştiincios,
să ne tăiem unghiile,
să lipim foile putregăite,
ce dracu, e momentul
să avem o ţinută civilizată,
să purtăm un dialog, de la om la om,
cu şobolanul.

ALTERNATIVA

N-ai decît două posibilităţi :
ori îţi întorci ceasul în fiecare zi,
spui : bună ziua,
s-a înserat,
ce serial tîmpit,
e mai bine ceva decît nimic,
şi te uiţi la Yorick, la Ofelia, din stal.
Sau eşti Yorick, Ofelia, Hamlet,
şi atunci, ce să mai vorbim,
eşti un simbol frumos,
şi în felul acesta vei fi,
şi vei mai fi,
încă o zi,

o jumătate de zi,
un minut.

Ușa se-ntredeschide.
Zăresc o semiobscuritate pioasă, de templu,
sau de cameră de tortură,
în centru o lumină de sală de operație.
Sclipesc niște valve metalice
sau niște odăjdii.
Cineva șoptește : a venit domnul.
Care domn ?
DOMNUL ?
Domnul profesor ?
Domnul călău ?
A venit domnul.
Să fie liniște.
Totul să fie steril.
Se apropie ora cînd el operează.

SALA DE AȘTEPTARE

Voi duce cu mine în noaptea cea mare
decorul camerei de așteptare,
revistele vechi, prăfuite,

şi feţele noastre smerite,
pe lîngă pereţi aşteptînd,
să vină la rînd,
o faţă şi altă faţă.
Nu voi mai ţine minte unde.
Atîţia doctori au fost,
de duh şi de trup
şi de viaţă.
Şi fiecare avea instrumentele lui,
cu vîrful acut,
ca să ne facă bine
şi cineva se uita la mine,
şi nu puteam să-l ajut.

—

—

RĂZLEȚE
(1971)

14 ANI

Te caut pe tine, suflete frumos,
cu frăgezmiea și durata unui fum,
încît mă mir și eu cum de ai loc
în ființa mea de-acum.

Te caut pe tine căci te aflu-n drum,
ca pe-o fărîmă de copilărie,
cu clocot de lumini ce parcă-nvie
în ființa mea de-acum.

Iar dacă-ncerc destinul să mi-l văd
prin ceața vremii neiscate încă,
mă îngrozesc și cu copilăria-n sîn m-ascund
în ființa mea de-acum.

1928

BALADA BARZILOR DIN VEAC

Iubeți, zănateci, zurbagii,
vraci de-ndoielnice magii,
pizmași, setoși și căpcăuni,
arici, cocoși învolți, nebuni,
bătuți de pofte și de gînd

și ca piftia tremurînd,
zăcași de friguri pămîntești
de-un verb, de-un gol : A fi — Dar EȘTI ?
— și lucru-acesta-n sine ce-i,
văzut dinuntru, din temei ? —
Ce e un pom ? Ce e un cal ? —
Parcurgem zborul abisal...
Secați de sacre lipitori —
— de slove — noaptea pînă-n zori,
călări, în vis, orgiac, perechi —
mucegăim pe tomuri vechi.
Pe baricade agățați,
visăm la miei de-o zi fătați,
la desfrunziri, la germinări —
În crîng, vedem urcînd din zări
Răscoala, Furia-n galop —
și iar pălim de-un vers, de-un trop.
De șaptezeci de mii de ori
murim cu cei uciși în zori,
topiți de-o jale fără mal,
și, tari ca pielea de toval,
de moarte iar uitați, uituci,
ne prinde ziua în papuci,
cu fes, vecie, narghilea...
pînă cînd ciocăne chiar Ea.
Privește-ți dîra, melc. Și-atît.

Închinare

De aceea azi, cînd după gît
îi simt cuțitul Doamnei Mari,
la voi mi-e gîndul, frați boscari.
Cu suflu-i rece pe obraz,
v-o spun curat : n-am fost mai breaz
și nici mai rău ca voi — un bard,
acel ce-n țurțuri strigă : ard !

şi-n flăcări lunecă pe-un sloi,
cum lunec eu : rămîneţi voi,
renaşteţi voi, nuntiţi mereu,
cum am nuntit, în dor, şi eu,
cu-amare munci, cu făcături,
cu umbre, glasuri şi făpturi,
fraţi întru lut şi har şi chin,
fiţi iar şi iar şi iar. Amin !

ŞEDINŢE

Era o şedinţă de veacuri,
pe masă pozau crizanteme,
şi vremea căzuse din vreme,
era o şedinţă de veacuri.

Şi noi, cu şuviţele negre,
pomi sumbri plîngeau lîngă geamuri,
pomi sumbri, ochi verzi între ramuri,
şi noi cu şuviţele negre.

Şi noi, cu şuviţele albe,
scheleticii pomi de la geamuri,
cu bruma sleită pe ramuri,
şi noi cu şuviţele albe.

DOR

În hieratic aur moale,
ca la Ravenna-n San Vitale,
un mozaic ne-am vrea, embleme
pentru ceva salvat prin vreme.

ORICINE ŞI CEVA

(1972)

PRIMUL NUME

HAINE

Haine, daţi-mi haine
pentru Ceva,
haine vechi şi frumoase,
de-acoperit golul de spaimă.
Scoate din garderob,
din sertarele copilăriei,
haine de înger.
Ţii minte, acela ce vine-n aprilie,
cu creanga de salcie-n mînă,
crescînd din mîneca largă, filfiitoare,
ce-acoperă golul de spaimă.

PRIMUL NUME

Cel mai greu şi mai greu
e să-ţi pierzi numele
clădit din surcele.
Să te-ntorci la numele tău dintîi,
la Oricine.

Trece-o căruță pe stradă,
cu spițe de raze pe caldarîm.
soare de fier pe lună de piatră,
numărul unu numără una
și trece soarele și calcă luna.
Iese un cărăbuș.
Iese un pește.
Găina cotcodăcește
printre ostrețe.
Răsare oul dumnezeiesc
pentru Oricine.

LA PRĂVĂLIE

Spune Șelari, spune Covaci,
spune Zarafi, Hanul cu Tei.
Ai coborît.
Ești mic, ești Oricine,
printre picioare-n botine,
baloturi, pînzeturi.
Prăvălia întunecoasă
miroase a stambă, a șobolan.
Marea Putere,
turn cu clopot,
mama,
zid de catifea între tine și spaime.
Tocmeală la sînge,
bang-balang
limba de clopot :
„Fie, taie-mi trei metri de madipolon."
Foarfeca, șuierul alb,
pînza fix despicată.
Ceva stă la rînd, în spatele mamei.

A ajuns la tejghea :
„Fă bine și taie-mi 1,60 m. de om."
Foarfeca, șuierul.
Zidul începe să scadă.
De necrezut ce repede scade.
Acum e scund, e năruit.
Acum intră-n podea.
Prăvălia coboară,
și mama. Și n-o pot ajunge.

PROCESIUNE

Vom ridica acest bolovan
și-l vom duce
și va fi copilul nostru
și va fi bătrînul nostru
și-l vom legăna
și va fi casa noastră
și o vom duce
și va fi Dumnezeu
și-l vom duce
cu mormîntul lui
cu leagănul lui
vom ridica acest bolovan
și-l vom duce.

GIORGIO DE CHIRICO

E multă forfotă în oraș.
Fără-ndoială sînt vii.
Cineva are ora lui de var, de departe.

Se plimbă pe străzi cu statui oarbe
în mijlocul drumului,
sub arcade de liniște,
pe corso, în moarte.

REVELAȚIE

Într-o casă țărănească, noaptea, la munte.
Copilul se trezi.
Numai lumina candelei pîlpîia.
Bărbatul în cămașa cu arnici roșu
se dezveli fără voie, în somn.

Copilul văzu crabul
roșu-violaceu care crește
și acoperă lumea.
Văzu cum mănîncă lacom întunericul,
cum îl varsă în sine
și-l face roșu-violaceu,
și se umflă și se mănîncă pe sine,
ca luna, și scade
și se face iar noapte,
se stinge și candela
și florile roșii de-arnici
pe cămașa albă
se sting.

PE PUNTE

De la mine la tine
ameţesc pe puntea subţire.
Nu mai cunosc tărîmul.
E înăuntru ? Afară ?
Nu înţeleg şi mi-e frig.
Un duh de psaltire
mă-nşfacă şi-mi toarnă pe limbă
scursoare de ţipăt, amară.

SCALDĂ

Aş vrea să pot spăla
trupul timpului mort,
fără scîrbă şi fără milă,
pentru-mplinirea ritului
şi pentru cîţiva bănuţi,
ca bătrînele-acelea
cu broboade negre trase pe frunte,
care spală mortul,
întins pe masă,
în camera rece,
pentru ca sacul plin de viscere,
care a fost alfa, omega,
dor şi privire,
unicul timp,
să reintre curat, spălat,
ca argintul strecurat,
în noaptea ţărînei.

APROAPE PĂMÎNT

Atinge-mi cu buzele umărul.
E un ciot de copac.
O tresărire de-abia, vegetală.
Nervii pălesc ca iarba şi tac.

Trecerea asta se face blînd,
aşa că nu-ţi fie teamă.
Sămînţă şi plantă nu ne întreabă nimic.
Curînd vom fi cu ele de-o seamă.

CĂLUŞEI

LA MARGINEA TĂCERII

La marginea tăcerii
e o mică ţară pestriţă,
un iarmaroc cu alămuri
şi nori dulci, înfoiaţi, de vată.
Sună, măscăriciule, sună atotputernicule,
trompeta ta e o minune,
sună, bîlciule, te urmăm cîineşte,
trecem prin tine vrăjiţi,
pulpa sunetului se subţiază,
zgomotul e găurit de tăceri,
de gloanţe rotunde,
sfîşietor nechează un cal,
legat la căruţă,

atins de-o tăcere.
De jur împrejur, la hotar,
sînt tăcerile,
care așteaptă, în linii de tragere,
cu ochii gloanțelor, rotunzi și negri

ACT UNU

Se joacă, fără mine se joacă.

Sentința fusese dată.

Eu mă uit la ei
și ei se joacă.

Ne mutăm din casă în casă.
Toate au cîteva trepte, în față,
pe care stau ghemuită,
și mă uit cum se joacă
în curte, pe stradă,
în pulberea piezișă a razei de soare :
e ceva între ei care-i leagă,
o sfoară, o bilă colorată,
sau rîsul acela sălbatec,
care-i face să se încaiere și să se muște.

Ei nu se uită la mine.
Eu mă uit. Mă fac opacă și grea,
sînt pămînt,
închid ochii, sînt oarbă,
îi deschid, sînt ușoară, de jur împrejurul lor,
și deasupra,
sînt văzduh, sînt oricine.

Raza piezişă de soare,
în care copiii nepăsători se jucau,
durea foarte tare.
Şi eu mă rugam să vină ceva,
să mă ia de mînă, să mă scoată din curte.

Ne mutam din casă în casă
şi mereu apăreau hoarde fierbinţi, copii,
orbi care nu mă vedeau,
nu se vedeau decît între ei,
şi dinţii le sclipeau sălbatec,
secret, în soare.
Leapşa pe ouate se chema unul din jocuri,
Doamne, ce joc pătimaş şi greu.

— Lăsaţi-o şi pe ea, să se joace,
se ruga mama de ei.

O pasăre strîmbă, urîtă,
într-un picior şi pe vine,
o cerşetoare, cu fulgi negri
lipiţi peste tot,
peste oasele lungi, peste faţă,
aşa eram în privirile lor,
ale învingătorilor,
şi mă rugam să vină Ceva,
să mă tragă de aripa ruptă şi neagră
afară din curte.

ACT TREI

Vine,
îmi ascultă ruga,

nu mă întreabă :
cîți ani ai ? în ce clasă ?
Mă ia de mînă,
deschide poarta.

Poarta e prietena mea.
Îi cunosc fiece loc
zgîriat în vopsea,
vopsea verde, decolorată
de ploaie.
Cîteodată îmi dau vînt,
mă legăn într-un picior,
și ea scîrțîie, toarce...

Acum nu-i timp.
Nici nu o văd.
Trecem prin poartă.
Ceva mă ține de mînă
și pătrundem în strada goală.
La ora asta copiii nu se mai joacă.
Lumina nu doare.
Casele dorm cu ochii deschiși.
Uneori sticlesc.
Șirul de felinare,
pal, paralel, de-a lungul trotuarelor.
O lumină rece, fără sfîrșit.

ÎN MAREE

I-au tăiat lui aprilie
ambele picioare
și tot îl mai doare
fiece deget, fiece mugur.

Știe că nu le mai are
și saltă pe cioturi
în mareea de iarbă.

LINIȘTE

O mare liniște, un cenușiu striat
ca-ntr-o stampă engleză de interior,
copile cu păr afînat și ghete butucănoase,
vase de gresie, grog fierbinte
și pereții de cărămidă-nnegrită,
un vis care revine mereu, din altă viață,
un han deci, a sosit poștalionul,
să intrăm în stampă, în grog, în fumul din horn,
e nevoie, din cînd în cînd, să intrăm
în cenușiul striat, în liniștea ploii.

PASEISM

Erau dame de onoare
erau domnii de onor,
caii luau peste picior,
abureau la samovare.

Erau vremuri de fregate,
erau vremuri de lavoar,
atîrnau de felinar
lebede dezvirginate.

Erau cheiuri cu batiste,
baletiste din Degas,
şi cofeturi cu nuga,
panta rei, ametiste.

Soaréle şi cordéle,
salt mortal din limb în limb,
adiere prin estimp,
hoit suav de micşunele.

HAGIALÎC

Bunico, ia-mă,
la Karagöz, la panoramă.

Să fim copile amîndouă,
cu mălacov la fusta nouă.

Peste zăplazuri un colind
de prună verde, strepezind.

Să fie şase jumătate,
la Bărăţie-n turn cînd bate,
şi umbre lungi pe drum podit,
cînd ora dulce s-a oprit,
tot din rubine de sugiuc
şi fete mari care se duc
să vadă tren intrînd în gară,
la Filaret, întîia oară.

O, fiare, fum, tulumbărie !
Noi, hai în jos, pe Lînărie.
De la comédia-n tulumbe

la a cu trîntă şi cu tumbe,
cu lipitori, cu maimuţéle,
geam cu perdea, uşi de mărgele,
şi ochi pîndind din sacnasiu
la roşiorul cu chipiu.

— Tu însă-ascultă de-a ta ţaţă,
că soarta multe ne învaţă :
nu te uita la pezevenghi.
El sparge muguri, joacă-un renghi !

Tu ia-o-ncolo, lipa, lipa,
ascunde-ţi roşie tulipa,
sfioasă fii, miozotis.

Zi : kalispera, dulce vis,
şi dormi în mic sicriu sticlos,
în Bucureştii mai de jos,
la felinarul de fistic,
din licărire de nimic,
într-o cetate cu geamlîc,
unde suspin în hagialîc.

PRIMA VERBA

Citadela mea de gîrlă,
citadela mea de joc,
mai întîi năşteai cuvinte

nescobite de morminte,
cioc, boc, treci la loc.
și era o năduşeală,
cu chivuțe la spoială,
și era și o biná,
înțelege-mă mata,
în culori de mandarină,
cum e cea dintîi lumină,
roz-albastru de balon,
scuipă sîmburi din balcon,
și așa și tot așa,
vorba-n gură se făcea,
zicea nenea : „ești o cutră",
zicea tanti : „ia-mi o lutră",
și ieșea o cutră-lutră,
neagră, vrăjitoare mutră,
un motan cu ochii verzi,
ține-l bine să nu-l pierzi,
ține bine tot ce ai,
pe sub iarnă și pospai,
curcubeu de seu și slin,
groapă caldă de amin,
crisalidă de săpun,
suflu-n pai și mă răzbun.

DEALUL SPIREI

Din cercei, din cîrcei
de zorele, suc să bei,
verde gust de dimineață,
suflet, scaiule, te-agață
de lumina din Antim,
pantă dulce, aferim !

Şi mai sus, mai dus, prin aur,
Arionoaie, Minotaur,
drept sub stele, Dealul Spirii...
Ies din copcile-amintirii,
pompieri subţiri, cu flinte,
cad cu faţa înainte.
Sună Patru'ş'opt din goarnă,
înger sună la cazarmă,
plouă fesuri moi de turci,
macii roşii, urci, mai urci...

TÎRG PE IARBĂ, LA VĂRATEC

Pe foi de brusture,
turta de unt,
jos pe pămînt,
costă atît şi atît.
Sus în picioare,
surîsul tău, muşteriule,
în fragedul haos,
în mireasmă de fîn,
atît şi atît.
Văzduhul pîlpîie naos.
În lumină de soare,
pe foi de brusture,
verde-ntuneric,
tîrgul se face altare.

CLIPA

Spală-mă, i-am spus mării,
spală-mă cu veşnicia ta,

leagănă-mă cu veşnicia ta,
chinuieşte-mă cu veşnicia —

Ea m-a spălat, m-a mîngîiat,
mi-a amintit :
Sînt doar cu o clipă mai bătrînă ca tine,
doar o clipă rămîn după tine,
să legăn pe alţii, să tulbur pe alţii,
cu veşnicia —

LA TURCU.

Gingii
faleze roz
oxid nostalgie
şerbet de trandafir
cu gust de moarte
de calcar dobrogean
de spini în soare
pe buza mării spumă
dar copilul ?

Surîdem gol
iertaţi de zei, de oameni.

DOAMNA CU CĂŢELUL

În timp ce pescăruşii zboară jos,
înainte de ploaie,
marea îmi spune :
oricîţi ani ai, fă-te prunc,

dacă vrei să te iau la mine,
să fii lacrimă, timp fără prihană.

— Cum era, Doamne, cum era,
cînd eram eu prunc,
nedumerit de această trecere,
plin de o imponderabilă melancolie ?

Cum venea ea, cu paşi uşori,
în botine cu bumbi,
starea de graţie ?

Cum se-aprópia
şi pana ei gingaşă,
la pălăria de umbră,
se-apleca deasupră-mi
şi-mi atingea obrazul...

...Cum trece ea repede, pe lîngă mine,
împleticită în fustele-i lungi.

Nici mina fină, înmănuşată,
nu ajung să-i ating,
nici pana tremurătoare
la pălăria de umbră
nu-mi dezmiardă obrazul.

MEMORIA BIRJILOR

Prin taumaturgice operaţii
vechile birji
au înviat.

— Hei, Ali, unde eşti, Ali ?
strigăt sumbru, patetic.

Ali, bineînţeles, nu răspunde,
doarme, sub fesul de piatră.

Dar birjile au înviat,
s-au sulemenit.
Taxi 1.
Taxi 2.
Taxi 3...

Blonzi muşterii corpolenţi
savurează briza marină,
legănaţi de tropotul uniform,
fericiţi cît de ieftin revine
ora de blîndă visare.

Dar acolo, pe strapontină,
e un copil,
care intră cu birja, în veşnicie,
pe portiţa cu cai.

ÎMBLÎNZIRE

Ultimul val uzat,
mîrţoagă, metaforă palidă,
vine jos, la ţărm,
şi-mi mănîncă din palmă.
Mare căruntă.
Val cărunt.

Îl mîngîi cu blajine minciuni
Nebunule, îi spun, cal fabulos...

CAFENEA

„Ada-Kaleh", calpă cafenea,
filigene ştirbe, păr de mort şi fesuri.

— Na şi-o narghilea,
pentru dumneata,
domnule turist,
ca să nu fii trist.

ŢĂRMUL

Atît de aseptic ţărmul.
Umblu de-a lungul după miasmele putrede,
după algele cu resturi de peşte,
după scoicile trandafirii,
după midiile negre, buboase,
în care tremură miezul.

Pe ţărmul aseptic se-ntunecă.
E timpul să mergem acasă,
să intrăm în acel corp de clădiri faraonic,

în care paşii nu se aud,
înăbuşiţi de mochetă,
să urcăm în camera noastră cu ascensorul,
să ocupăm locul ce ne revine
în piramidă.

CARAFA DE APĂ

Poate că e destul, îmi spun,
poate că nu trebuie nimic mai mult
decît să scriu :

Apa strălucește-n carafă
pentru ca ea să rămînă, să strălucească,
și rînduri de oameni să stea, să se mire
cum a putut femeia să plece,
în asemenea hal de neliniște,
din încăpere,
din fața carafei,
cînd ea strălucea, calmă,
spunînd adevărul,
în forme sfîrșite, rotunde ?

O SĂ NE FACEM BINE

O să ne facem bine, o să ne facem
o s-auzim iarăși și-o să vedem
cum picură apa din streșini,
cocoșul verzui de tablă o să lucească,
așa cum lucea întîiul nostru totem.

O să ne facem bine curînd,
lepădînd bandajele, galbene, moi, de uzură,
și mirosul o să învie în nări,
și gustul de lacrimi, de ploaie sărată în gură.

Așa îmi mint vechiul meu suflet credul,
îi promit o zi strălucitoare, în sineală de Paște,

şi el se lasă-n genunchi, se lasă minţit
şi oricît ar părea de ciudat,
un animal tînăr şi şovăielnic
îşi scutură coama, se naşte.

PROFANE

OCHEAN

Nu mai mi-e frică, spun,
şi mă uit la firme, la case, la iarbă
începe magia îndepărtării —
ocheanul, în care,
minuscule, la celălalt capăt,
se joacă păpuşile,
de-a mama şi tata,
de-a stăpînul şi sluga,
de-a soldaţii,
poc, una cade,
nici urmă de sînge,
poc, poc, poc,
se răstoarnă păpuşile,
nişte popice de lemn,
mici, bizar colorate,
fără urme de sînge.

Nu mai mi-e frică, spun,
nu mai mi-e frică.

TERENUL DE TENIS

Terenul meu de tenis, un Ver Meer,
dreptunghi oval, salvat din efemer.
Prin subțiat văzduh de aur mort,
heruvi atleți plutesc în alb, în șort.
Pierduta minge zace-ntr-un culcuș
de iarbă crudă, alburiu acuș.

Pe plasa-ntinsă, coardă înflorită,
preclasic se desfoaie o suită.
Un ou de vis, iscat ca-n alte dăți,
sub grila-ntunecatei Judecăți.

VICLEIM

Ce-mi place în vicleim,
de ies și strig aferim,
e jocul cu obrăzare,
că nu știi cine-i cutare,
mielu-i lup și lupu-i miel,
eu sînt tu și tu ești el,
zici că bobu-i sfîntul plod —
scoate gheara lui Irod,
cînd te uiți mai strîns la crai,
dai de cornul de buhai,
și ascuns, cam într-un peș,
în alai, balang, un leș.
Asta-mi place în vicleim,
de ies și strig aferim.

DAMNAȚI

Mîncători de cartofi porcești,
stricători de povești,
buboșați, turtiți,
săpători în noroi, nu leviți...

Șobolanul în mînecă.
Pînza se-ntunecă.

Degeaba fuga-n culori, Van Gogh.
Ne taie Gog. Ne taie Magog.

LOGICĂ

Toți călăii-s pensionari.
Nu toți pensionarii sînt călăi.

„Ah, prea mult sînge pe copăi!"
Irod îi plînge pe sugari.

EX MEIS LIBRIS

Creștea biblioteca.
Înțelepții intrau în rînd,
mîngîindu-și bărbile.
Se cățărau unul peste altul în rafturi
dar asta nu-i tulbura
și nu le răpea măreția.

Bărbile lor fluturau fosforescente.
În casă nu mai era loc de atîtea bărbi
De la o vreme, se petrecu ceva ciudat.
Profeții năpîrleau. Cînd unul, cînd altul.
Găseam smocuri cenușii peste tot,
pe sub scaune, pe sub paturi.
De cînd au rămas netezi, scapeți,
deși îi respect,
sînt ceva mai familiară cu ei.
Îmi permit chiar să-i strig
cu diminutive duioase,
cu apelative exotice,
Mobo, de pildă, sau Pingo :
dă-te jos de pe raft,
uită-te pe fereastră,
nu-ți fie frică,
nu răspunzi de nimic,
ești mare, dar nevinovat,
și apoi cum să te zgîlțîi de barbă,
cînd ești neted și roz
ca un dos de maimuță ?

MORȚII CEI VECHI

Morții cei vechi s-au scămoșat,
ninge cu fulgi din ei,
în peisagiul alb cu clopotniță.
Să-i lăsăm să ningă,
să lăsăm memoria să-și facă spectacolul
pînă la capăt,
cu toate blîndele ei scamatorii,
care ne farmecă.

SALINĂ

Salină,
strălucitoare,
argintie,
boltită salină.
Ocnaşi zornăiau pe aici.
Sînge, scîrnă, lacrimi şi furie,
s-au evaporat.
Transfigurată, sarea sclipeşte.
E un loc minunat.
Aici vom face un sanatoriu
pentru turiştii astmatici.

SUS, ÎN BUCEGI

Aici e locul unde se termină
cu vină şi fără vină
Cel ce spînzură şi cel spînzurat
s-au făcut duh strecurat.
Pe platoul alb de pe vîrf,
nici urmă de stîrv.

Flori de gheaţă sclipesc în soare.
Alte vaiere tîrîtoare
nu-s, decît jnepii cu burta pe stîncă,
dar şi ei lumină mănîncă,
numai lumină mănîncă.

ÎNTREBARE

Știu un singur rol
și-l repet monoton :

Avem o singură viață — o iapă murgă,
un singur armăsar — un pămînt.
Să lăsăm apa să curgă,
să lăsăm sporii, polenul,
să curgă în stoluri, pe vînt.

Dar ce facem cu Jack Spintecătorul,
care se naște din noi, mereu ?
Ce facem cu boțul rînced de seu,
cu rostogolirea de bulgăre orb ?
Ce facem cu sămînța Spintecătorului ?
Aceasta e întrebarea,
la care stihiile își întorc fața
și tac.

ÎNTÎLNIRE, DUPA

— Ce ai pe mîini, fetița tatei ?

— Am sînge, tată. M-am jucat.
M-au omorît. Am omorît.

— Ce joc urît.

SUNĂ

Un clopot, un clopoțel
ne scoate din clasă,
un clopot, un clopoțel
ne scoate din sală
unde am fost judecați
și judecători,
un clopot, în zori,
și ne găsim într-o vale umbrită
unde nu ne cunoaștem.

SIMBOLURI

De cum am intrat pe ușă,
ursitoarele s-au repezit cu simboluri:
un ou, un soare,
o vacă supradimensionată junonic,
o pasăre Phoenix.
M-am primit în dar și pe mine,
tot un simbol,
neliniștit de gigantica mea misiune
de a fi un fecund mamifer de simboluri,
de a naște pui vii, cu blănuri scumpe.
Dar, între timp,
s-au găsit noi metode
care scurtează gestația
și ieftinesc produsele de consum.
Astfel poți să găsești, frumos ambalate,
la un preț rezonabil,
praf junonic,
fulgi de pasăre Phoenix.

Diferența e imperceptibilă.
Am renunțat deci și eu, pe nesimțite,
să mai nasc, în primitive chinuri,
pui vii, dezordonați. Acum
mă consum pe mine, sub formă de praf,
la un preț rezonabil.

TOTUȘI

Vom face totuși ceva, nu-i așa,
să salvăm ce se poate salva,
un saltîmbanc din perioada roză,
un fag din perioada verde, o poză
cu margini zdrelite, o libelulă
de sentiment gratuit, o țidulă
de intrat în paradisul nătîng
și sublim, cu burlane ce plîng,
pe strada în pantă — cu limpede jind, —
în ploaia de soare, în timp suferind.

NOIEMBRIE INOCENTUL

(1981)

VIZITA

PREJUDECATĂ

am o prejudecată inocentă
de-o inocenţă încăpăţînată —
crin rătăcit într-o orgie
de teorii savante despre artă

mă joc dar grav
clădesc din cuburi strîmbe
cu sînge şi noroi uscat pe ele
asta mi-au dat ca să mă joc
din ele deci clădesc
dar ce ?

O, naiba ştie ce
vreun turn cu gheare şi cu plisc
dar stă ?
se ţine în picioare ?
înseamnă că există un fir cu plumb
o lege
un nerv şi-o lacrimă la capăt
grea de plumb

DESPĂRȚIRE

numele meu s-a dezlipit de mine
a trecut vadul e dincolo
prin vîntul toamnei
prin gîrla de frunze
de-abia ne-auzim

îl zăresc
mă măsoară
de pe celălalt mal
cu zîmbetul lui vinovat și ironic

pe cînd eu mă fac tot mai mică
strînsă cu genunchii la frunte
în pîntecul toamnei

TIMP

strîngeți pumnii doamnă
strîngeți pumnii tovarășă
nu pot
timpul
n-ai ce să-i faci
înaintează lent
înaintez
sub unghiul somptuos
al cocorilor
în velur de octombrie
cu degete țepene
delicat mă sprijin
de umărul
seducătorului meu asasin

DESPUIAT

Doamne
cel cu o mie de fețe
actorule
căluşarule
ai jucat
ți-ai scuturat zurgălăii la glezne
ți-ai schimbat rapid
înfățişările
iar grima
roşul şi vînătul tău mă fascinau
vaierul chiotul ce le scoteai
îmi dădeau fiori
asemenea dragostei
unde sunt fardul
tunicile tale multicolore ?
eşti gol ca un copil
în fața mării
Doamne
îmi arăți fața cea palidă
cu pielea întinsă pe osul curat
tăcut priveşti străbătîndu-mă
întinderea mării

JOCURI

cobolzii-mi trag din mînă farfuria
şi taburetul de sub mine
rîd
ce nostim o să fie
cînd bătrîna va face tumba
şi se va întinde
cît e de lungă

pe cine să mă supăr ?
cruzi inocenţi
tunica verde frunză din frunzare
tichia cu ciucuri despletiţi
de gîrle şi de fluvii
spiriduşi
mai staţi
mai chinuiţi-mă un pic
nu dispăreţi
în noaptea fără cazne fără jocuri

FIRESC

tu tragi hăis eu trag cea
tu vii cu potop cu zgîlţîieli
eu — cu logica şi melancolia

ce mai cuplu facem o Doamne
ce-mperechere nefirească obscenă
un tablou de rîs şi de groază

dar ce splendid
cu ce artă dementă
sunt migălite detaliile

PLAN DE LUCRU

să dau la rîndea lemnăria ferestrei
s-o încastrez în zidărie
să fixez geamurile
geamuri color

faguri
fluturi
taumaturgi
schimbînd culoarea văzduhului
așa
să deschidem fereastra
să ne uităm în jos
cît poate să țină secunda
și oare ce simți ?

DIALOG ÎNTRERUPT

lui Marin Preda in memoriam

„și tu faci la fel vasăzică
bei cafea
și după asta iei o pastilă
să-ți bată inima mai încet"

ai nechezat a rîs
cu fabulosul tău rîs nechezat
aici dialogul s-a întrerupt
a intrat cineva să-ți pui semnătura

acum e ușor
nu mai bei
nu mai iei doctorii
dragostea
nu-și mai înfige cuțitul
în tine

l-a scăpat în gol

SPART

cu-n singur deget
un os
cîteva note pe clape
şi pianu-i lepros
mîncat dinăuntru
încă te miri
că-ntîrzie slava
liniştitoare tonală
că nu te cuprinde
Ave Maria
şi nu te mai leagănă-n poală

NOIEMBRIE

atît de transparentă frunza
m-a oprit
subţire argintie
cu nervuri
oscioare fantomatice de peşte
claviculele tinere-ale zînei
zi de ivoriu
nu mă-nşeli frumoaso
de carnaval
ştiu căzătura putredă
de raci mîncată pînă jos în vintre
oricît de izbutită-i deghizarea
clorotic-feciorelnică
te ştiu
fermecătoareo
farmecă-mă iar

să-ţi simt pe faţă suflul
evantaiul
schelet de fildeş fire de paing
să mă îngrop o clipă între braţe
friabile de zînă
Doamne te ating

SFÎRŞIT DE PRIMĂVARĂ

„bodaproste" zic
tremură lumina între degetele arţarilor
mîncată de lepra vremii trec
pe lîngă ziduri mîncate de lepră

— „feriţi oameni buni"
hîrîie huruitoarea
trecătorii-s rari
nimeni nu fuge
arţarii mă pipăie cu degete lungi
puful lor mă-nfăşoară
în pansamente moi de zăpadă

DAIMON

Daimon
te simt
pe aproape
te văd
eşti chiar jos în stradă
arăţi formidabil

în blugi și cămașă violent cadrilată
ți-ai primenit anotimpul
ninsorilor palide
le preferi extreme culori
ești supărat
strigi : ori — ori
bați cu pumnul
în ușa mea scorojită

încearcă rogu-te
la casa vecină
s-ar putea să-ți deschidă

PATIO

droguri umile
de găsit ușor la farmacie
uneori ajută alteori ba
o simplă aspirină
se-ntîmplă să facă din noapte
un patio vechi de lumină
și-acolo în mijlocul ierbii
cei doi
contrapunctați de fuga porticelor
vor sta vor merge vor sta
lipiți ca două coloane de aer

DEPLASĂRI

dacă tot lauzi tabletele
laudă și diazepamul

potolește fantasmele minții
în dezagregare
dezumflă nălucile spaimelor
topește zdrențele roșii pătate
ale ultimului masacru
în cîmpia sufocată de praf
cumpăna fîntînii se mișcă
bea sfîntă apă din cana cu lanț
ia un diazepam
apar și flori sub geamlîcul
încins de amiază
indrișaim cercelușI
ham-ham
cîinele latră departe
la capătul satului
securizant patriarhal
ce poate să aibă el în comun
cu javra infernului ?

•

GEAMURI POLICROME

geamuri policrome v-am iubit
și duhori de balegă verzui
cade-se s-o spunem la sfîrșit
cînd aproape sunt ceea ce nu-i

cu efluvii și cu irizări
golul fără leac l-am oblojit
ochi urechi și degete și nări
gard mi-au fost la drumul infinit

cum își face peștera un țînc
sub o masă raiul uterin
regăsindu-l magic în adînc
scorbură-mi făceam într-un suspin

într-un foşnet într-un gîfîit
într-o jerbă stinsă de idei
între braţe care s-au topit
cum departe turme vagi de miei

azi expusă vînătului frig
o momîie-n cîmp bătut de zări
fîlfîi zdrenţe scîrţîi braţe strig
clămpănesc cuvinte din uitări

ROMANTICA

ce vine spre mine pe drum fără somn
este el pasăre este el domn ?

este cel pe care în veac l-am iubit
şoimul abil cu clonţ ascuţit ?

este simbol sau alegorie
mantia lui de vînt fumurie ?

calpă nălucă palid concept
rarefiată formă — accept

numai să strige nepotolit
glasul din valea unde-am iubit

ZBOR FIX

zarea nu te mai soarbe
zarea nu mă mai soarbe

bocăne bocăne-n cîrje
legile slute și oarbe
pîlpîie fulg de minune
paradoxalul plus
peste căderi de genune
zborul fictiv în apus
unu și dublu figură
de proră pe care-o asum
columbe-n fixată epură
pereche dantescă de scrum

ULTIMUL DANS

mai există un dans mai există
cînd carnea e veche și tristă

smucește o vorbă oricare
apuc-o și strînge-o mai tare

mai tare cît poți căzătură
topește-o sărut-o pe gură

zemoasele vorbe iubite
în ultimul spasm să palpite

NĂVĂLITORII

departe aproape în zare
se vede armată de muți de mascați
trimeasă de Hades să-mi bîntuie locul

nici femei nu sunt nici bărbați
tîlhari fără formă și glas
vin vorbele să le sugrume
tezaurul vin să-l împrăștie

cum să mă apăr ?

lamento singurul meu scut

tremurătoare vorbe bulucite
se-ascund se roagă
să rămînă încă
de Hades vai se roagă

VIZITA

n-am mai venit la tine de mult
mă temeam
că n-o să mai stăm sub umbrar în grădină
unde se-aude clipocitul cișmelii
și mă desfată alternanța
de umbră și soare
a viței de vie
mă temeam de ciudatele sminteli ale vîrstei
de atracția spre subterane
revedeam gîrliciul
ce coboară spre pivniță
și îmi ziceam că vei găsi un pretext
să mă tragi după tine acolo
unde se-arată melci și păianjeni
stive de lemne umede
lighene ruginite
(în care nu se mai spală prunci și femei)

zarzavat viermuit
hîrburi de mese
din care cina cea de taină
s-a scurs în pămînt
ştiam că-i destul
să cobor o singură scară
ca să dau de alt ochi negru deschis
înăuntrul altei pivniţe şi mai adînci
şi mai ticsită de lucruri
ce şi-au pierdut înţelesul
ibrice cu smalţul sărit
pieptarul putregăit de piele-nflorată
pendula moartă cu taurine ghiulele obscene
ce trag timpul mai în adînc
mă temeam că-mi vei ţine mîna veştedă
într-a ta
cu energia de fier a smintelii

mă-ncumet totuşi
întru în curte
toate se petrec după scenariul întrevăzut
surpiză e numai intensitatea vîrtejului
găuri negre se mişcă rotund
îşi joacă sfîrşitu-nţelesului
atunci cînd cobor după tine
cînd pipăi pereţii
şi-ncerc să m-agăţ
de lipicioasa mîzgă verzuie

hrube la succesive niveluri
ca-ntr-o baie comună de aburi
din ce în ce mai fierbinţi
insuportabili
pe treptele ultime

terapie de negru și verde
negru de nesfîrșire
verde de mîzgă
și iarăși negru și verde și verde
invers urcuș cățărare
spre fața pămîntului

ah, verde de aer verde de apă
verde de aguridă
sub umbrarul
la care mă-ntorc

respir înțelesul din neînțelesuri
sorb respirația viței de vie
îmi amestec suflarea cu sufletul morții
cîine al casei lîngă genunchii mei
blînd gudurîndu-se
ne mai spunem ceva
în lumină
eu cu vorbe
el cu ochii săi tandri
nedezlipiți de ai mei

ASTRU PALID

SEARĂ

totul îmi spune : „e seară
ce n-ai învățat nu mai e timp să înveți
uite apar științe noi
inițiatice graiuri
tu bea-ți infuzia și mergi la culcare"

„numai o clipă" spun
„să privesc Carul Mare și Carul Mic
și Casiopeea
pe astea le știu
încă puțin te rog
pe urmă merg la culcare"

și mama e bună mă mai lasă o vreme

MULTE CUVINTE

multe cuvinte împrăștii
semințe rostesc.
ce crește din ele nu știu.
poate mor netrăite
poate se naște un cactus pitic
o lobodă roșie
un pătrunjel
poate
— mai crezi în scripturi ? —
o să se legene
crinul împărătesc

NU TE SPERIA

nu te speria
nu-i un liliac
e un fluture gînditor
cu aripi străvezii
cu pete de culori
fericit că-și înțelege volutele
chiar în cădere

CONVALESCENȚĂ

între boală și lume
fragede boturi de ființe de ierburi
îți ating genunchii
cineva trage plapuma norilor deoparte

pe cerul dezgolit
seninul se stabilește la *beau-fixe*
ca pe coperta cărții Robinson Crusoe
editată de Socec et Co.
pentru o veșnicie albastră

NIMICIREA DISTANȚEI

caut distanța de aur
miezul de noapte
în care obiectul înmugurește
departe în anii lumină
nimicirea distanței
învierea aceleiași nopți
cînd totul e pom
e foșnet
și eu înăuntru
cerc învelit
între cercuri

PUTERE

frumoaselor tristelor cînturi
le pretindeam mîntuire

proorociri și-o edenică
așezare a lumii

frumoaselor tristelor cînturi
azi știu
ce putere mai mare ascundeți

rîul vostru de lacrimi
ca rochia de bal cea dintîi
a Natașei Rostova
unduie și dă fericire

chiar marginea faldului ei
de poți s-o atingi și s-o simți
încă ești vrednic de-a fi pizmuit
muritorule

ODĂ SUB DUD

sub dud
la o masă
îmi așternt tacîmul de scris

lumina dintre frunze
îmi aruncă discret
un bănuț de liniște auriu
îl încerc între dinți
da e bun
aur curat

mulțumesc lumină
mulțumesc pomule
le spun cu evlavioasă politețe

așa cum am fost învățată
în cei șapte ani poetici
de-acasă

și-n timp ce fac cîțiva pași
în jurul mesei
scandîndu-mi oda
simt clefăitul vîscos de omizi
al dudelor negre
strivite sub tălpi

VÎNĂTOARE

mai există și pentru noi
— file din calendar desprinse —
un sacru joc o vînătoare
gonaci după cuvinte
călăreți albaștri
într-un tablou expresionist
aplaturi de culoare
zburăm prin pale de carmin
și verde tandru-nvîrtejit
după vînatu-ascuns, de jertfă
după cuvinte ce nu mint
zburăm pe cai albaștri în tablou

UNUL DIN SCENARII

să fie zile și să curgă
spre delta rănii lor
să fie nopți

la marginea luminii
un crater
o ureche deschisă
spre sunete
cînd tulburi
cînd senine
să fie zile nopți
să fie

PRIVIND O FOTOGRAFIE DE COPIL

plec și casa e vraiște
prin ușile căscate
bat rafale fără stăpîn

nu văd nici o gaură de șoarec
să te ascund
să-ți fac culcuș
din frunze aurii
din puf de arțar
din lumină lăuntrică

pe unde o fi terezia
cu gingașul ac
ce tremură
sub povara de fulg
a melancoliei ?

bate cu piatră
o ploaie galbenă
amestecînd anotimpurile

iar tu mă privești
cu ochi enormi
care-mi cer să-ți aduc
o lumină de-aici de dincolo
dintr-un tablou de Ver Meer
și străvechea balanță
cu soare în talgere rotunde de aramă

REPEDE

repede repede
cît mai e sînge cît mai e vreme
cît mai e frunză cît mai e apă
scrie cu degetu-n sînge muiat
în lumină muiat :
copilul se teme
de întuneric

EA POEZIA

s-a făcut tot mai mică
și mai mică
acum e cît bobul de mazăre
acum cît grăuntele de piper
acum nu o mai vezi
așa de mică și totuși
nu-și află locul la mine
se-nghesuie într-o arteră
o zgîrie pereții ei zgrunțuroși
se-nămolește în sîngele împiedicat
se rupe și fuge

acum e departe
doarme-ntr-un somn adînc
hrănitor de lapte
somnul copiilor

PAPARUDA

zeitate balcanică
oacheșă carne
frunză dezlănțuită
vino

ne seacă seceta mare

vino nălucă
joc de pîntec fecund
țigancă puberă
semn vestitor
urcă
din scufundata floare-a orașului

SUCCESIUNE

— ce-i cu ăsta mic ?
e bolnav ?
doarme de-a-n-picioarele
parcă nu ne-ar vedea
parcă n-am fi aici lîngă el.

— Nici nu suntem
ne-a supt cu ventuzele lui

de lipitoare
suntem sîngele copilăriei
timpul cu arătările lui
tragice și grotești

își umple cu noi alveolele
celor dintîi amintiri
își umflă rețeaua
de reminiscențe și semne
viețile noastre-s reduse
la o gestică simplă
de balanță bici poartă sau ochi

suntem nieroglifele
prizărite
în primul lui descintec
de înjunghiere-a destinului

FIERĂSTRĂUL

mîna cu vine-ngroșate în buclele lui de efeb
scoarța palmei lipită
de părul ca mătasea porumbului

lipită am spus ?
ce eroare
de-abia l-am atins
și repede mîna mi-am tras-o deoparte
știind că altminteri
el o să-și scuture capul
cabrat ca un mînz îndărătnic
cum să nu fugă de sînul matern
de adierea mormîntului ?

cuviincioşi la o astrală distanţă
(în aceeaşi odaie)
fiecare la masa de lucru
mă prefac că citesc

păsări minuscule
doi mandarini
ciripesc în colivie

aud fierăstrăul cum şuieră
unul am fost
un trunchi
dinţii harnici fără de somn
taie şi taie

GOANA

Doamne străinule
vii după ei
după copii
cald este locul
precum o iesle
ci-n gura ta
e noapte şi frig
nici mielul
nici boul
nu suflă
la tine în gură
Doamne străinule

ZBOR

pe fir de aer pe ghem de lînă
cu mama de mînă
bătrîne de spate aduse
muncite de trînji şi de tuse
uşoare totuşi uşoare
două mici vrăjitoare

peste amurg albăstriu
de Lipscani de pustiu
de muţii din galantare
mirese clădite-n picioare
cu lungi pantofi de mătase
cu lumînările groase
goale netede pale
jobene-n amurg de opale

trage din tîrgul încet
mamă un val de barhet
croieşte-mi un cămeşoi
să intre copilul din noi
la mama la noapte în pat
obrazul pe pernă culcat

e frig pe cărarea de lună
şi nu suntem împreună

1980

RUNĂ

maică
rănile noastre sunt rune
nu le știu cifrul
nu le pot spune
rană umilă
rană comună

INCINERAREA MAMEI

mică Ofelie nonagenară
din undele vremii se-arată
garoafele roșii pe pînza sumară
și țeasta-n argint descărnată

miasme orgolii matrice polenuri
sigilii ascunsă durată
în fosa comună coboară totemuri
de cine mai sunt apărată ?

AVEAI UMBRELUȚĂ

aveai umbreluță ai fost și-n Evropa
mergea colivia pe roate
și huța și huța și tropa și tropa
priveliști se scurseră toate

şedea colivia pe loc prin zăbrele
vedeai un tramvai şi o apă
un pom era Pomul iar zilele mele
erau Începutul ce-ţi scapă

CAUT O RAMĂ

caut o ramă să te încadrez
chipul fluid se opune
caut un sîmbure fix un miez
care din poze-s mai bune ?

nu te pot strînge mamă-n chenar
nu te pot prinde eşti apă
mie doar braţele tale cuibar
margine-mi fac să mă-ncapă

COLUMBAR

de ce jucăria cu rime ?
de ce te închid în columbarul flaşnetei ?

chiar fără învederatul pumnal
Clytemnestra se naşte
se naşte Electra

dar e tîrziu
capul întorc
de la feţele lor spuzite de Furii
şi te legăn mamă
îţi legăn în mine cenuşa

CELE DOUĂ

antagonice
cu cea mai implacabilă ură a dragostei
cu sînge tînăr
nesătul duşmănos
se înfruntau

tîrziu
năpădită de milă
îi mîngîia fruntea pleşuvă
puţinele fire de păr argintii
iertare a fost sau ce ?
furtuna trecuse —
două bătrîne

NU AVEAM

Nu aveam nimic a ne spune
decît lucruri mărunte de fiece zi
şi tot aşteptam o minune :
să te dezvălui
odată şi-odată de sub cenuşă
imensă fără de ţărmuri
taină desferecată

SINGURA MINUNE

singura minune a fost
că trupul tău mic a pîlpîit

a vegheat
aproape un veac
și a putut s-acopere
gura prăpastiei.

FRAZA

„și morților le-oi spune" ea zicea
și fraza asta îmi plăcea grozav

sta mama într-un cerc
de morți prelungi licăritori ca stalagmite
sub bolta unei peșteri

pe jos puneam o lampă de miner
ce-i proiecta fantastic pe pereți

era frumos și îmi era și groază
c-o să le spună tot
cum între noi se întindea o apă mare
cum ne strigam de pe un mal pe altul
și-abia ne auzeam
cuvintele stîlcite deformate
deși eram alături în odaie

dar cînd acei mărunți slujbași
milogi de la CENUȘA
i-au răsturnat grămada de oscioare
într-un vas cu toarte
s-a albit ecranul
nici o proiecție
nici flăcări nici umbre pe pereți
și mă boceam :
„ea n-are gură n-are
nimic n-o să le spună"

doar apa cenușie
se lățea

ca pe o bandă de magnetofon
ștearsă de vreme
tot mai slab aud
fraza din care sîngele s-a scurs :
„și morților le-oi spune"

GRĂDINA DE LACRIMI

mama avea aripi de aur
ce nu și-au găsit nici o lume
ELSE LASKER SCHÜLER

copilul bătrîn
deschide la-ntîmplare
o revistă veche
citește :
„mama avea aripi de aur
ce nu și-au găsit nici o lume"
și ațipește
un circuit rămas intact
vibrează în creierul lui
se deschide grădina de lacrimi
el intră
nimeni pe urme
e singur
din față de pe potecă
vine o imagine tulbure
se dă în aer o luptă
și ea se constituie tot mai precisă

culori și contur ondulat
ba chiar mirosul dulceag al decolteului ei
de mamă tînără încă
pudrată pentru plimbarea-n grădină
cu negustori și tufe de liliac înflorit
la rendez-vous-ul copilului
care îi caută sînul
dar aripile o trag afară
și nu mai e nimeni
în grădina de lacrimi

POMUL

mîinile nu mai puteau ține obiecte
paharul cădea pe jos se spărgea
atunci ți-ai cusut buzunare multe
la haina de casă
puneai :
într-unul chei
într-unul paharul
într-unul lingura
cu-o mînă-n baston
cu alta sprijinită de mobile
stăteai așa
un veac
între un pas și celălalt pas
un pom
uscat plin de nuci goale și negre
de zurgălăi un clinchet stins

DE MIRARE

de mirare
atît de mică și slabă
și totuși un parapet
nu se putea trece peste tine
nici nu se vedea clar
ce se ascunde
înapoia ta
acolo unde căzuseră toate
bastoane și pălării
mașini de cusut și cuverturi brodate

acum sunt eu parapetul
nimic nu mă mai apără
de frigul ce urcă mereu
eu mai rămîn puțin aici
s-acopăr golul din fața copiilor

CORSO

lumină oblică de smalț la promenadă
umbre perechi saluturi fericire
noi îi vedem și ei pot să ne vadă
ne învîrtim pe axă-n suprafire

— acesta-i Max ? o Doamne ! — nu e Max
el nu mai iese la plimbare
în ghete de șevro date cu vax
de unde ghete ? dar picioare ?

— nu-mi rupe vraja mamă totdeauna
luciditatea ta m-a-nfiorat
măcar acuma soarele și luna
să se iubească în același pat

știu, încă sunt copil și merg în față —
părinții-n urmă timp cu pălării
dar cresc rapid și viața mă învață
că nu-s mai mulți în raiuri Zaharii

el vine drept pe corso și mă-nșfacă
într-o privire verde de alumn
un dandy dîrz veston de promoroacă
și-n buzunarul larg crispatul pumn

cu el cu tata și cu tine mamă
mă voi roti mereu de pamplezir
pe-un dig podit cu dale de aramă
sub bolta sîngerie de porfir

1980

NOI, YORICK

ZI DE IARNĂ

aud pumnalele vijiind în aer
aud horcăitul celor cu gura plină de cîlți
aud rostogolul pietrelor pe scara
povîrnită-n infern

la geamu-nghețat
le fereastra bucătăriei
ciocul turturelelor bate
amintindu-ne fragilul echilibru al lumii
înmoi în strachină pîinea uscată
le-o pun pe balcon
mai e ceva de făcut ?

NOI, YORICK

să ne-mbarcăm fără complexe
pe uzata metaforă
nava în formă de craniu
să navigăm pe valuri luminiscente
de creier
noi Yorick
bunul bufon
noi ce bombardăm
cu vorbe-n doi peri
curtea din Elsinore
lumea se foiește și rîde
Claudius cufundat în acțiune
ne dă un picior
s-o lăsăm mai moale
să nu-i turburăm
cu vorbe de duh ingenioasele planuri
să nu-i oprim tragedia bufă din mers

ea merge-nainte
nici noi nu ne lăsăm
proferăm vorbe îngrozitoare
prevestiri fără perdea
și cu perdea (după care Polonius moare)
în timp ce cununa de flori

în timp ce spadele
în timp ce cupele de otravă

DATORNICII

aveam o datorie de plătit
şi năduşeam în somn
visam urît
dobînzile creşteau
aveam de dat
un ochi pentru-un briliant
o bucăţică suplă de ficat
o pasăre din vene cîntătoare
restituiam
mereu eram în urmă cu plata
falimentul
m-a refăcut
renasc imponderabil
în pene zdrenţuite aurii
dintr-o cenuşă
de fenix păgubos
ce-şi face meseria să renască
să cînte
dimineaţa
la şosea
plăteam
plutesc

ITACA

vrei să ajungi în Itaca
iscusitule rege

dincolo de proră e marea
fetele-adîncului
tulbure mare

astupă-ţi cu ceară urechile
ţine-te bine
să nu te-nhaţe Nemaivăzutele

şi nu certa zeii
eşti în Itaca
asta-i Itaca

petecul ăsta de punte mucegăită
matca
în care te clatini

sub soare sub nori
insesizabila
întrebătoarea

TRECERE

tocmai cînd oratorul
ajunge la peroraţie
cînd braţul se înalţă
cu cele cinci degete-n aer
cinci coloane de aer
pe care se reazemă templul de aer

tocmai cînd sala numai ovații
trepidează vuiește
pe ușa laterală capitonată
intră cu pași de motan garderobiera
se apropie nevăzut de estradă
și fără grabă cu gesturi atente
îi îmbracă mănușa
pe cele cinci degete
înălțate în aer
pe brațu-ncordat
îi trage mănușa de pămînt cenușie
mulajul de argilă umedă suplă
el se-ntărește văzînd cu ochii
brațul rămîne în aer
în parc este liniște

PREGĂTIRI

vestală
ți-ai făcut abluțiunile ?
stomacu-i curat ?
creionul — bine ascuțit ?
moale ?
perfect
radioul e stins ?
stins
și aragazul ?
și el
nu se arde nimic
(dac-o să fie
ardere de tot
o să fie)

lumînările oaselor
adunate în cerc
pîlpîie clarobscur
sacerdotal

totul e gata de jertfă
mielul întinde gîtul
cuțitul acceptă
creionul atinge hîrtia

ceas fericit între toate
fratele umblă pe vîrfuri
unge țîțînile ușilor
cu o pană muiată în liniște

Mata Hari *the cat*
vine pe labe de catifea
se freacă de piciorul biroului
iscoditoare :
„ei cum îți mai merge ?"

„teribil" o informez delfic
(să înțeleagă ce vrea)
„ofranda mea irită mădularele zeilor
roșește urechile lor ascuțite"

The cat se repede
pe scări în sus
se freacă unduitoare de uși
la toate etajele și șoptește :
„teribil teribil
la trei se petrec lucruri ciudate
altarul e pîngărit
carnea mieilor otrăvită
nimic nu rimează
cu o vestală-n etate"

încă stă în drum și-mi face semne
cînd trec pe lîngă ea — întunecate —
durata cu ghirlande de ghips peste ferești
ciubucării magii de București

de după paravanele de umbră
o foarfecă un manechin
un șireang
în șireang un croitor
fără amin
plecat din prăvălie
cînd necînd

între culisele de umbră
alt decor
un șir de scaune afișe
carafa paharul pentru vorbitor
un candidat
se angajează să facă totul
ca să se desfunde
canalul puturos
ce vestejește visul cu fîntîni

de sub obloane trase-n lături
factice un balet
un galantar
PERUCHERIE
capete ovale
păr păr mult
păr negru păr bălai păr acajú
dans volatil pe duşumeaua putredă a scenei
poante și tutú

bătrînă casă de raport
o comediantă
rău mă canonești
cu semne cu metope cu ghirlande
cu masea tragică peste un chip precar
de sulimanuri și de var

de cîte ori pe lîngă tine trec
în prag observ un fel de cîine sur
cu botul ascuțit
îl recunosc pe zeul demon Seth
ce priveghează din vechimi
stă vertical atent
agent secret
cu ochi mijiți
una cu locu-n care ne topim.

MIGRAȚII

o mînă vine cu lingura
să ne desfete limba
o mînă vine cu cleștele
să ne smulgă limba
o mînă se-apropie
alta se face nălucă

cerul — plin de mîini foșnitoare
de păsări ce vin și pleacă
după legi dantelate dansante

STĂPÎN ȘI VALET

e nebun valetul meu
telefonul
bun de legat
turuie turuie
cît e ziua de lungă
mă-mbolnăvește

am să dau de pămînt cu tine
îi zic

nu vorbi de pămînt
rînjește cinic valetul

aluziile lui se-mplinesc
cobor în pămînt

de aici de jos îl observ
pare inert catatonic

— receptorul pe furcă —
tace scufundat în sine

săracu o fi în faza depresivă

îl observ mai atent
pe naiba

e destins calm
moțăie într-o scurtă vacanță

curînd va purta livreaua altui stăpîn

pînă una alta își poate permite
să se scufunde-n tăcere

cum procedează orice valet
care se scaldă în baia stăpînului
în spuma lui preferată
cînd acesta pleacă departe
peste ocean

PLOUĂ

plouă peste copii
ploaie galbenă cenuşie
mari ca dovlecii se fac
umflaţi apoşi
de vorbe apoase
fără chef destinul îi mestecă
plictisit culcat într-o rînă

SLUJBĂ

ucenic la pasăre
m-am vrut
slugă la şarpe
m-am făcut
în gaura lui mă sfîrşesc
între pereţi tapetaţi
cu Capricii de groază

SCRIB

umblu la dulapul
cu vechi caiete-ngălbenite

bloc-notesuri
fetuși ce n-au ajuns să fie
teancuri de foi legate laolaltă
dosare burdușite
monștri născuți —
și în ce chinuri

caut cheia semnelor ciudate

lume de piramide
constelații fixe
de adorat și de temut
rituri de zori rituri de scăpătat

cu foile străine deshumate
în mînă tremur
chiar eu trasam aceste ideograme

cînd te gîndești destul de complicate
în ordinea de preoți statuată

încerc să intru-n pielea mea de scrib
cu ochi strălucitori
fixați spre pure proiectate spații —
și nu pot
nici măcar nu înțeleg
cum a putut să fie un cer atît de fix
și-un scrib ca mine
din timpul său
întors la piramide

și jale mă cuprinde și uimire
c-am străbătut atît de vaste spații
de nu mai pot să-mi înțeleg
nici litera nici sufletul prin vreme

bătrîno interbelico
multe-am tras cu tine

m-ai umilit
m-ai îngenuncheat
tirană ştirbă şi mofturoasă

ce farse sinistre-mi jucai

eu îţi viram pe gît
cu precauţie :
„mielul — blana lui cîrlionţată"

şi ce scoteai tu negru pe alb ?
„lupul stă la fereastră"

de ce ? de ce-mi făceai asta ?
mai întîi că mielul ştim cine e
dar lupul ?
şi lupul nu stă la fereastră

încurcături şi spaime
ai mai îmbătrînit surioaro
nu te mai ţii de farse
lupii şi mieii ies împreună
de pe banda rulantă
şi stau la fereastră
pînă se-ntunecă

mereu gîfîi
te-neci scîrţîi
praful îţi face rău
cînd plec de lîngă tine

îți trag pe față o cîrpă
cu gestul pe care-l face
eroul filmului
cînd trage cearceaful
peste chipul celei asasinate

INEDITE

VIS ÎN VIS

Cu mama și tata, cu birja pe lac.
Se leagănă calul iar nuferii tac.
Dă-mi mîna, e-n aer ceva și mă tem
Poclitul se strînge, se face un ghem.

Cu pas de felină, cu ochi ca de ceas,
din spații se lasă la scară un vas
prelung. E un mire. Și lacom, ascuns,
întunecă malul. Credeam c-am ajuns.

Un vînt mă ridică, un vuiet mă ia
în scoica trăsurii, la tulbure stea.
Nici tata, nici mama, nici birjă pe lac.
Doar inima veche se clatină-n sac

IDILA VECHE-N BUCUREȘTI

O, ce frumos era Califul,
dar cataiful, cataiful !
Picau sfieli, precum păgînii,
se pitulau, în umbră, spînii.

Încrucișări de iatagane,
berbanți, și fanți, și dulci **codane.**
Susan lipici,
și n-aveam nici
cont la zaraf,
nici epitaf...
Inima mea se jupuia,
inima ta se desfrunzea,
din Lînărie pînă-n Grant,
cînd ne topeam în celălant...

COLAJ DE RAI

Un mozaic (din San Vitale ?)
îmi licăre pe două țoale.
Era un cer, (era în moarte ?)
aici, sub măr, și-n altă parte.
Un rînd de miei, de fum, monom...
Dulău lătra, cu bot de om :
„Ioane !". Vocea. Paradisul.
Ecoul, scrisul și nescrisul.
Căruțe tari, cu Moromeți.
Scurteica verde pe pereți.
În mîl, în vals, se duce Pena,
pe aur mort, ca din Ravenna.
La Dîmbovița lampagii
își fac nestinsele magii.
O stea. Un felinar. O stea.
Și iar Maria că năștea.

TOAMNĂ

Culori de miere
picură,
le-aud,
culori de gutui, de castană.

Un nobil dans în aer,
o pavană.

Pe caldarîm,
castanele pocnesc
sub roţile maşinii.

Ecouri de oase zdrobite,
de sînge brun.

Să port în aer
dansul culorilor,
chivotul viu,
să nu-l dărîm,

îmi spun,

Io, ctitor de umbre.

O UMBRĂ

Lapoviţă, limfe.
Nici zi, nici seară.
Tărîmuri liminare.

Ca vata din ospicii,
o ceață,
felinare,
și umbra ta,
Bacovia,
sub streșini
se prelinge
un geamăt,
golul mare.

MICĂ BALADĂ

Au sosit saltimbancii,
regi de rulotă,
cu păsări oarbe pe umăr
și argintie calotă.
Vor să arăte ce pot,
în ciuda Marelui Hotentot.
„Loc pentru spectacol !"
ziseră ei,
aruncînd, porumbeilor, mei.
Primarul, bun și milos,
le arată cu degetu-i gros,
un loc, chiar la mijloc,
sub clădirea cu turn și breloc.
Pe cînd ei își fac giumbușlucul,
iată că vine boclucul :
mașinăria din ceas
sloboade pe albul harap,
el face bau, face hap,
și-i înghite din mers,
pe saltimbanci și-al lor viers.
Apoi fiara se linge pe bot,

în faţa Marelui Hotentot.
Calpă, în piaţa pustie,
străluce o singură terezie.

SEARĂ-N BUCEGI

Acum cînd ştiu
că totu-i brocard,
stele de sînge şi aur,
întreţesute pe urzeală de neant,
pipăi avidă veluru-n relief,
munţii cei mari, liniştiţi, cu lumină îi mîngîi,
palma-mi lipesc de coaja de fag, de mesteacăn,
licăre stins în crîngul Bucegilor,
tot mai răcoare se face şi muced,
miroase-a ciupercă,
tremur şi-ncerc să m-acopăr
cu mantia serii.

CUPRINS

Prefață V
Notă biobibliografică XVII

ȚARA FETELOR
(1937)

Cîntec mic 3
Colindă pe șoptite 3
Ceas de demult 4
Vis 5
Mama 6
Oglindă calmă 8
Ora cinei 9
Interior 11
Palinodie 11
Fragment de primăvară 12
Gînd 13
Optsprezece ani 13
Melodramă 14
Spleen 14
Singură 15
Foame 16
Cîntec bolnav 16

Ceas cu daruri 17
Cîntec de legănat genunchii 17
Clipă 18
Intemperii 18
Pan 19
Popas 19
Viziune 20
Scrisoare 20
Torso 21
Ceas pentru scris 21
Trebuie spus 22
Fragment de toamnă 23
Uit 23
Cîntec de sfîrşit 24
Înviere 24

TĂRÎM INTERMEDIAR

(1946)

Prag 26
Numărătoarea fetiţelor 27
Tărim intermediar 28
Craiul sînge 29
Medalion de toamnă 30
Acuarelă 30
Copiii visează 30
Scufundare 31
S-a făcut întuneric 32
Devenire 33
Medalion 34
Flux 34
Ceas tulbure 35
Chemare 35

BUCURIE
(1949)

Bucuria 37
Cîntec sub tancuri 38
Bucureştii copilăriei 38
Legămînt 43
Rugă 44
În pădure 45
Pogrom 45
Pace ? 46
Ne vindecăm 46
Primul născut 47
Bătrînii mei 47

SE ARATĂ LUMEA
(1956)

Tîrgul de demult 50

TORENTUL
(1959)

Gorgona 52
Pegasul 52
Sfîrşitul războiului 53
Mileniul x despre noi 54
Stau la cumpăna lumilor 54
Între două ruine 55
Cancelaria Reichului 55
Gemütlich 56
Dans 58
Septembrie 58
Aprilie 59
Schiţe pentru un autoportet 59

MAGNET
(1962)

	61
Şi mărul şi pîinea	62
Era tîrziu	62
Spre tîrg	63
Monştri	64
„Timpuri normale“	65
La foc	65
Lucifer	66
Sorcova	68
Criza	70
Strigăt	71
Poezie	73
Alchimie	74
Miracol	74
Destin	74
Fericita contradicţie	75
Nesaţ	75
Pe-o icoană de sticlă	76
Răbdare	76
Tîrziu	77
Reverie de iarnă	77
E un balans	78
Taine	78
Vieţii, o rugă	78
Călătorul	78

METAMORFOZE
(1963)

	80
Foişor	80
Danae	81
Iar Rembrandt	82
Dar noi ?	

În microcosm 82
Și totuși 83
Nu mă certa 84
Vorbesc de Pan 84
Cînd patimi mici mă țin 85
În cîte chipuri 86
Mai departe 86
Celula 87
Numele tău 87

DIAMANTUL
(1965)

O apariție ciudată 90
Nici Tristan, nici Abélard 92

TOCMAI IEȘEAM DIN ARENĂ
(1967)

Alibiul

Alibiul 101
Agorafobie 102
Umblu după tristețea mea 103
Prin București, după ploaie 103
Străzile 104
Odată, îngerul morții 105
Sînge și hîrtie 106
Bal 107
Demon în paranteză 108
Variantă cu centaur 108
Acei oameni răi 109
Vis cu înger 110
Spun creionului 111
Incendiul 111

Vizită 152
Nisip 152
(Va să zică intimitatea) 152
Alternativa 153
(Uşa se-ntredeschide) 154
Sala de aşteptare 154

RĂZLEŢE
(1971)

14 ani 156
Balada barzilor din veac 156
Şedinţe 158
Dor 158

ORICINE ŞI CEVA
(1972)

Primul nume

Haine 159
Primul nume 159
La prăvălie 160
Procesiune 161
Giorgio de Chirico 161
Revelaţie 162
Pe punte 163
Scaldă 163
Aproape pămînt 164

Căluşei

La marginea tăcerii 164
Act unu 165
Act doi 166

Act trei 166
În maree 167
Liniște 168
Paseism 168
Hagialîc 169
Prima verba 170
Dealul Spirei 171
Tîrg pe iarbă, la Văratec 172
Clipa 172
La Turcu 173
Doamna cu cățelul 173
Memoria birjilor 174
Îmblînzire 175
Cafenea 176
Țărmul 176
Carafa de apă 177
O să ne facem bine 177

Profane

Ochean 178
Terenul de tenis 179
Vicleim 179
Damnați 180
Logică 180
Ex meis libris 180
Morții cei vechi 181
Salină 182
Sus, în Bucegi 182
Întrebare 183
Întîlnire, după 183
Sună 184
Simboluri 184
Totuși 185

NOIEMBRIE INOCENTUL
(1981)

Vizita

Prejudecată 186
Despărțire 187
Timp 187
Despuiat 188
Jocuri 188
Firesc 189
Plan de lucru 189
Dialog întrerupt 190
Spart 191
Noiembrie 191
Sfîrșit de primăvară 192
Daimon 192
Patio 193
Deplasări 193
Geamuri policrome 194
Romantica 195
Zbor fix 195
Ultimul dans 196
Năvălitorii 196
Vizita 197

Astru palid

Seară 199
Multe cuvinte 200
Nu te speria 200
Convalescență 201
Nimicirea distanței 201
Putere 201
Odă sub dud 202

Vînătoare 203
Unul din scenarii 203
Privind o fotografie de-copil 204
Repede 205
Ea poezia 205
Paparuda 206
Succesiune 206
Fierăstrăul 207
Goana 208

Columbar

Zbor 209
Rună 210
Incinerarea mamei 210
Aveai umbreluță 210
Caut o ramă 211
Columbar 211
Cele două 212
Nu aveam 212
Singura minune 212
Fraza 213
Grădina de lacrimi 214
Pomul 215
De mirare 216
Corso 216

Noi, Yorick

Zi de iarnă 217
Noi, Yorick 218
Datornicii 219
Itaca 220
Trecere 220
Pregătiri 221
Guașă — o casă veche 223
Migrații 224
Stăpîn și valet 225

Plouă 226
Slujbă 226
Scrib 226
Maşina de scris 228

INEDITE

Vis în vis 230
Idilă veche-n Bucureşti 230
Colaj de rai 231
Toamnă 232
O umbră 232
Mică baladă 233
Seară-n Bucegi 234

Lector : TRAIAN RADU
Tehnoredactor : VASILE CIUCĂ

Bun de tipar : 26.07.1989
Apărut 1989
Coli ed. : 9,77. Coli tipar : 8,50

Comanda nr. 90 167
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti,
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025